

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

 Leto XXXV
35 let

 GLASILO
 SOCIALISTIČNE
 ZVEZE
 DELOVNEGA
 LJUDSTVA
 ZA GORENJSKO

Jutri svečanost na Lipniški planini

Občinske organizacije ZZZ NOV in ZSMS jeseniške in radovljanske občine prireajo v soboto, 11. septembra, ob 10. uri pri spomeniku padlih borcev na Lipniški planini na Jelovici spominsko svečanost ob 40-letnici bitke, ki jo je bila Selška četa in I. grupa odredov 9. septembra 1942. V neenakem boju je padlo 25 borcev, med njimi tudi poveljnik I. grupe odredov, predvojni revolucionar in narodni heroj Jože Gregorič-Gorenjec.

Slavnostni govornik bo sekretar Medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko ing. Stefan Nemec.

Na proslavo na Lipniško planino je možno priti iz smeri Skofja Loka - Česnjica - Rovtara - Martinček in iz Radovljice - Spodnja Lipnica - Bodlajko in Martinček. Vozili bodo posebni avtobusi. Organizatorji vabijo na proslavo vse nekdanje borce in aktiviste, predvsem pa mladino.

J. R.

Tito - misel, beseda in delo - V ponedeljek, 6. septembra, je sekretar občinske konference ZKS Kranj Stane Pirnat v avli skupščine občine Kranj svečano odprl razstavo TITO - MISEL, BESEDA IN DELO, ki so jo skupno pripravili Arhiv Jugoslavije, Komite občinske konference ZKS Kranj, Gorenjski muzej in Zgodovinski arhiv Ljubljana - enota za Gorenjsko. Razstava prikazuje Titovo pot in delo od njegovega revolucionarnega začetka v delavskem partijskem gibanju, v času borbe, in v vsem povojnem obdobju od postavitve temeljev samoupravljanja in gibanja nevršenosti. Razstava naj bi bila postavljena že leta 1980, vendar je Titova smrt to preprečila. Zdaj bo obiskala vse večje delavske centre v Jugoslaviji. V Sloveniji so jo videli že v Mariboru, Titovem Velenju in Ljubljani, po Kranju pa je namenjena v Koper. Razstava, v kateri je v bistvu sežeto vse Titovo življenje, delo, njegova in naša revolucionarna pot, bo odprta do 17. septembra, tako da si jo bo lahko ogledal vsak Gorenjec. - Foto: D. Dolenc

Udin boršt bo na novo zaživel

Star je že dolg, ki ga od preživelih borcev in vseh nas, ki danes živimo v miru in svobodi, terjajo žrtve, ki so davno, pred desetletji padle v Udinem borštu. Stiriideset let je že tedaj, ko je v njem v hudem neenakem boju z nemškimi policisti in 14. septembra 1942 padlo 24 borcev Kokrškega bataljona, 33 pa bilo ujetih. Tri tisoč mož je obkolilo 63 partizanov! Sedemindeset do zob oboroženih na enega gorenjskega borca! V dveh dneh borb, ko Nemci vse siloviteje napadli in ko partizanom zmanjkovalo streliva, bil bataljon povsem razbit. Nekaj borcev je zadnji naboj prihranilo zase...

Pa ne samo to! Kar trinideset krajev v tem prostranem gozdu med Trzicem in Kranjem, kamor so gorenjski borci znova in znova zaležali, je to spominsko obeležje: sedemnajst je bilo to spopadov in bojov, kjer je padlo ali bilo ubitih od 56 do 1942 Nemci ustrelili 90 talcev. Pet pomembnih posvetovanj, povezanih delavsko-revolucionarnim gibanjem je bilo to že pred vojno. Tu bili ustanovljeni dve partizanski četi: Kranjska in Trziška. Dve partizanski taborišči so postavili to partizani in aktivisti, v Kapniku nad Duplem in nad Letencami, kjer so v prvem obdobju narodnoosvobodilnega boja zbirali in zadrževali številni partizani. Ob robu Udinega

boršta nad Sebenjami je šla skrivna pot čez Karavanke, po kateri je šel leta 1943 tudi tovariš Tito. In še bi lahko naštevati. Zato smo si edini, da Udin boršt mora postati kraj, kamor bomo množično prihajali, živ spomenik naše revolucije in borbe.

Za 40-letnico borbe v Udinem borštu smo le obnovili stari spomenik in uredili jaso, kjer se bodo množično zbirali taborniki, športniki, ki bodo prav v Udinem borštu in okolici našli dovolj prostora za svoja udejstvovanja in športna tekmovanja. Tod bodo našli zdrav rekreacijski prostor občani Kranja, Trziča pa tudi drugi. Z leti bomo Udin boršt še uredili. Tudi nov spomenik, ki se bo lepo vklapljal v zeleno okolico bomo čez leta postavili in povežali poti in steze, ki bodo vodile do vseh trinidesetih obeležij. Udin boršt bo z leti postal kraj, kjer se bodo zbirale množice.

V nedeljo, 12. septembra, ob 10. uri bo pri obnovenem spomeniku na robu Udinega boršta, v Strahinju, osrednja proslava v počastitev bojev borcev Kokrškega bataljona z nemškimi policisti. Slavnostni govornik bo predsednik Zveze združenj borcev NOV Slovenije Janez Vipotnik. Pripravljen pa je tudi bogat kulturni program, v katerem bodo sodelovali tudi pripadniki JLA. Nedeljska proslava bo letos nedvomno osrednji dogodek na Gorenjskem in organizatorji pričakujejo več tisoč udeležencev.

D. Dolenc

Kako v nedeljo v Strahinji

Na nedeljsko slovesnost, v Udinem borštu, ki se bo pričela ob 10. uri, bo iz Kranja vozil poseben avtobus. Prvi avtobus bo odpeljal izpred Globusa ob 7.30, zadnji pa ob 9.30. Avtobus bo vozil vsake pol ure. Iz Strahinja pa bo po končani proslavi prvi avtobus odpeljal ob 13.30 in bo vozil do 15.30. Vsi tisti, ki želijo prisostvovati slovesnosti ob poimenovanju doma družbenih organizacij v Naklem po Kokrškem bataljonu ob 8.30, se boste poslužili seveda prvih avtobusov. Prav tako pa tudi tisti, ki se boste udeležili pohoda od spomenika do spomenika, ki se bo pričel ob 9. uri.

Priprave na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije

Delavci naj spregovorijo

Kranj - Priprave na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije v vseh gorenjskih občinah prehajajo v sklepno obdobje. Kljub temu, da delavci v zaostrenih pogojih gospodarstva trošijo večino svojih moči za uredništev stabilizacijskih ciljev, za čim večji izvoz, za bitko za surovine in reprodukcijske materiale, s katerimi bi nasitili proizvodnjo, ne pozabljajo na pripadnost in dolg svoji organizaciji, zvezi sindikatov, njeni nadaljnji krepitevi in vlogi, ki jo ima.

Za obravnavo kongresnih dokumentov se čas izteka, potem bodo spreminjevalni in dopolnilni predlogi mogoči le še v obliki amandmajev. Občinski svet zveze sindikatov iz Kranja, ki je v ponedeljek obravnaval priprave na 10. kongres, priporoča osnovnim organizacijam, naj z aktivnostmi kljub hitro se bližajočemu 15. septembru ne prekinajo. Nasprotno. Vsaka tehtna pripomba ali predlog na kongresne dokumente sta dobrodošla, v prid uspešnosti dela slovenskega kongresa, ki bo s svojimi sklepi naslednja štiri leta, gotovo ena najtežjih v novejši zgodovini naše dežele, vodilo vsem delavcem.

Občinski svet zveze sindikatov Kranj je že julija posredoval na kongresne dokumente vrsto pripomb, ki so jih sestavljali upoštevati. Na ponedeljkovi seji je osvojil še številne nove, ki so se izoblikovale predvsem v organih občinskega sveta. Pripomba iz osnovnih organizacij zveze sindikatov je bilo

Obmejno gospodarsko sodelovanje

Gorenjska meji na Avstrijo in to omogoča na področju obmejnega gospodarskega sodelovanja prednost, ki pa jo kaj malo izkorišča. Ob sedanjih zadregah z devizami bi lahko marsikatero blago, prepotrebno za našo proizvodnjo, našlo pot čez mejo. Toda kaže, da gorenjski gospodarstveniki premalo poznajo oblike obmejnega gospodarskega sodelovanja, možnosti izvoza in uvoza blaga.

Za razliko od Italije na področju obmejnega gospodarskega sodelovanja z Avstrijo nimamo meddržavne pogodbe. Sodelovanje z Italijo urejata tržaški in goriški sporazum, ki teritorialno določata območje obmejnega gospodarskega sodelovanja, vrednostno pa izmenjava ni omejena. Nekakšen nadomestek meddržavne pogodbe z Avstrijo so takojmenovane sejemske kompenzacije, ki teritorialno ne omejujejo sodelovanja, omejena pa so vrednostno. Tako vsako leto sproti določajo vrednost obmejnega gospodarskega sodelovanja.

Tako je letos obmejno gospodarsko sodelovanje z Avstrijo na podlagi sejmskih kompenzacij omejeno na 50 milijonov dolarjev oziroma na 412 milijonov avstrijskih šilingov v obe smeri. Torej to pomeni, da bo naše gospodarstvo na avstrijsko tržišče izvozilo za 200 milijonov avstrijskih šilingov izdelkov ter uvozilo za prav toliko vrednosti. Na seznamu gospodarskih organizacij, ki so se vključile v to obmejno sodelovanje, najdemo le dve z Gorenjske. S 4 milijoni avstrijskih šilingov sta vključena Merkur iz Kranja in s 11,6 milijona avstrijskih šilingov LIP z Bleda.

Za obmejno gospodarsko sodelovanje z Avstrijo skrbi poseben odbor pri Gospodarski zbornici Slovenije, gospodarske organizacije, ki se vključujejo vanj, pa so vključene v posebno interesno skupnost. Vendar bi se morali v tem pogledu organizirati tudi na Gorenjskem, ki ima kot mejaš prednosti. Tako pri Gospodarski zbornici Gorenjske snujejo posebno delovno skupino, ki bo pripravila program obmejnega gospodarskega sodelovanja, naredila seznam izdelkov, ki bi jih lahko izvažali na podlagi sejmskih kompenzacij in si tako zagotovili uvoz najpotrebnejšega blaga. Tako organizirano delo bi odprlo možnosti izvoza tudi delovnim organizacijam, ki se same stežka vključujejo vanj. Tako se na primer na avstrijskem tržišču zanimajo za izdelke Krede iz Radovne.

Obmejno gospodarsko sodelovanje ima seveda svoje realne meje, namenjeno je resničnemu gospodarskemu sodelovanju, izmenjavi izdelkov z obeh strani meje, ne pa zgolj trgovanju. Tako se dogovarjajo, da bo moral vsak udeleženec dokazati zaključek zunanjetrgovinskega posla, torej ob izvozu povedati, kaj bo kupil na tujem.

Sejemske kompenzacije so vsekakor dobra podlaga za višje gospodarske oblike sodelovanja. Vsekakor kaže na Gorenjskem bolj kot doslej izkoristiti obmejno gospodarsko sodelovanje, saj je to eden od izhodov iz sedanjih deviznih težav ter seveda najnaprednejši element povezovanja dveh dežel.

M. Volčjak

Z Elanom v svet

Predsednik CK ZKS Andrej Marinc, predsednik izvršnega sveta Janez Zemljarič in izvršni sekretar skupščine ZTKO Ljubo Jasnič so obiskali begunjski Elan - Podpora razvoju množičnega športa in rekreacije

Čeprav so se v Elanu sprva namenili govoriti predvsem o težavah na področju množičnega športa in rekreacije, kjer predvsem neracionalna gradnja športnih objektov in mačehovski odnos do zdravega načina življenja to dejavnost omejuje, v njenem razvoju, pa so dobri del pogovora ob obisku Andreja Marince, Janeza Zemljariča in Ljuba Jasniča namenili prav gospodarskim težavam, ki peče delovno organizacijo. Okrog 1000 zaposlenih v begunjskem Elanu letno izvozi za okrog 350 milijonov dolarjev blaga na tuja tržišča, za kolikor od tam uvozi tudi surovine in repromaterialov. Letos so v 7 mesecih izvozili šele za okrog 80 milijonov dinarjev blaga kar pa

ne predstavlja večje težave, saj je znano, da je prav v zadnjem delu leta izvoz največji in bodo izvozne načrte tudi uresničili. Vendar pa je največja težava, kot je v pogovoru poudaril Janez Zemljarič predvsem v tem, da Elan danes izvozi le okrog 17 odstotkov svoje proizvodnje. Izvozijo namreč okrog 52 odstotkov smučí, le 4 odstotke od izdelane športne opreme in 16 odstotkov plastičnih izdelkov od čolnov do letal. Tako se namreč v prihodnje, je dejal tovariš Zemljarič, ne bo moglo gospodariti, saj bo moral Elan izvoz krepko povečati. To pa je za Elan izredno težka naloga, saj je znano, da prav industrija za prosti čas najbolj občuti recesijo v svetu. Med proizvajalci športne opreme, predvsem smučí, je namreč že okrog 17 tovarn že moralo zapreti vrata. Prav zato bo moral Elan v prihodnje iskati nove proizvodne programe in jim zagotoviti prodajo na tujem trgu. Med temi je zagotovo tudi program izdelovanja jadralnih letal, saj bodo že kmalu po precejšnjem deležu vloženega lastnega znanja, mesečno v tovarni izdelali od 6 do 8 jadralnih letal. Sicer pa je bilo govora tudi o osebnih dohodkih in kadrih v delovni organizaciji, ki je nedavno tega iskala 27 novih delavcev, pa se za zaposlitev nikakor z nikomer, ki so se prijavili, niso mogli dogovoriti. Prenizki osebni dohodki, povprečno v Elanu delavec zasluži 12.700 din, dvozmensko delo in podobno tudi polkvalificirane kadre odvrača od dela v tovarni, kar pa je gotovo zaskrbljujoče.

Andreja Marince, Janeza Zemljariča in Ljuba Jasniča pa so predstavniki tovarne seznanili tudi z razvojem množičnega športa v Sloveniji.

Darko Koren

Ni več prostih mest za Glasov izlet

Veliko zanimanje za Glasov izlet je zeleni vlak zapolnilo do zadnjega sedišča. Prijav torej ne bomo več sprejemali. Vsem tistim, ki tokrat ne bodo prišli na vrsto, obljublamo, da jih bomo peljali spomladi na podoben zanimiv izlet. Danes na 4. strani objavljamo tudi točne čase odhodov s posameznih železniških postaj od Jesenic do Ljubljane.

Sporočila
v Glasu imajo
vedno uspeh

PO JUGOSLAVIJI

ODLOČNO PROTI
ODKLONOM

Na sredinem sestanku predsednikov republiških in pokrajinskih konferenc SZDL so obravnavali žgoča vprašanja, povezana z uresničevanjem politike gospodarske stabilizacije. Pretresli so zdajšnji gospodarski položaj države in opozorili, da je čutili velike težave in da se srečujemo z neugodnimi gibanji pri uresničevanju dogovorjene gospodarske politike in stabilizacije. Se posebej velike težave izvirajo iz stagnacije v proizvodnji, prekoračitve vseh vrst porabe mimo ustvarjenega dohodka, še vedno prepičlih rezultatov in izvozu in vse pogostejšega pomanjkanja.

Opozorili so tudi na pojave okrepljene dejavnosti protisocialističnih in protisamoupravnih sil v državi, ki zdajšnje gospodarske težave in porušene norme socialističnega ravnanja izrabljajo za napade na naš politični sistem in za sejanje nezaupanja v lastne sile. Med razpravo so se poudarili, da bi morali pri vsem delu socialistične zveze ob usklajeni dejavnosti vseh organiziranih socialističnih sil družbe pod vodstvom zveze komunistov razvijati zavest, da se delovni ljudje in občani morajo boriti za strateške opredelitve politike gospodarske stabilizacije.

VEČINA NALOŽB
SE NI ZRELIH

Komisija za oceno investicij v SR Sloveniji je v sredo obravnavala pretežno naložbe v pridobivanje surovin, energije in hrane, v zagotavljanje celodnevne šolanja in preskrbo prebivalstva. Ocenila je, da večina investicijskih programov še nima pogojev za pozitivno oceno družbenoekonomске upravičenosti, predvsem zaradi pomanjkljivih rešitev finančnih vprašanj, predraga gradnja in neusklajenosti zmogljivosti s sorodnimi organizacijami in v reprodukciji verigi.

Med drugim je komisija obravnavala tudi rekonstrukcijo 110 kV stikalnice v hidroelektrarni Moste in posodobitev agregatov v HE Medvode pri savskih elektrarnah. Obe naložbi sta usmerjeni v pridobivanje osnovne energije, program pa bo treba prilagoditi realnim cenam. Dano je bilo tudi priporočilo za pripravo celovite investicijske zasnove.

Boljša uskladitev
kot zamrznitev

V kranjski občini je bilo v prvem polletju 38 kršiteljev dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka — Do konca leta bodo morali, razen nekaterih izjem, preveč izplačane osebne dohodke poravnati — Na spoštovanje dogovora opozarja tudi zveza sindikatov, ki se odločno bori proti predlogu za zamrznitev osebnih dohodkov

Kranj — V prvem polletju je bilo v kranjski občini trideset kršiteljev dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka s področja gospodarstva in osem s področja negospodarstva. V gospodarskih organizacijah združenega dela, ki so za osebne dohodke odmerile preveč denarja, je zaposlenih prek sedemnajst tisoč ljudi ali 65 odstotkov vseh delavcev v gospodarstvu. Med njimi so namreč tudi nekateri večji kolektivi, kot so Planika, Tekstilindus in Iskra Kibernetika.

Vendar pa vseh trideset prekoračitev ni tudi kršitelj dogovora. Nekateri organizacije, na primer Elita, Gorenjska obrtna zadruga, Gorenjska kmetijska zadruga, Gorenjski sejum, Vodovod, pozd Orodjarstvo in za določeno delo zneska tudi Živila, imajo za preseganje tehtne, opravičljive vzroke.

Občinski svet zveze sindikatov Kranj jim je priporočil, naj skušajo odstotek prekoračitve čim bolj znižati, za vse druge kršitelje pa velja, da morajo sredstva za osebne dohodke uskladiti z dogovorom do konca leta. Kot je povedal na ponedeljkovi seji predsednik občinskega sveta Ivan Torkar, ni bojzani za nespoštovanje dogovora v nobeni organizaciji združenega dela. Nekoliko ravnodušneje se obnašajo le v nekaterih manjših kolektivih, kjer pa bo potrebno zaostri odgovornost vodilnih delavcev.

Nikakor namreč ne bi smeli dopustiti, da se kršitelji pojavijo tudi

konec leta. Prav zveza sindikatov se odločno bori proti predlogu za zamrznitev osebnih dohodkov, ki bi v težkih gospodarskih razmerah nadvse kvarno vplival na socialni položaj in razpoloženje delovnih ljudi, v kršenju dogovora pa bi predlog dobil potrditev.

Posebno poglavje na seznamu kršiteljev iz gospodarstva predstavlja Elektro Gorenjske. Ukrepi, ki jih mora uresničiti v okviru sozda, so bili sprejeti na republiški ravni. Dokler pa samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov v Elektriku ne bo usklajen z dogovorom, velja višina, dosežena v prvih treh mesecih letos.

Na področju negospodarstva je bilo v polletju, kot že rečeno, osem kršiteljev. Po pretresu vzrokov ostajajo še štirje. Zanje veljajo enaka stališča kot za kršitelje iz gospodarstva.

Zanimiv je tudi podatek, da so se v štirih delovnih skupnostih skupnih služb v kranjski občini osebni dohodki zaposlenih povečali bolj kot v povprečju v temeljnih organizacijah, za katere opravljajo dela in naloge. S tem so prekršile dogovor, kar pomeni, da se bodo morale uskladiti.

Vsi kršitelji dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka bodo po sklepu občinskega sveta zveze sindikatov Kranj do 15. septembra pripravile programe, kako bodo preveč izplačane osebne dohodke poravnali.

H. Jelovčan

V nedeljo tretji pohod na tromejo

KRANJSKA GORA — Obmejno telovadno društvo Podklošter, Turistično društvo Trbiž in Turistično društvo Rateče in Kranjska gora bodo to nedeljo že tretjič zapored organizatorji pohoda na tromejo, stikališče treh državnih meja, treh jezikovnih pripadnosti, dveh družbenopolitičnih sistemov ter treh državnih ureditev: neuvrščene socialistične Jugoslavije, po državni pogodbi nevtralne Avstrije in v pakt NATO vključene Italije. Prav zato so to področje že pred časom imenovali v zamejstvu »popok Evrope«.

Udeleženci, ki bodo odšli na pot iz Rateč, morajo imeti s seboj veljavni potni list ali maloobmejno izkaznico. Kontrola potnih listov bo v Ratečah. Tu se bodo pohodniki zbrali v kolone, ki jih bodo nato vodniki popeljali proti tromeji. Prva skupina bo iz Rateč krenila ob 7. uri, zadnja pa bodo vodniki popeljali na vrh med 9. do 10. uro. Na tromeji se bodo pohodniki lahko neomejeno gibal

na celotnem prireditvenem prostoru, ne glede na državno mejo.

Tromeja ima že svoje stalne obiskovalce, ki se jim vsako leto pridruži množica novih. Leta 1980, ko je bil pohod prvič organiziran, je bilo na tromeji štiri tisoč udeležencev, lani pa sedem tisoč. V nedeljo organizatorji, če bo lepo vreme, pričakujejo rekordno udeležbo nad deset tisoč pohodnikov. V primeru slabega vremena bo pohod naslednjo nedeljo, 19. septembra.

Vsi trije organizatorji bodo vsak na svoji strani meje poskrbeli za ustrezno preskrbo z značilnimi jedmi svojih dežel. Kulturni program bo med 11. in 13. uro. Nastopili bodo ansambli iz vseh treh dežel, pevski zbori, godba na pihala in folklorne skupine.

Pohod na tromejo je že postal velika manifestacija dobre volje in sodelovanja obmejne prebivalstva. Hkrati pomeni tudi željo ljudi, ki živijo ob mejah, po sodelovanju sožitju in miru.

-dh

Delegat na 10. kongresu
zveze sindikatov Slovenije

Polde Hribar:

Kongres
v pravem
času

Tržič — Polde Hribar iz Zlita je prehodil že tridesetletno delovno pot. Približno toliko šteje tudi njegova aktivnost v zvezi sindikatov. Več mandatnih dob je bil predsednik ali podpredsednik osnovne organizacije v Zlitu. Zdaj je član odbora konference zveze sindikatov, razen tega pa še član republiškega odbora lesnih delavcev in njegovega izvršilnega odbora. Sodeluje tudi v delavskem svetu tozda Pohištvo in tapetništvo ter v delavskem svetu sozda. Kot izkušen in zavzet sindikalni delavec je na kongresu slovenskih sindikatov že sodeloval.

»Menim, da prihaja 10. kongres v najprimernejšem času, v obdobju, ko našo državo in ves svet stresajo številne gospodarske težave. Kongres bo moral odgovoriti na vrsto vprašanj. Najprej na to, kako uveljavlja in potrjuje ustavno funkcijo sindikata. Sindikat v združenem delu namreč še nima vloge, ki smo mu jo dali. Uresničiti bo moral predvsem pravico delavca, da odloča o svojem delu in o rezultatih dela namesto da o precejšnjem kosu dohodka odločajo drugi.

Kongres bo moral tudi povedati, kdo je odgovoren za prekomerno zadolževanje v tujini in temu napraviti konec. Delavci menimo, da je treba porabo spraviti v realne okvire ustvarjenega dohodka. Moti nas odtujevanje dohodka prek družbenopolitičnih skupnosti in drugih dejavnikov. Seveda se bomo morali tudi v lastnih vrstah bolje organizirati, izkoristiti vse proizvodne zmogljivosti in rezerve, ustvariti čim več dohodka.

Tretje vprašanje, o katerem, se mi zdi, bi moral kongres sprejeti, je vprašanje odgovornosti vseh, ki so dolžni sodelovati pri spremanju odločitev in pri njihovem doslednem uresničevanju. V praksi tega še nismo speljali. Odgovarja dejansko samo delavec v neposredni proizvodnji, ki je za slabše delo prikrajšan pri osebnem dohodku, medtem ko se v drugih službah, ob občine do federacije, osebna odgovornost prepogosto skriva za krinko kolektivne. Veliko tudi govorimo, da je gospodarstvo preobremenjeno, vendar ostajamo le pri besedah. Končno bomo morali nekaj ukreniti proti razbohoteni družbeni retiki in izmeniti njeno delo.

To so vprašanja, o katerih bo po mojem mnenju 10. kongres zveze sindikatov Slovenije moral zavzeti odločna stališča, sicer ne bo dosegel svojega namena. Ob tem pa bi se rad dotaknil tudi določila v statutu o delitvi sindikalne članarine. Mislim, da je 35 odstotkov članarine, kolikor ga ostane v osnovni organizaciji, premalo za njeno uspešno delo, posebno ker tudi dotacije sindikatu postajajo vse skromnejše. Že lani smo Gorenjci na ta problem opozorili, vendar delitev ostaja nespremenjena. Kljub temu, da prav sindikat zagovarja stališča, naj čim več denarja ostane v osnovni sredini.

H. Jelovčan

Pravih kršiteljev ni

Tržič — Izvršni svet skupščine občine Tržič in predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov sta v sredo pretresla poročilo o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v prvem letošnjem polletju. Ugotovila sta, da so organizacije združenega dela namenile za osebne dohodke zaposlenih dobrih 28 odstotkov več denarja kot v enakem lanskem obdobju, kar pomeni skoraj štiri odstotke manj od dovoljene rasti.

Kljub usklajenosti v občinskem merilu pa so nekatere organizacije izplačale višje osebne dohodke. Iz gospodarstva je kršiteljev osem, iz negospodarstva šest. Vendar pa je v

prvi skupini potrebno izvzeti Lako in Rogovo Cevarno, ki uskladi osebne dohodke v delovnih organizacijah. Tudi za kršitelje sta izvršni svet in predsedstvo menila, da bodo glede pretežno sezonski značaj dela in liha dohodka do konca leta uskladi osebne dohodke z dogovorom. To velja tudi za Splošno območno podjetje Tržič, ki se kot kršitelj pojavlja že nekajkrat.

V tržičkem gospodarstvu so rejena sredstva za osebne dohodke v prvem polletju zrasla za slabih najst odstotkov. Za vseh šest kršiteljev dogovora so razlogi presenetljivi, tega povprečja opravičljivi.

MI PA NISMO SE UKLONILI

Krvava peč zasluži to ime

Šerčerjeva brigada proslavlja 40-letnico ustanovitve v soboto, 11. septembra, v svojem starem obnovljenem taborišču na Mokrcu. Pričakujejo, da se bodo tam zbrali vsi še živeči borci brigade, ki prebivajo danes po vsej ožji in širši domovini. Objavljamo epizodo o vključitvi skupine gorenjskih partizanov v brigado avgusta 1943. leta.

Položaj na območju Notranjske, pred vrati Ljubljane, je postal avgusta 1943. vse bolj zapleten. Številnim belogardističnim postojankam na tem ozemlju se je pri Starem gradu v okolici Ortneka pridružil še odred Mihajlovičeve »jugoslovanske vojske«. Tudi okupator je zbral svoje sile in kakšnih dva

tisoč petsto partizanov se je venomer premikalo. Tiste dni je bila na poti v XIV. divizijo večja skupina neoboroženih novincev z Gorenjske. Kakih 120 jih je bilo, med njimi tudi razhajkani z Žirovskega vrha. Oboroženo spremstvo je imelo le 12 pušk in dva puškomitraljeza — zbrojevki. Pred odhodom z

Mežaklje in Jelovice ter iz Davče je bilo vsem rečeno, da gredo na drugo stran meje samo po orožje, nato se bodo vrnili oboroženi spet na Gorenjsko.

Skupino so vodili Joško Gracelj-Darko, Stane Prezelj in Stane Perc-David, partizani iz prvih dni vstaje in maloprej komandante bataljonov. Ko je prešla progno Ljubljana — Postojna, je vsem postalo jasno, da so jih le s pretvezo spravili na Notranjsko. Štirje oboroženi so jo že z Ljubljanskega barja »stisnili« nazaj, vsi drugi so se javili štabu XIV. divizije, ki je bil takrat nekje na Mokrcu. Tu jih je začel oštevat divizijski komandant Mirko Bračič. Po krivici jim je očital lagodno partizansko življenje na Gorenjskem in jim dejal, da bo sedaj konec kruha in medu. Skoraj vso skupino so nato poslali v taborišče enega od bataljonov Šerčerjeve brigade, ki je bivakirala pri požgani žagi pod Mokrcem.

Bojišče se je razbesnelo

General Gamba je pričel 1. septembra zjutraj proti silam XIV. divizije ofenzivo, ki jo je pripravljala že dlje časa. Njen cilj je bil potisniti partizansko vojsko proč od prometnih zvez. Ko je štab divizije zvedel, da se je sovražnik pretolkel do Krvave peči in se utrdil tudi v širši okolici, je takoj okrepil bojno črto Gradnikove brigade z dvema četama, II. in III. bataljonom Šerčerjeve ter deli Tomšičeve brigade. Okrepljeni naj bi držali sovražnika v Krvavi peči in mu onemogočili prodor proti Robu, da bi naslednjo dni divizijske enote prešle v napad.

Že drugi dan bojev se je bojišče razbesnelo, sovražnik je imel na krvaveških senožitih domala za vsakim grmom ali kamnom svojega vojaka. Z napadom je pričel sovražnik. S silovitimi juriši si je hotel pridobiti ozemelsko prednost. To mu je tudi uspelo, saj je vztrajno odiral borce Gradnikove brigade proti Mačkovcu. Takrat je divizijsko poveljstvo zapovedalo, da preidejo v protinapad borci Šerčerjeve in Tomšičeve brigade. Glavno breme protiidara je nosil z dvema četama II. bataljon Šerčerjeve. Sovražnik je bil močan, v ognju je bilo najmanj 1500 njihovih mož, 50

težkih in več kot 100 lahkih mitraljezov, minometov, bojišče so obletavali avioni, bombami zasipali brigadne položaje. Junaki protijurši so se vrstili brez predaha.

Kmalu so partizani opazili, da do sovražnik okrepitve iz južne strani Krvave peči, po stezi iz soteske Iške čez Bukovec in Lenartu. Ta oskrbovalna pot je bila odločilna za izid bojev na Krvavi peči, zato je bataljon Šerčerjeve brigade brez preloženega naskakoval sovražnikove okope. Vendar morali po vsakem naletu umakniti hodiščni položaj. Brigadno poveljstvo neuspeh po krivici grajal komandanta, ki in političnega komisarja Vinka rado-Radoša. Uzaljena sta dvajset dni pred drugimi strelci krenila v strmine na Komandantu Frenku je dumdumka redno nadlaket in borci so ga komaj hudega strelskega ognja.

Darkovi borci nad bunker

Pozno popoldne so borci Šerčerjeve odšli na sovražnik iz nekaterih bunkerjev, kar na slepo, in samo zato, da poka. Taki naredili načrt: strojnična gnezda bodo bombashi. Akcija se je posrečila; ostali bunker, ki je povzročal brigadnim največ izgub. Postavljen je bil na vzpetini in do njega je vodila dolga črta. Kdo si upa nadenj?

»Vrnite nam orožje!« je odločno gorenjski komandant bataljona, takrat navaden borec Joško Gracelj-Darko. Taki jim ga. Še boljše, kot so ga imeli prej, je zbral svojo skupino Gorenjcev in se ko so drugi držali zaporni ogenj, so se njegovi po komolcih in kolenih navkreber, s pripravljenimi bombami, ko so se končno priplazili do bunkerja, zasuli z uničujočim ognjem. Iz napadnih okopov ni bilo nobenega glasu več. Darkovi borci so se vrnili s polnimi naročji municije in opreme.

Odslej so gorenjske partizane v Šerčerjevi brigadi postavljali za četne in bataljonske starešine.

Milan Golob

Starešine bataljonov Šerčerjeve brigade poleti 1943. leta.

Cena elektrike vzrok izgube

Delovna organizacija Elektro Gorenjska polletje sklenila s 35 milijoni dinarjev izgube – Do konca leta bo izgubo težko odpraviti, saj jo je v vsem slovenskem elektrogospodarstvu povzročila prenizka cena električne energije – Zmeda okoli osebnih dohodkov

Delovna organizacija Elektro Gorenjska je polletno poslovanje sklenila s 35 milijoni dinarjev izgube. Nekoliko so jo omilili rezultati dela v takimenovani dopolnilni dejavnosti – gradnji in projektiranju elektroenergetskih objektov, saj bi sicer znašala skoraj 40 milijonov dinarjev.

V izgubi sta se ob polletju znašla slovensko elektrogospodarstvo premogovništvo, ki delata na principu skupnega prihodka. Računovodsko je znašala 973 milijonov dinarjev. Pravo sliko pa dobimo, če seštejemo še okoli 300 milijonov dinarjev, za kolikor si je slovensko elektrogospodarstvo maja in junija posodilo električne energije v sosednji Avstriji in Italiji, vrnilo pa jo oziroma jo bo avgusta in septembra. Dodati moramo še 633 milijonov dinarjev, kolikor so maja in junija znašali stroški jedrske elektrarne v Krškem, elektrogospodarstvo pa je plačilo računa zavrnilo. Skupaj je torej izguba znašala 1,9 milijarde dinarjev.

Gorenjsko elektrogospodarstvo moramo seveda gledati v luči slovenskega. Podobno kot skupni prihodek se tudi izguba porazdeli. Če bi Elektro Gorenjska dosegla takšno deležbo v skupnem prihodu, kot je bilo na začetku načrtovano z ovrđeno elektroenergetsko bilanco ob letu, ne bi imelo izgube. Ustvarila bi čisti dohodek, s katerim bi

lahko pokrili osebne dohodke, oblikovali sklad skupne porabe in rezervni sklad ter poravnali druge obveznosti iz čistega dohodka. Ostalo bi še 3,6 milijonov dinarjev, ki bi jih lahko namenili za posojila manj razvitim.

Dovolj skupnega prihodka pa v slovenskem elektrogospodarstvu ni bilo. Izpad temeljujejo s prenizko ceno električne energije oziroma dejstvom, da se je električna energija premalo podražila. Da bi dosegli načrtovani prihodek, bi morali že na začetku leta elektriko podražiti za dobrih 20 odstotkov. Podražila pa se je šele s prvim majem in to za 15 odstotkov. Tako je že v prvem letošnjem četrtletju nastala izguba, ki se je ob polletju še povečala. Podražitev v dogovorjenih okvirih torej ni razrešila ekonomskega položaja elektrogospodarstva. Res pa je, da bi prekoračitev petnajstih odstotkov sprožila plaz drugih podražitev. Klobučje je torej zamotan, slej ko prej pa elektrogospodarstvo s sedanjim ceno električne energije izgube do konca leta ne bo moglo odpraviti.

Izpad skupnega prihodka tako delavcem Elektro Gorenjske onemogoča, da bi sami bistveno vplivali na boljši poslovni rezultat. Že na začetku leta so sprejeli ukrepe za boljše gospodarjenje, saj so letni načrt naslonili le na 20-odstotno povišanje materialnih stroškov, pa tu-

di izhodišče iz devetmesečnega poslovanja lanskega leta ni bilo povsem realno. Dodatne ukrepe so sprejeli ob polletju. Nanašajo se na varčevanje z materialom in strogo izterjavo neplačanih računov za porabljeno električno energijo. Vse, kar lahko, opravijo sami, ne iščejo več zunanjih izvajalcev. S tem so nadomestili pomanjkanje dela na področju investicijske izgradnje, ki je posledica pomanjkanja denarja za naložbe v elektroenergetske objekte. Računajo, da jim bo tako uspelo izgubo zmanjšati za 5,3 milijona dinarjev.

Nekaj besed moramo seveda zapisati tudi o osebnih dohodkih v elektrogospodarstvu, o katerih je bilo zadnje čase toliko slišati. V delovni organizaciji Elektro Gorenjska je v letošnjem prvem polletju znašal povprečni osebni dohodek 15.509 dinarjev, v temeljni organizaciji Elektro Kranj 14.300 dinarjev. Številke so že same po sebi dovolj zgovorne, takšno povprečje imajo marsikje. Povedati velja, da so v Elektro Gorenjski prav pri osebnih dohodkih ravnali zelo odgovorno. Rast so v prvem polletju zadrževali, saj vedo, da največ popoldanskega, nočnega in nedeljskega dela pride s poznimi jesenskimi in zimskimi meseci, ko je največ vzdrževanja in popravil na električnem omrežju. Tudi statistični podatki govorijo tako, dal jih je Zavod za statistiko konec avgusta. Tako so se izplačani osebni dohodki v letošnjem prvem polletju v primerjavi z enakim razdobjem lani v slovenskem gospodarstvu povečali za 18,5 odstotkov, v elektrogospodarstvu za 19,4 odstotka, v premogovništvu za 29,7 odstotkov, v Elektro Gorenjski pa za 17,4 odstotka.

V slovenski elektroenergetski bilanci imajo osebni dohodki le 6,15-odstotni delež. In prav okoli teh dobrih šestih odstotkov je bilo izrečenih toliko besed. Mar ne bi bilo bolj pametno posvetiti tolikšno pozornost tudi drugim stroškom ali s tolikšno zavzetostjo spregovoriti o naložbah v elektroenergetske objekte, za katere denarja takorekoč ni, in tako bo čez nekaj let še bolj primanjkovalo električne energije.

Tudi zmešnjava, ki je nastala zdaj okoli izplačevanja osebnih dohodkov, zagotovo na delavce v elektrogospodarstvu ne vpliva dobro. Zaradi polletne izgube, ki ni nastala po njihovi krivdi so elektrogospodarstveniki naslovili vlogo na republiško komisijo, ki spremlja izvajanje politike osebnih dohodkov v Sloveniji, naj jim naprej dovoli izplačila osebnih dohodkov po panožnem sporazumu. Toda komisija je odločanje o tem prevrgla na občine. Nekatere so dovoljenje dale za julij, druge zahtevale avgustovski poračun, tretje so zahtevale prilagoditev povprečju gospodarstva v občini... V takšni situaciji seveda skupne politike osebnih dohodkov v slovenskem elektrogospodarstvu ni več.

M. Volčjak

Porodniški dopust za kmetice

Zaenkrat šestina »za«

Od letošnjega marca imajo tudi kmetice pravico do porodniškega dopusta, s čimer se je njihov položaj izenačil s položajem delavke v združenem delu. Z uveljavitvijo samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih združenih kmetov glede uresničevanja pravice do porodniškega dopusta je združena kmetica upravičena do 28 oziroma 45 dni dopusta pred pričakovanim porodom in do 105 dni po njem. O nadaljnji izrabi dopusta se lahko kmetica tako kot delavka v tovarni odloči sama. Nadomestilo osebnega dohodka v času porodniškega dopusta predstavlja zajamčeni osebni dohodek delavca v republiki; ta znaša od aprila dalje 6790 dinarjev.

Po zadnjih podatkih Zadrugne zveze Slovenije in Skupnosti otroškega varstva je doslej k samoupravnemu sporazumu od 148 kmetijskih organizacij v Sloveniji pristopilo 23, med njimi tudi naslednje gorenjske kmetijske zadruge in organizacije: Žiri, Škofja Loka, Cerklje, Naklo, Kranj in Radovljica. Podatki so nepopolni, ker so tudi nekatere pristopne izjave nepopolne, brez podrobnosti o izidu referendumov. Samoupravno sporazumevanje so deloma zavrnili dopusti, tako da je sedaj, na jesen, pričakovati, da se bo na referendumih odločilo »za« še preostalih 46 tisoč združenih kmetov. Tudi socialna varnost in porodniški dopust zagotavljata vzporednejše proizvodne dosežke slovenskega kmetijstva.

C. Z.

Meso prinaša izgubo

Izgube, ki nastajajo med nabavno in prodajno ceno mesa, bodo verjetno pokrite iz proračunskih rezerv – Vendar pa zaradi tega ne bo v mesnicah dosti več mesa, saj vzroki mesnih težav ostajajo enaki še naprej

Kranj – Kaže, da zadreg z mesom še ne bo tako kmalu konec. Če se za nekaj časa popravi preskrba z mesom v mesnicah, tako da imajo potrošniki svoj kos mesa vsaj nekajkrat na teden zagotovljen, pa po drugi strani specifična situacija z mesom v naši republiki obstane na mizah izvršnih svetov občin zaradi izgub predelovalcev. Prvo polletje je namreč večina tozov klavništva zaključila z izgubo, ki jo je v veliki meri prinesla razlika med visoko nakupno ceno mesa in nižjo prodajno ceno v naši republiki. Predelovalci mesa imajo zato pri kilogramu govejega mesa v slovenskih mesnicah 29 din izgube, pri svinjskem mesu pa 56 din. Take razlike v ceni je navedla ABC Pomurka, ko je na kranjski izvršni svet naslovila prošnjo za pokritje razlik v ceni mesa. Znesek je dokaj visok, saj je KŽK Gorenjska poslal izvršnemu svetu občine Kranj izračun, ki je dosti nižji, saj znaša za svinjsko meso le 9,66 din razlike. Kljub temu, da gre verjetno tudi za razliko v stroških pri obeh organizacijah, pa ni najpomembnejša razlika razlika pri kilogramu mesa. Zahtevek ABC Pomurke znaša 1,2 milijona din za prvo polletje, KŽK pa je imel pri prodanem mesu 2,3 milijona din izgube. Pri tem je seveda treba povedati, da je ABC Pomurka prodala v kranjske mesnice manj kot 10 odstotkov mesa, vso ostalo koičino – 545 ton – je oskrbel KŽK.

To pa seveda tudi ni bila zadostna količina mesa, ki bi jo v kranjski občini potrebovali za normalno oskrbo. Količine so se posebno pred poletjem zmanjšale zaradi povečanega izvoza mesa, manj mesa pa so začeli dobavljati tudi nekateri prejšnji stalni dobavitelji, predvsem zaradi neugodne nakupne cene mesa, da o tem, kako se je nasploh zmanjšal odkup živine na račun črnih zakolov in prodaje živine v druge republike, sploh ne govorimo.

Kranjski izvršni svet se je sicer strinjal, da je treba razliko med nakupnimi in prodajnimi cenami mesa v občinah poravnati ter tako odpraviti izgubo klavnic. Vendar pa je menil, da bi kazalo o tem najti skupni jezik tudi z ostalimi gorenjskimi občinami. Še posebej pa je člane izvršnega sveta zanimalo, kje je meso, za katerega je izvršni svet julija posebej odobril sredstva za nakup živine v drugih republikah. Skratka, situacija z mesom ostaja še naprej na Gorenjskem na dnevnem redu. Po novem je sicer klavnic manj, manj pa je tudi mesa. Tudi za naprej se ne obeta kaj boljša slika, četudi bi iz proračunskih rezerv pokrivali izgube klavnic.

L. M.

Ukrepi družbenega varstva v treh kolektivih

V prvem polletju je več kot bi smelo povišalo osebne dohodke 21 delovnih kolektivov, vendar v večini ni bojazni, da prejemkov ne bi uskladili z rastjo dohodka – Izvršni svet je predlagal občinski skupščini, da sprejme določene ukrepe družbenega varstva v Remont-gradnje Žiri, Domopremi Železniki in Srednji lesarski šoli

Škofja Loka – V Sloveniji smo se dogovorili, da bomo rast osebnih dohodkov urejali samoupravno v skladu z določili dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1982, zato smejemo v vseh temeljnih in delovnih organizacijah za plače porabiti le toliko denarja, kot so si ga dejansko zaslužili. Da bo ta cilj dosežen, morajo vse organizacije združenega dela gospodarstva in negospodarstva do konca leta uskladiti rast osebnih dohodkov z rastjo dohodka, so poudarili na torkovi seji izvršnega sveta občinske skupščine, ko so obravnavali odstopanja v rasti osebnih dohodkov in se dogovorili za ukrepe, ki naj bi osebno porabo spravili v dogovorjene okvire. Menili so, da v nobeni delovni ali temeljni organizaciji ne obstajajo tehtni razlogi za večji porast osebnih dohodkov, kot to dopušča ustvarjeni dohodek.

V letošnjem prvem polletju so višje osebne dohodke, kot bi jih glede na ustvarjeni dohodek smeli, izplačali v devetnajstih delovnih organizacijah s področja gospodarstva in dveh delovnih organizacijah s področja negospodarstva. Seveda vsi niso kršitelji dogovora, saj marsikje prodaja poteka sezonsko in bo večina dohodka ustvarjenega v drugem polletju ali pa je na visok odstotek porasta osebnih dohodkov v prvem polletju vplivalo povišanje proti koncu lanskega leta in bodo prejemki do konca leta usklajeni. Kljub temu je izvršni svet zahteval, da povsod takoj pripravijo programe poravnave preveč izplačanih prejemkov, ki jih morajo sprejeti na delavskih svetih oziroma zborih delavcev, tako da bo z njimi seznanjen sleherni član kolektiva.

Posebej pa so obravnavali tiste delovne organizacije, ki so bile kršiteljice dogovora že lani in tiste, ki so kršiteljice letos in nimajo možnosti, da bi preveč izplačane osebne dohodke poravnale do konca leta.

Več kot bi smeli, so lani izplačali Iskri Železniki, Etiketi Žiri in Domopremi Železniki. Za Iskro so člani izvršnega sveta predlagali, da ne bi poravnala za lani preveč izplačanih prejemkov, ker je bil glavni vzrok za manjši dohodek pomanjkanje reprovornih materialov in omejitve uvoza v zadnjih mesecih. Letošnji presežek pa ni velik in ga bodo poravnali do konca leta. V žirovski Etiketi so delavci na zboru delavcev že sklenili, da bodo presežek poravnali letos do konca leta. V Domopremi pa ni realno pričakovati, da bi preveč izplačana sredstva poravnali do konca leta, zato je izvršni svet predlagal, da občinska skupščina zamrzne osebne odohodke za toliko časa, da bodo presežki poravnani.

Med tistimi, ki so letos izplačali več kot bi smeli, izstopata Remont-gradnje Žiri in Lesna šola Škofja Loka. Izvršni svet je ugotovil, da v teh delovnih organizacijah obstajajo tehtni razlogi za določene ukrepe družbenega varstva in bo predlagal občinski skupščini, da prouči razmere v obeh kolektivih, ker ni pričakovati, da bi do konca leta uskladili izplačila z določili dogovora.

L. Bogataj

O socialni politiki v občini bodo spregovorili

Radovljica – Svet za zdravstveno in socialno politiko pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica je na 1. seji v začetku septembra sprejel delovni program, ki bo predvsem pregledoval uresničevanje stališč in sklepov občinskega sindikalnega sveta o socialni politiki v občini, ki so jih sprejeli na lanski problemski konferenci. Tako bodo ocenili, kako se uresničujejo sklepi o zaposlovanju upokoencev, podaljšanje delovnega razmerja in pogodbenem ter nadurnem delu. Pregledali bodo tudi izvajanje sklepov o zagotavljanju prehrane med delom in se ponovno zavzeli za združevanje sredstev za gradnjo obratov družbene prehrane in boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti.

J. R.

Dobitniki plaket in priznanj

Ob 10-letnici ponovne ustanovitve Zadrugne zveze Slovenije so prizadevnim zadrugnim delavcem in kmetovalcem podelili plakete s pismenim priznanjem in pismena priznanja. Od Gorenjcev so plakete prejeli: Andrej Arh (Gozdno gospodarstvo Bled), Ivan Bohinj, Franc Krč in Franc Roblek (vsi TZO Sloga Kranj), Alojz Grašič in Jože Mali (oba TZO Naklo), Pavle Šubic (Gorenjska kmetijska zadruga), Vinko Toman (TOK Radovljica) in Martin Zupanc (Kmetijska zadruga Bled). Pismena priznanja so prejeli: Miha Burja (Kmetijska zadruga Bled), Majda Lončar (TOK Gozdno gospodarstvo Bled), Janko Petkovšek (Kmetijska zadruga Žiri), Janez Primožič (TOK Gozdno gospodarstvo Tržič) ter Janez Škantar in Janez Urh (oba Kmetijska zadruga Bohinj).

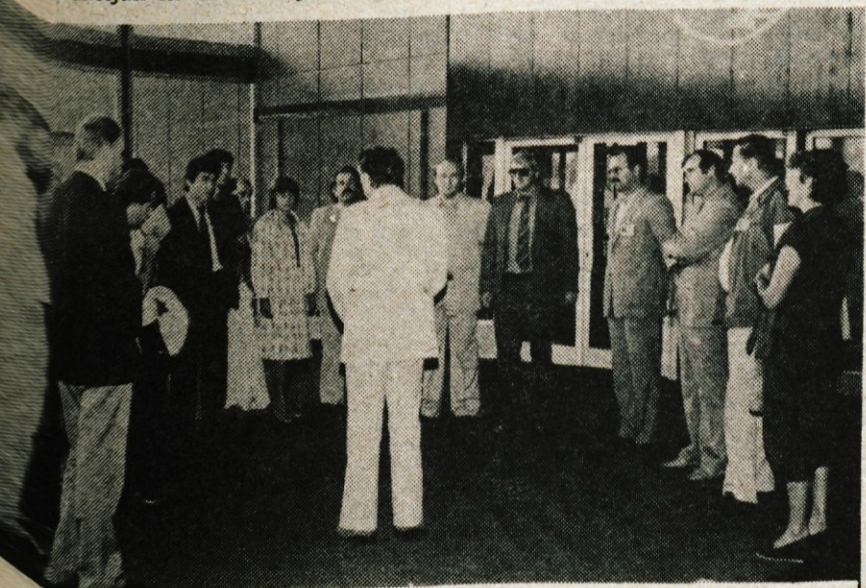
C. Z.

Naročena proizvodna moč Zadrugništva

Gornja Radgona – Slovenski kmetovalci so pred kratkim praznovali trojni jubilej: v Gornji Radgoni že dvajseti pripravili osrednjo slovensko kmetijsko sejamsko prireditev, hkrati so se spomnili prvih letkov delovanja slovenskih zadrug in hranilnic pred sto leti in 10-letnico ponovne oživitve Zadrugne zveze Slovenije.

Vloga zadrug se je spreminjala in s kakovostnimi spremembami v družbi, ki ob prazniku slovenskih zadrugnih delavcev in kmetov poudaril Leo Frelih, predsednik Zadrugne zveze Slovenije. Druge, ki so jih ustanovili ob koncu 19. stoletja, so kmete povezovali s ciljem, da so se uspešno branili pred kapitalizacijo in izkoriščevalci. Prek takratnih zadrug se tudi med kmete širile napredne ideje, drugi svetovni vojni smo v Sloveniji imeli različne oblike zadrug, proizvodnih do potrošnih. Najbolj gospodarski razcvet je slovensko zadrugništvo doživelo po 1954, ko so zadruge združile vse, kar so kakorkoli ukvarjali s kmeti. Reorganizacija zadrugništva osem let zatem pa je pomenila odnove tako v gospodarskem političnem pogledu.

Julija 1972 je bila ponovno ustanovljena Zadrugna zveza Slovenije. Združila je vse kmetijske zadruge in kmete, ki so delovali v elektrogospodarskih organizacijah. Desetletno obdobje je dalo vidne rezultate. Danes imamo v republiki tisoč združenih kmetov, organizirani so v 20 enovitih kmetijskih združenjih, v 65 temeljnih zadrugnih organizacijah in 63 temeljnih orga-

Prejšnji petek so Iskro Telematiko na Laborah obiskali predstavniki tujih delavcev na Švedskem, ki so se mudili v Sloveniji na povabilo RK SZDL Slovenije. Goste iz desetih različnih držav so na Laborah sprejeli predstavniki občine Kranj in Iskre. Skupaj so si ogledali proizvodnjo avtomatskih telefonskih central in telefonskih elementov in aparatov. V razgovorih so se najbolj zanimali za družbeni standard delavcev, delovne pogoje in nagajevanje po delu, beseda pa je stekla tudi o dejavnosti sindikata v našem samoupravnem družbenopolitičnem sistemu. – Foto: Kazimir Mohar

Čevljarška družina

Memi Beganović je v novem gasilskem domu v Bistrici odprl popravljalnico čevljev

Tržič — »Ne vem, zakaj se mladi dandanes tako neradi odločajo za preprostejša poklice. Vsi bi radi v pisarni...« Ugotovitev, ki jo je povedal tržiški čevljar Memi Beganović, ni nova in presneto dobro drži. Pogosto zamenjamo sprašujemo po pečarjih, zidarjih, šiviljah — kdo bi naštel vse — ali pa čakamo, da se nas končno usmilijo in jih moledujemo kot bogove.

Tudi Memi Beganović sodi med »deficitarne« obrtnike. Pa vendar njega ni treba posebno prositi. Rad dela in rad čim prej ustreže ljudem. Predolgo živi med dišečim usnjem in čevljarškim lepilom, da bi se jima lahko odrekel. Tega niti ne želi.

Izučil se je v štiridesetih letih v rodnem Sarajevu. Kmalu zatem ga je pot zanesla v Tržič. Pridružil se je delavcem Peka, potem pa je na Cankarjevi cesti odprl samostojno čevljarstvo delavnico.

Popravljal je stare čevlje in krojil nove. Vseh vrst, od otroških, ženskih, ortopedskih. Pred časom je

drugi del obrti opustil. Material je postal predrag za ročno izdelano obutev.

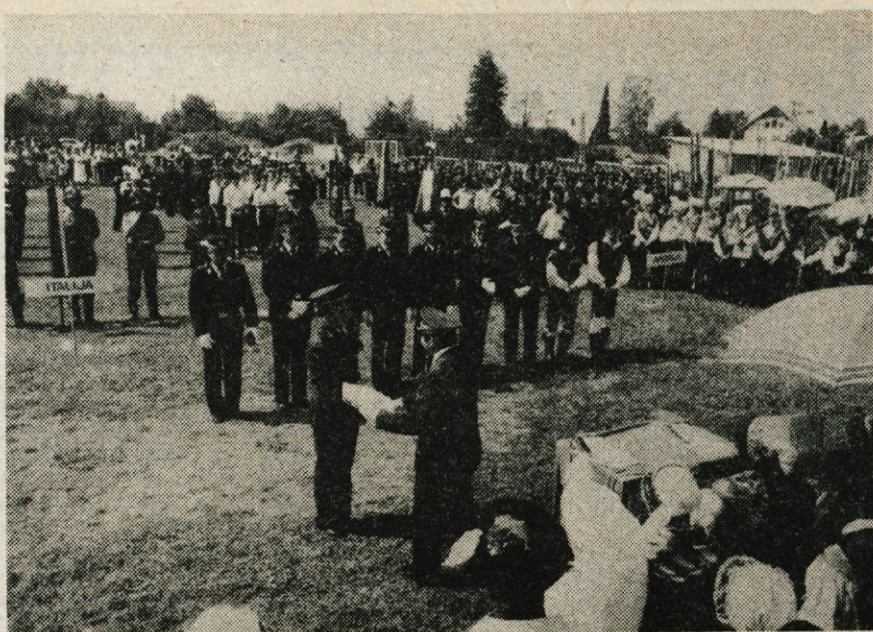
Razen njegove popravljalnice v Tržiču in daleč naokrog ni nobene druge. Dela je zato vedno dovolj. K sreči so mu vedno radi pomagali tudi sinovi. Vsi trije so čevljarji. Prvi v Ravnah na Koroškem, drugi je prevzel njegovo tržiško delavnico. Zdjaj ga zaradi bolezni nadomešča najmlajši.

Kljub številnim strganim podplatom, obrabljenim petam in popokanim šivom pa je za tri en prostor vendarle pretesen. Memiju Beganoviću je krajevna skupnost Bistrica ponudila lokal v novem gasilskem domu. Hvaležen ji je za razumevanje in pomoč, na drugi strani pa je z njim gosto naseljena Bistrica pridobila čevljarja, ki ga posebno zdaj, ko postaja obutev vse dražja, skoraj ne more pogrešati.

Memi Beganović je popravljalnico čevljev v Bistrici odprl pred dobrim mesecem dni. V kratkem času se je glas o njegovih kvalitetnih in po cenah zmernih storitvah — sam pravi, da nerad »guli« ljudi — razširil daleč naokrog. K njemu prihajajo celo iz Kranja in Ljubljane.

Kot kaže, bo moral delovni čas kmalu raztegniti. Zdjaj je popravljalnica odprta le od osmih do dvanajstih in ob sredah še popoldne od treh do šestih. Potem, ko se mu bo pridružil najmlajši sin, bosta delala po osem ur na dan.

H. Jelovčan

Praznovanja 100-letnice Gasilskega društva Begunje so se udeležili tudi gostje iz Italije in s Koroške — Foto: F. Kolman

100 let gasilskega društva Begunje

100-letnico ustanovitve Gasilskega društva so v Begunjah dostojno počastili. Program prireditev je teklen kar pet dni.

Praznovanje so začeli že 11. avgusta s kulturnim večerom v Krpinju, na katerem so sodelovali godba na pihala iz Lesc, folklorna skupina iz Ribnega, ansambel Gorenjci iz Radvljice, ansambel Vilija Kolmana iz Begunj in na novo ustanovljeni domači pevski zbor Begunjsčica.

V četrtek, 12. avgusta, so gasilci pripravili veliko medobčinsko vajo pri upravnih zgradbi Elana. Namen te vaje je bil prikazati reševanje ljudi iz nadstropij po lestvi, drči, uskočni blazini in gašenje notranjih požarov z vodo in peno. Po končani vaji je najstarejši gasilec Alojz Mencinger odprl razstavo, na kateri so prikazali vse gasilsko orodje in opremo društva od ustanovitve do danes, poleg tega pa tudi uspehe tekmovalnih gasilskih desetin.

V petek, 13. avgusta, je krajane

zabaval ansambel Lojzeta Slaka, v soboto pa so sprejeli gasilce iz Cembra v Italiji. Ta večer je bila v Poljčah tudi slavnostna seja društva, na kateri so bila podeljena razna priznanja.

Nedelja se je začela z budnico po Begunjah in okoliških vaseh, dopoldne pa se je začelo veliko gasilsko zborovanje. Predsedstvo Gasilske zveze Jugoslavije je društvu podelilo zvezno odlikovanje Red zaslug za narod s srebrnimi žarki. Republiška in občinska odlikovanja pa so prejeli zaslužni posamezniki. Po končanem zborovanju je bila velika gasilska parada ob sodelovanju konjenikov, narodnih noš, praprov, gasilcev in gasilskih vozil. Zborovanje so zaključili z veliko vrtno veselico v Krpinju.

Gasilsko društvo Begunje se zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je ta petdnevna prireditev tako uspešna.

L. Breznikar

Ribiški piknik uspel

V nedeljo, 5. septembra, je Ribiška družina Kranj priredila veliko ekipno tekmovalno v lovljenju rib na Čukovem bajerju na Kokrici, ki so se ga udeležili naši rojaki s Koroške ter ribiči pobratenega italijanskega mesta Rivoli. Zmagali so Rivoličani pred Kranjčani. Zmagovalci — ekipe in posamezniki — so prejeli lične kolaine. zmagovalna ekipa pa pokal.

Vsem ljubiteljem ribištva je Ribiška družina Kranj priredila piknik, na katerem so ponudili izvrstno pripravljene in lepo ocvrte postrvi. Ker je bilo ljudi veliko, gostov pa tudi, je bilo treba le nekoliko predolgo čakati, čeprav so se trudili na vse pretege, da bi vsem »lakotnikom« čim hitreje ustregli.

I. S.

**Z Glasom
v Kumrovec
in v Podčetrtek**

Zeleni vlak, ki bo popeljal Glasove naročnike v soboto, 15. septembra, v Kumrovec in Podčetrtek, bo odpeljal z Jesenic ob 5.18, iz Lesc ob 5.31, iz Podnarta ob 5.43, iz Kranja ob 5.53, iz Škofje Loke ob 6.02, iz Medvoda ob 6.10 in iz Ljubljane ob 6.22. V Kumrovec bomo prispeli ob 8.40. Tu si bomo ogledali Titovo rojstno hišo in Spominski dom, kjer nam bodo zavrteli tudi film o Titu, vlak pa nas bo odpeljal naprej v Podčetrtek točno ob 11.30. Iz Podčetrtra pa bo odhod vlaka ob 16.18. Ob 18.25 bomo spet v Ljubljani, ob 19.40 pa na Jesenicah.

Pa ne skrbite, da boste med vožnjo žejni. Na vlaku streže tudi s pijačo, kavico in podobnim. Vse potrebno pa boste med vožnjo izvedeli po zvočnikih, s katerimi je zeleni vlak opremljen.

Danes objavljamo še deset izžrebancev iz Kranja. Tile bodo šli z nami brezplačno:

BOŽO DUŠIČ, Likovarjeva 3, Kranj
IVICA OBLEŠČAK, Ulica Gorenjskega odreda 16, Kranj
JOŽE BETONCELJ, Podblica 12, Zg. Besnica
FRANC PERČIČ, Rupa 31/a, Kranj
MANCA KOTNIK, Dvorje 49, Cerklje
MILENA STROJ, Podbrezje 90, Duplje
IVANA ŠVEGLJ, Gorice 14, Golnik
RUDI KAVČIČ, Polica 14, Naklo
JOŽE MOHOR, Voklo 29, Šenčur
FRANC KALTENEKAR, Struževo 21

Do polne zasedbe sprejema prijave naša komerciala na Cesti JLA 16 v Kranju. Do 15. septembra je treba poravnati tudi stroške izleta: osebno ali po položnici na žiro račun 51500-603-31999.

Ob prazniku v novi preobleki

Kranj — Krajanje krajevne skupnosti Kranj — Center praznuje danes svoj praznik. Pred štirimi leti so v spomin na veliko tekstilno stavko, ki je bila leta 1936 v Kranju, 10. september proglasili za svoj krajevni praznik. Takšen praznik je običajno tudi priložnost za pregled opravljenega dela. Po dolgi letih se je uresničila želja krajanov po lepšem videzu stavb v mestu; asfaltirane so mestne ulice, fasade hiš druga za drugo dobivajo lepšo podobo, obeta se obnova starega mestnega središča. Letos je bil obnovljen tudi most čez Kokro, urejena so bila zaklonišča. K bolj urejenemu videzu krajevne skupnosti so prispevali tudi krajanje sami, saj so se spomladati lotili čiščenja v krajevni skupnosti ter odstranili vrsto divjih odlagališč odpadkov.

Organi krajevne skupnosti delajo dobro, vendar bi radi v delo vključili še več krajanov, zato prav zdaj poteka akcija za oblikovanje hišne samouprave.

Ves teden so se v krajevni skupnosti odvijale prireditve ob prazniku. Osrednja je bila sinoči v Delavskem domu. Na slavnostni seji so najbolj delavnim krajanom podelili bronasta priznanja OF. Letošnji nagajenci so: Boris Pavšlar, Stane Markelj, Darko Šegula, Ljubica Benedik, Irena Vencelj in Dušan Gavranovič. Na slovesnost so povabili tudi 180 aktivistov, ki so med zadnjo vojno delali na terenu krajevne skupnosti Center in jim podelili priznanja.

Za danes popoldne, na dan praznika, je pripravljeno srečanje krajanov na vrtu gradu Kieselstein. Jutri, v soboto, pa bo na Lajšah proslava pri spomeniku padlim partizankama Janini in Tatjani. Splet prazničnih prireditev se bo nadaljeval popoldne na Titovem trgu s tretjim tradicionalnim tekom po ulicah Kranja.

Začel se bo ob 17. Ker je tudi v Kranju vse več naših šolnih tekačev, si organizatorji tajo lepo udeležbo, povabili pa so dišolsko mladino. Tekmovalno organizirano za vse starostne kategorije od mlajših pionirjev do članov in članic. Poteka po ožjem središču mesta, bo med prireditvijo zaprto za promet. Prireditve, na katero so leg tekmovalcev vabljeni kot gledalci vsi krajanje in drugi obiskovalci naj bi bila kar najbolj množična. Večer bodo popestrili s prazničnim risank na Titovem trgu.

V. Drašak, M. Suš

Zapora prometa v Kranju

Kranj — Zaradi prireditev ob javnem prazniku KS Kranj — Center se je organizacijski odbor sodelovanju z oddelkom za notranje zadeve skupščine občine Kranj postalo milice odločil za zaporo prometa v starem delu mesta in s soboto, 11. septembra od 15. ure. Za promet bodo tako Maistrov trg (od Mladinske knjižnice Prešernova ulica, Poštna ulica, konca mostu čez Kokro).

Zaradi zapore prometa se bo menil tudi vozni red lokalnih avtobusov Britof-Hrastje. Avtobusi ob 14.55 uri, bo peljal po običajni progi, kasneje pa bo le od Britofa do Globusa. Za udeležence v prometu pa velja čajni obvoz po Smledniški cesti 1. maja in Cesti talcev. Organizacijski odbor naproša občane za razumevanje, obenem naproša krajanje krajevne skupnosti, da ne parkirajo na Titovem trgu se ne vozijo z avtomobili po ulicah v mestu, ker bi med prireditvijo ogrozili tekmovalce.

IVAN JAN:

Ob 40-letnici tragedije v Udinem borštu

Trije izmed rešenih: Stane Konc-Kos, Anton Švigelj-Slon in Izidor Kuljad-Jožek, so se hudo ranjeni zavlekli na razne kraje. A tudi četrti, Stane Cotman-Colnar, je bil po hajki zelo slab.

Oglejmo si samo dva primera: Cotmanovega in Kuljadovega! Najprej Cotmanovega, ki je posebno zanimiv.

Med umikanjem je Stanko Cotman-Colnar naglo skočil v precej globok jarek, po katerem je počasi lezla voda, ki je zaradi močnega deževja malo narasla. Na srečo je bil majhne postave in droban in ko se je potopil v vodo, in se stisnil pod najbližjo previsno rušo, ki je visela nad vodo, mu je telo pokrivala voda, glavo pa v glavnem ruševje. Nos in usta je mohl ven le toliko, da je mogel dihati. Kmalu je čez eno uro skočil čez potok prvi Nemec, nato pa še dva. Eden, s strojnico v rokah, je stopil natanko na rušo nad Cotmanovo glavo. A tudi ta ga ni opazil. Stopil je v vodo in ob Cotmanu odšel dalje v gozd.

Za njim je prišel še eden, potem še tretji. Ta pa ga je opazil. Prišel je torej konec tudi zanj! Srečala sta se s pogledi in drug drugemu

nekaj hipov zla v oči. Cotman je bil prepričan, da ga bo zdaj policist, ki je bil oborožen s strojnico, ustrelil. Toda ta je nato pogledal okoli sebe, odkimal z glavo in odšel naprej, ne da bi bil komu kaj povedal o živem partizanu pod ruševjem. Potem je Cotman čepel v vodi še ves popoldan, do poznega večera. Zelo je oslabil in se ves premrazil.

Ko je končno čutil, da je nevarnost minila, je ves trd zlezal iz vode in počasi poiskal tovariše pod Storžičem. Že čez mesec dni pa je bil tudi on zajet v Šenčurju.

Izidor Kuljad-Jožek je med umikom dobil strel v čeljust. Ker se je že vsakdo reševal, kakor se je mogel in vedel, številni Nemci pa so jim bili za petami in v zasedah, mu nihče ni mogel pomagati. Zavlekel se je v neko grmičevje in prav slučaj je bil, da ga Nemci niso dobili. Po dveh dneh se je priplazil v Gorice, kjer so še vedno križarili policisti. Potem se je zavlekel na Rakovec senik, po domače pri Pavletovih, kjer je prej delal. Čez dva dni so se mu v rami pojavili črvi, ki so se razpasli tudi tam, kjer je bila kri. Rakovecvi in Marija Kežar so mu potem pomagali in ga

negovali. Ust ni mogel odpreti dva meseca. Mleko, juho in čaj, kar so mu skrivaj prinašali na senik, je pil le s slamico. Brez te pomoči bi bil Kuljad, ki še sedaj nosi hude posledice, prav gotovo umrl. Šele po dveh letih je vsega oslabilenega sprejela ambulanta »A« novega Kokrškega odreda pod Storžičem.

Med tistimi partizani, ki so jih Nemci ujeli, jih potem nasilno slatili, ropali in nepopisno pretepali in mučili, je imel najvišji položaj hudo ranjeni Alojz Stružnik-Jug. Bil je politkomisar 3. čete. Zaradi ran je močno krvavel in oslabil, poleg tega pa so ga Nemci po zajetju začeli tolči s kopiti, brcati in pretepali, da bi ga prisilili k izpovedim o drugih. Ko so po pregledu njegove puške ugotovili, da je tudi on streljal nanje, so ga še bolj začeli pretepali. Zato je bilo ranjenčevu krvavenje vedno hujše. Šele pozneje so ga za silo obvezali in ga na vozu med mrtvimi tovariši prepeljali v Strahinj, kjer so mrtve odložili, ujetje pa odvedli v Zgornje Duplje. Tu so vse začeli spet pretepali, zaslušavati in jih nagovarjati, naj prestopijo v njihovo službo. Nato so vse zdelane prepeljali v begunjske zapore.

Tod so spet vsi, razen tistega, ki je začel izdajati, morali prenašati huda mučenja. Ker so Nemci zdaj že vedeli, kaj je bil kdo, so ranjenega politkomisarija Stružnika še bolj mučili. Ob tem so mu začele otekati ranjene ledvice, rana na roki pa gnajiti. Pretepenega

do onemoglosti so brez pomoči pustili pri umirati. To se je vlekel pet tednov. Potem ga dr. Janez Sarcu dovolili, da ga je prenesel v bolniško sobo, kjer so mu dali strokovno pomoč. Zdravila zanj je dr. Sarcu prinesel skrivaj in ga tako rešil.

* Ujetega Stanka Cotmana-Colnarja so Nemci odpeljali v Kranj, nato pa v begunjske zapore in ga mučili. Pozneje je imel srečo, da je s skupino zapornikov odšel na Bled. Tu je kljub straži imel toliko priložnosti, da je prišel v stik z aktivistko OF, ki je prinesla v bližnji trafiki. Z njeno pomočjo je še z dvema nikoma pobegnil proti Pokljuki in se v začetku maja priključil borcem 2. bataljona Gorenjskega odreda, dobil ime Amon. Konec aprila 1943 so ga s skupino borcev poslali na Dolensko, kjer je začel novo partizansko pot. Prvoborec Stanko Cotman je umrl 6. februarja 1945.

* Nemci so o padlih in zlasti o ujetih partizanih podatek tudi na druge načine. Tako so npr. izmed izločeni mladega Feliksa Celjarja, mizarja iz Šenčurja, Ljubljano, ki je sicer pripadal 2. grupi odreda, odpeljali v škofjeloške gestapovske zapore. Nekaterim in tudi ujetemu borcu Janku Berniku, ki je Loke pripovedoval, da je prišel na Gorenjsko z 2. odredom, opisal je poletne hajke in dogodeke v borstvu. Opisal je tudi, kako so jih tepli in posiljevali, nezadovoljni s tem, da je bil v Udinem borštu. Zdravilo zanj je dr. Sarcu prinesel skrivaj in ga tako rešil.

Kulturni koledar

RADOVLJICA — V foto galeriji radovljiske graščine si lahko ogledate razstavo fotografij, katero se predstavljajo člani Foto-kino kluba Janez Puhar iz Kranja. Na ogled je 30 fotografij sedemnajstih avtorjev.

ROBLEKOV DOM NA BEGUNJŠČICI — V soboto, 11. septembra, ob 16. uri bo imel moški komorni pevski zbor DPD Svoboda iz Podnarta pod vodstvom dirigenta Egija Gasperšiča, zanimiv koncert. Zbor bo nastopil pri Roblekovem domu na Begunjski, v svoj spored pa bo uvrstil slovenske planinske in domoljubne pesmi. Ljubiteljem planin in zborovskega petja se tako ponuja lepa priložnost, da na izletu v planine prisluhnejo tudi ubranemu petju.

KRANJ — V galeriji Prešernove hiše se s figuralnimi kompozicijami predstavlja slikar Tomaž Železnik. Predstavlja strnjeno podobo današnjega in malo obetajočo vizijo jutrišnjega dne. V galerijskih prostorih Mestne hiše se v okviru tradicionalne prireditve Likovna prizadevanja na Gorenjskem predstavljajo gorenjski slikarji, kiparji in grafiki novejši smeri. V galerijskih prostorih baročne stavbe v Tavčarjevi 43 si lahko ogledate razstavo Otroški avtoportret, delo učencev 6. razredov Osnovne šole Simona Jenka iz Kranja. Razstave so tako kot stalne zbirke Gorenjskega muzeja odprete vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

ŠKOFJA LOKA — Minulo sredo so v galeriji na loškem gradu odprli razstavo risb, slik in grafik akademskega slikarja Rajka Šubica. Odprta bo do konca septembra, med tednom od 10. do 17. ure, ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure.

TRZČ — V paviljonu NOB bodo drevi ob 18. uri odprli razstavo del slikarja Ernesta Krnaiča-Enčija. Otvoritev razstave bo spremljal krajši kulturni spored. Razstava bo na ogled do 4. oktobra, vsak dan razen ob ponedeljkih od 16. do 18. ure.

Oglarji tretjič zlati — Oglarji iz Škofje Loke so letos že tretjič zapored osvojili zlato značko Orfeja na ptujskem festivalu domače zabavne glasbe. Tako je to trenutno najuspešnejši tovrstni amaterski ansambel na Gorenjskem. Oglarji delujejo v sedanji zasedbi štiri leta in nastopajo širom po Sloveniji, pa tudi v zamejstvu. Posebnost ansambla je njihov izvorni način interpretacije lastnih skladb. Še posebej velja opozoriti na originalnost ogarske noše, v kateri fantje nastopajo. Izdelana je iz doma tkanega lanenega platna. Osnutek zanjo je naredila dr. Marija Makarovič iz Etnografskega muzeja v Ljubljani. Oglarji so že posneli nekaj skladb za radijski arhiv, pripravljajo pa LP ploščo — Franc Jesenovec

42 novih domačih »viž«

Minuli petek se je v Ptuj odvijal 13. festival domače zabavne glasbe, na katerem je nastopilo 21 skupin, izbranih po predhodnem natečaju, s po dvema novima, še neobjavljenima skladbama. Prireditelji so festival letos sicer skrajšali z dveh na en sam večer, vendar to ni pokvarilo veselega razpoloženja tako nastopajočih kakor obiskovalcev, ki jih tudi tokrat ni bilo malo, saj so prireditveni prostor napolnili takorekoč do zadnjega kotička.

Veliko muzike je bilo slišati ta večer s prireditvenega odra in glasovanje občinstva je določilo tudi vrstni red najboljših skladb letošnje prireditve. Skupina Savinjskih sedem iz Celja je s skladbo »Pevcu v spomin« prejela največ glasov občinstva. Gre za skladbo v spomin pokojnemu dolgoletnemu pevcu ansambla bratov Avsenik, Francu Korenu. Ansamblu Francija Zemeta iz Vojnika pri Celju je pripadla druga nagrada za skladbo »Štajerski pozdrav«, tretja nagrada občinstva pa je pripadla ansamblu Zračni most

iz Murske Sobote za skladbo »En, dva, tri«. Med ansambli so nastopili tudi Oglarji iz Škofje Loke, Gornjesavski kvintet z Bleda in Ansambel Vilija Kolmana iz Begunja na Gorenjskem. Medtem ko so Škofjelčani osvojili zlato Orfejevo značko, pa so se izkazali tudi Begunčani, čeprav nagrade niso dosegli — morda celo neupravičeno.

Kakorkoli že, festival je popolnoma uspel. Zanimivo je, da je v vrsti ansamblon nastopilo tudi precej mladih glasbenikov.

Boris Bogataj

Tavčarjevi dnevi

Poljane — Prizadevni poljanski kulturni delavci so letos spet pripravili Tavčarjeve dneve, s katerimi vsako leto počastijo spomin na velikega rojaka dr. Ivana Tavčarja. Najprej bodo v nedeljo, ob 16. uri v osnovni šoli odprli razstavo Vidičevih ilustracij Cvetja v jeseni, ob 17. uri pa bo otroška predstava Taki ste, taki smo. Besedilo je napisal Tone Partljič, delo pa režira Andrej Šubic. Že od 14. ure naprej pa bo moč na stojnicah, ki jih bodo postavile žene, članice poljanskega aktiva žena — združnice, kupiti domače dobrote.

Naslednjo soboto, ob 20. uri pa bo v naravnem okolju, pri Šarovcu v Hotovli (5 minut od središča Poljan) monodrama Šaravčeva sliva. Nastopila bo igralka Anica Berčičeva.

Godbeniki iz Železne Kaple v Kranju

Kranj — V soboto, 11. septembra, bodo kranjski godbeniki gostili pihalni orkester iz Železne Kaple. Sodelovanje obeh orkestron postaja že tradicionalno. Tako je kranjski pihalni orkester lani sodeloval na manifestaciji v počastitev krajevnega praznika Železne Kaple, letos pa godbeniki z avstrijske Koroške obisk vračajo.

Gostje bodo imeli prvi koncert v soboto, 11. septembra, ob 11. uri na Titovem trgu v Kranju in z njim počastili praznik krajevnega skupnosti Kranj-Center. Drugi koncert, na katerem bosta nastopila oba orkestra, pa bo ob 16. uri ob jezeru Črnava v Predvoru. Če bo vreme slabo, bosta prireditvi odpadli.

Razstava v tržiškem paviljonu NOB

Dela Ernesta Krnaiča — Enčija

Nasad brez in konfekcijsko zelena preproga, vkleknjena med sive trakove cest in parkirišč. Stolpnice. Nad njimi košček neba. Ljudje, ki hitijo. Vrvež. Mesto.

Ob vznožju Karavank, med Dobrčo in slokim hrbtom Kriške gore, diha čisto drug svet. Ves zelen je in čist, poln spominov in nabit z razpoloženjem. Tu je Krnaičevo torišče resnice na platnu, tu je njegovo hrepenenje.

Človek in krajina, njuna večplastna simbioza, se v ustvarjalčevem hotenju povzdigne do najčistejše, kot dih lahne podobe — domala portreta. Ernest Krnaič-Enči je krajinar v najčistejšem pomenu besede.

Krajina se mu odziva s toliko obrazi, s toliko finisami, da se ji približuje z vedno novim dolžnim spoštovanjem.

Ne daj, da bi oskrnil motiv!

V svoji hoji za motivi se veliko ustavlja v krajih svojega otroštva. S pogledom drsi po čakati, vedno zeleni Dobrči, se spusti nizdol na kriško polje s kozolci, pa spet čez Bistrico v Zvirče, ob njej v Čadovlje in še naprej v Dolžanovo sotesko. V velikem loku se ogiba večni nevarnosti, da motiv sam po sebi zagospodari na platnu. Slikovitost je prepredena z meglico impresije.

Meglica v gozdu! S kakšno silo nas to delo v hipu preseli iz sivine razstavišča in mesta v samo krajino.

In res je skorajda vse Enčijevo umetniško stremljenje v bistvu beg iz vsakdanjega okolja. Je izhod iz napetosti, ki jo poraja tempo sodobnega življenja. Prav zato se mu najbolj hvaležno odziva krajina. Človeka v njegovih delih skorajda ne srečamo. Prisoten je le v odsevu posega v naravo — kozolec, cesta, prometni znak, domačije.

Kmečko dvorišče v Čadovljah! Etnografsko natančen zapis izginevajoče ljudske ustvarjalnosti. A ne le to, mnogo pomembnejše je vzdušje s tega kmečkega dvorišča.

Je to otožnost? Občudovanje? Zaljubljenost?

S pričujočimi olji in akvereli se Ernest Krnaič-Enči vrača v svoje mesto. Bogatejši kot kdajkoli prej, bogatejši za lepoto, ki jo je vedno hranil v sebi. Zdaj nam jo vrača.

Janez Šter

Nagrajeno uspešno delo

JESENICE — Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije podeljuje vsako leto najbolj zaslužnim članom Kidričeve plakete in priznanja. Med letošnjimi nagrajenci za razvoj tehnične kulture sta tudi člana dveh organizacij iz jeseniške občine.

nje — bronastemu znaku Socialistične zveze, Gregorčičevi in Bloudkovi plaketi ter posebnemu priznanju za organizacijo zimskih športov — dodal družbeno priznan uspeh tudi na področju tehnične kulture.

Za uspešno sodelovanje pri razvoju organizacij za tehnično kulturo in dolgoletno delo na tem področju je ZOTK Slovenije nagradila s Kidričevim priznanjem tudi Branka Alta. Nagradenec je že petnajst let član filmske skupine Odeon, pet let pa njen predsednik. Tri leta se ukvarja tudi z mentorstvom v kinematografskih krožkih po jeseniških osnovnih šolah: krožek v osnovni šoli na Koroški Beli postaja pod njegovim vodstvom vse uspešnejši. Branko Alt je tudi avtor filmov, ki so jih nagradili

Prvi nagrajenec je Slavan Berlišk iz Jesenic, ki je prejel bronasto Kidričevo plaketo za delo na področju ljudske tehnike, predvsem pri prometni vzgoji. Že dvajset let dela v svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri jeseniški občinski skupščini. Od 1963. leta je član AMD Jesenice, kjer je že vrsto let podpredsednik in vodja šole za voznike. Tudi njegova prizadevanja so pripomogla k postavitvi novega društvenega doma s sodobno urejeno učilnico, delavnico in garažami. Jeseničani poznajo Slavana Berliška tudi kot vestnega družbenopolitičnega delavca v vsem povojnem obdobju in aktivnega sodelavca raznih športnih dejavnosti, predvsem kot mednarodnega sodnika smučarskih poletov in skokov. Tako je k vrsti doseženih priznanj za svoje delova-

na raznih festivalih amaterskega filma. Razen ustvarjanja na tem področju je aktiven kot član nadzornega odbora ZOTK Jesenice, član izvršnega odbora in delegat ZKO Jesenice, član odbora za načrtovanje pri občinski kulturni skupnosti in član združenja filmsko vzgojnih delavcev Slovenije.

Besedilo in slike: A. Kerštan

Venezuelski ansambel v Kranju — Društvo Modrina iz Kranja bo v torek, 14. septembra, ob 19. uri pripravilo gostovanje venezuelskega folklornega ansambla Danes Maracalbo v prostorih Gorenjskega sejma. Na karnevalsko-folklorni prireditvi bo predstavilo 48 poklicnih umetnikov, igralcev, pevcev, glasbenikov plesne svoje dežele, za katere so značilni latinsko-ameriška mentaliteta, indijanski plesi, primesi španske folklore. Vse bo predstavljeno v posebnih kostumih, s svojsko revijo in spektaklom. V glasbenih točkah bodo nastopili gančosi z mandolinami in kitarami, bonarji s tančevorimi, pevci solisti in izvrstni igralci. Vstopnice za prireditev so v predporodaji pri Turistični agenciji Alpetour v Kranju. — Drago Papler.

Simoničeva dela v Donitu

Medvode — Minuli ponedeljek so sejni sobi tovarne Donit odprli razstavo del slikarja Stefana Simoniča, rojenega leta 1938 v Hraovcu pri Ptuj, umrl pa je leta 1978 v Kranju, kjer je dolga leta deloval.

Imel je nešteto samostojnih in skupinskih razstav v domovini in tujini. Razstava v Donitu široko predstavlja umetnikovo delo. Poleg številnih grafičnih del so na ogled tudi oljne slike. Nekaj grafik in slik je prvič predstavljenih iz zbirke ljubiteljev umetnosti. Simoničevemu delu je kritik Avgustin zapisal: »Že Simoničevi prvi risarski in grafični poskusi privlačijo gledalca s svojo likovno čisto kompozicijsko igro straktnih likov, ki se v najrazličnejših sestavih nizajo po grafični

plošči. Smisel za red in smotrna uporaba oblikovalnih elementov, iz katerih je gradil svojo grafično zamisel, je ustvarila v sliki zračnost in preglednost, ki pa je bila vendar daleč od neke racionalne hladnosti. Želja po ponovnem izoblikovanju trdnega likovnega skeleta je Simoniča pripeljala v bližino »predmeta«, ki mu je slikar ohranil le obris, toda v toliko večji meri poudaril njegove dekorativne vrednote. Izseke iz ornamentalnega okrasja, ki ga je slikar iskal in našel na izdelkih ljudskega rezbarstva — na jarmih, preslicah, nečkah itd, je umetnik v najrazličnejših povezavah sestavljal in nizal na grafični plošvi. Prav njegovi prenosni ornamentalnih sestavin ljudske umetnosti v sodobno grafično obliko pomenijo enega najbolj uspešnih slikarjev ustvarjalnih prizadevanj.

Kulturna skupnost Kranj

Na podlagi 4. člena odloka o podeljevanju Prešernovih nagrad (Uradni vestnik Gorenjske, št. 10/87-69 in 14-147/70) skupščina Kulturne skupnosti Kranj v dogovoru z ostalimi kulturnimi skupnostmi Gorenjske

razpisuje

PREŠERNOVE NAGRADE ZA LETO 1982

za delovanje na področju kulture, za umetniško ustvarjanje in poustvarjanje ter za kulturno znanstveno delo.

Nagrade se podeljujejo občanom gorenjskih občin praviloma za storitve v letu 1982, lahko pa tudi za življenjsko delo: skupinam občanov, delovnim ali drugim organizacijam pa za uspešno delovanje pri širjenju kulture na Gorenjskem v letu 1982 ali v preteklih letih.

Višina posamezne nagrade znaša 35.000 din. Kandidate lahko predlagajo samoupravne skupnosti, organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije, društva ali občani. Predlogi za podelitev Prešernovih nagrad morajo biti dostavljeni žiriji v ocenitev del in izbor Prešernovih nagrajencev Kulturni skupnosti Kranj do 1. decembra 1982.

KAREL LESKOVEC
TRNULJE

8

Drugi dan smo se zbrali nekaj pred drugo uro pri sosedovih. Po malem je še vedno deževalo, ali ne toliko kot prejšnje dni. Včasih je celo prenehalo. Nizka megla se je vlačila po razmočeni zemlji. Pogrebci so v izbi zabili belo krsto. Iz hiše se je razlegel kričec in boleč jok žensk in otrok. Na ilovnati poti pred bajto smo se postavili v sprevod in počasi krenili proti farni cerkvi. Sredi sprevoda se je oglasil piskav glas ženske, ki je naprej molila rožni venec. Vsi smo ji odgovarjali. Pri Kovačevi kapelici nas je počakal župnik z ministrantom. Pogrebci so postavili krsto na tla. Župnik je vzel iz svetle posodice majhno ročko, zamahnil z njo proti krsti in jo pokropil z blagoslovljeno vodo, potem pa jo pokadil s kadičnikom. Sprevod je počasi nadaljeval pot proti pokopališču.

Pogreb je minil prej kakor v eni uri. Vračali smo se razkropljeni in gruče. Preden sem odnesel križ v mrtvašnico, me je poklicala sosedka in me skupaj z drugimi povabila: »Vsi pridite v gostilno v Zajelah!« Navada je bila, da pogrebci popijejo kozarek vina in prigriznejo kakšen zalogaj. Za ta pogreb nisem pričakoval, da bodo pripravili pogostitev. V mislih so mi bile materine besede o revščini in nič manj njena prepoved, da ne smem vzeti denarja. »Pridem!« sem pokimal sosedu in se zagledal v njen neprespan in objokan obraz.

Pogrebci so bili štirje mladi fantje od bližnjih sosedov, nobeden ni imel več kot sedemnajst let. Navada je bila, da so krste nosili mladi fantje, če je umrlo dekle. Počasi smo prišli do gostilne. Mati in oče sta zaostala, ker jih do gostilne nisem došel. Vsi smo stopili v hišo. Pogrebci smo stali v veži, drugi so se mimo nas gnetli proti gostilniški sobi.

Ne vem, kdaj mi je sosedka potisnila v pest denar, samo njeno zahvalo sem slišal: »Boglonaj ti, Korl!« Ozrl sem se za njo, pa se je že izgubila skozi vrata. Kar trd sem postal. Zazdelo se mi je, da so videli prav vsi, ki so stali okoli mene, kaj se je zgodilo. Stisnil sem pest in roka mi je kar sama zlezla v hlačni žep. Kaj bo, če bo sosedka povedala našim, ko bodo sedeli skupaj za mizo, da mi je plačala? Sam pred seboj sem se skušal opravičiti. Denarja nisem mogel spustiti na tla niti tam med ljudmi zavpiti za sosedo, da plačila ne maram in naj ga kar obdrži. Kaj bi ljudje rekli na to? Nič drugega, kakor da je z mojo pametjo nekaj narobe.

Stali smo v kuhinji, kjer so pripravili malico za nas mlajše, in tam je povedal fant, ki je nosil krsto, da mu je sosedka stisnila v pest deset dinarjev. Postalo mi je jasno, da so dobili pogrebci po deset, jaz pa pet dinarjev. Do takrat si nisem upal pogledati, kaj imam v žepu. Med prsti sem začutil, da je najbrž res toliko, dva novca sta bila večja in eden manjši. Tri sem imel doma pod senom, pet v žepu, torej dva več kakor stanejo orglice, mi je šinilo skozi glavo.

Orglice bom kupil, sem sklenil. Da me doma ne bodo odkrili, se bom učil in igral pri sosedovih ali daleč v gmajni. Tako sem se odločil, zgodilo pa se je čisto drugače. S pogrebci sem pojedel kos kruha in popil malinovec, potem pa sem jo ubral proti domu. Denar mi ni in ni dal miru, da bi obsedel v gostilni. Zbal sem se, da bi sosedka kaj črhnila in da bi kdo zvedel, da imam denar, zato se mi je zazdelo najbolj varno in pametno, da krenem domov. Preden sem šel v hišo, sem zlezal na hlev, potegnil izpod kupa skrite dinarje in dodal še te.

Mračilo se je že, ko sta prišla domov oče in mati. Otroci smo se v temi podili po hiši. Vsi razen mene so bili še preotročji, da bi se kdo lotil kakšnega dela. Niti takrat, ko sta se vrnila, niti pozneje pri večerji ni nobeden omenil denarja. Oče in

mati sta govorila o pogrebu in sosedu, ki da je nespetna, ker jo je pogostitev preveč stala. Oče jo je zagovarjal: »Veš, da ni mogla drugače. Če se drugi izkažejo, zakaj se ne bi še ona?« Res je bila sosedka včasih rada visoka in ponosna in prav zaradi tega ni hotela, da bi jo ljudje nosili po zobeh. Očeta ni bolelo, če je stal pogreb nekaj kovačev več ali manj.

Pogovor staršev me je pomiril. Mati je zaradi revščine pri sosedovih še vedno vzdihovala. Sprevidel sem, da ne bi bilo ne vem kako narobe, če bi oče zvedel za moje dinarje, drugače pa bi bilo pri materi. Moral bi denar pri priči vrniti.

Jeseni in v slabem vremenu smo odhajali kmalu spat. Namenil sem se prespati v hiši na peči. Potem sem uvidel, da iz tega ne bo nič, ker je bilo drobiža le preveč. Rado me je bilo strah, tisti večer pa sploh, ker sem imel pred očmi sosedovo Lojzo in denar, kamorkoli sem pogledal. Stal sem v izbi in se obotavljal. Mati je opazila, da bo morala z menoj na hlev zaradi smrti pri sosedovih. Ko so se otroci spravili na peč in je oče odšel v kamro, je prišla za luč, da gre z menoj. Hlev in hiša sta bila pod eno streho. Na hlev se je prišlo skozi črno kuhinjo, kjer so bila vrata do stopnic na vrh. Mati je obstala vrh stopnic in mi svetila, dokler se nisem povzpela na otavo, zraven pa naročala: »Kakšen očenaš zmoži za rajno Lojzo!« Tudi če me ne bi bila opomnila, ne bi pozabil nanjo.

Druge večere, ko ni bilo tako čudno, sem molil, dokler nisem zaspal. Ko se je mati spustila po stopnicah, me je objela tema kakor v podzemeljski jami. Zaloputnila je kuhinjska vrata za seboj in vse je utihnilo. Če se ne bi v vetru, ki je včasih zapihal, zaslislalo šumenje košate hruške, ki je rasla tik ob hiši, bi bilo, kakor da sem na vsem svetu sam.

V molitvi za sosedovo hčerko in v strahu, kdaj me bo v samotni temi kaj vznemirilo, sem zaspal. Preden me je mati pospremila na hlev, sem občutil čudno in grozljivo slutnjo, da bo ta noč drugačna, ne le zaradi tistih dinarjev, ki sem jih kljub materini prepovedi vzel, še bolj me je dajal strah pred mrliču. Če ne bi smrt posegla med sosedove otroke, s katerimi smo bili zmeraj skupaj, me ne bi bilo tako strah. Vselej sem zaspal kot ubit in se zbudil, ko sem zaslišal materino klicanje ali pa če so me povlekli za noge.

Ponoči sem se od strahu prebudil. Nisem vedel, kaj se dogaja z menoj. Prvi hip sem menil, da so me stresali, ker se mi je kaj hudega sanjalo. V meni je začelo vreti, kakor da bi ležal med samimi strahovi. Po obrazu in po vsem telesu me je oblival znoj. Hotel sem zavpiti, da bi doklical koga iz hiše, a nisem mogel iz sebe spraviti nobenega glasu. Groza je postajala vse hujša. Zazdelo se mi je, da se je hiša stresla in zamajala in da se na skednju za menoj nekaj premika. Včasih je zašumelo in čudno zapihalo. Po glavi mi je brodil strah, da je rajnka Lojzka prišla s pokopališča. Stresalo me je, da sem se zbal, da bom zdaj zdaj od groze skopnel. Ležal sem vznok, ker se nisem upal obrniti, in mižal, da mi prikazen ne bi prišla pred oči. Začel sem na glas moliti.

Takrat mi je nekaj hladnega dahnilo čez obraz in tudi otava zraven mene je zašumela. Zdaj so se mi oči kar same odprle. Blizu sebe sem zagledal pred kupom otave vitko belo postavu. Prav tako je bila bela kakor krsta, v katero so pogrebci položili sosedovo dekle. Na hlevu je vse utihnilo. Gledal sem prikazen in čakal, kaj bo storila. Opazil sem, da se mi počasi primika in da je bila kmalu čisto zraven kupa. V prsih sem začutil tako napetost, kakor da me bo vsak čas razgnalo.

Potem pa je bruhalo iz mene kakor hudournik. Zavpil sem na vse grlo in takrat je na hlevu spet zašumelo, kakor da je močan vihar potegnil skozi streho. Bela postava je izginila. Ne vem, kdaj me je vrglo kvišku, ne kako sem pridrvel v hišo. Ko me je mati malo umirila, sem ji povedal, kako je sosedova Lojza prišla k meni. Mati, ki je vterjela, da se ljudje vračajo po smrti, je v skrbi utihnila, potem pa dejala, da je Lojza prišla, ker ji nekaj dolgujem. »Za mašo bom dala, da se ne bo več mučila,« je obljubila. Oče mojemu pripovedovanju ni verjel in tudi vstal ni. Oglasil se je iz kamre, naj nikar ne verjamem vsemu, kar se mi v spanju zblede.

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH
KRAJIH IN LJUDEH

NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(49. zapis)

Ta zapis, ki bo najbrž res eden zadnjih — »poslovilni« — o gorenjskih krajih v ljubljanski šišenski občini, posvečam skoraj v celoti pomnikom NOB. Le-ti so brez izjeme bodisi kiparske ali arhitektonske umetnine, visoke vrednosti in hkrati tudi znak spoštovanja postaviteljev spomina padlih za svobodo.

POMNIK PADLIM KURIRJEM

Umetnina kiparja Zdenka Kalina — bronasta postava mladega kurirja, ki hiti kot ptica po svoji zaupni poti — stoji v Dravljah pri Ljubljani. Vkllesano besedilo Otona Župančiča se mladcem zahvaljuje, ker so prenesli na svojih drznih perutih moč naših besed in potem padli za boljši jutrišnji svet.

ŠENTVID

Kraje s tem imenom je na Slovenskem pa tudi v našem zamejstvu kar precej. Toda le eden se je tako zlovesče zapisal v zgodovino našega osvobodilnega boja.

Tu, v Šentvidu pri Ljubljani, je dne 11. avgusta 1942, padel pisatelj Tone Čufar; tu so dne 31. januarja 1944 Nemci pobili 24 talcev — Kamničanov; tu, v bivši škofijski gimnaziji, je bilo zbirno taborišče Gorenjcev, ki so bili potem izseljeni v Srbijo in na Hrvaško. Prav tu, skozi Šentvid, pa je tudi potekala ostro zastražena »meja«, ki je okupirano Slovenijo razdeljevala: na eni strani »laška« Ljubljanska provinca, na drugi strani Gorenjska ali »nemška« Južna Koroška, kot so našo deželico takrat po sili preimenovali.

Lep pomnik, delan po načrtu arhitekta Toneta Bitenca in kipcem Svobode kiparja Boža Pengova, stoji med staro cesto in novo obvoznico, dobro viden od obeh strani in vzorno oskrbovan.

Poleg stebra, na katerem so vklesana imena ustrelenih Kamničanov (med njimi je bil tudi senior prevajalec Prešerna v nemščino dr. Fran Vidic, pisatelj — šolnik Ciril Drekonja in sloviti zdravnik dr. Julij Polec), stoji kvader z vklesanimi imeni padlih domačinov in bližnjih okoličanov; kar 71 je teh imen! Med njimi tudi štiri ženske: Erjavc Zanka, Kogoj Terezija, Sedej Ivanka in Usenik Rozka.

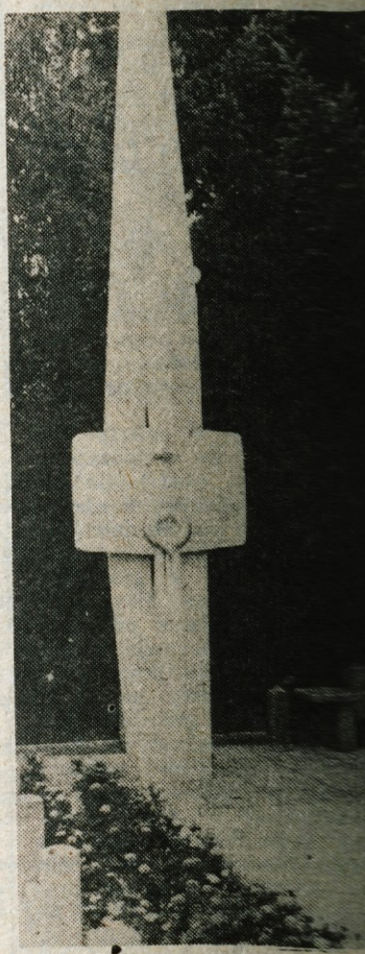
Na kamnitem stebru v katerega so vklesana imena padlih talcev, pripeljanih iz Kamnika, je v podnožje postavljena plošča s pomembnim napisom:

Samo odšli ste —
nihče ne umre
kdor luč svobode
narodne prižge.

Na vrhnjem delu stebra so vklesane Prešernove besede iz »Krsta pri Savici«:

Manj strašna noč je
v črne zemlje krilu,
kot so pod svetlim
soncem sušni dnovi.

Padli kot talci na tem mestu so: Barle Stanko, Bervar Franc, Blagne Janko, Brandšteter Jakob, Čimžar Leopold, Drekonja Ciril, Golob Mirko, Gregorič Valentin, Kle-

Pomnik NOB v Stanežičah

menčič Mirko, Kolb Bine, Kosi Ivan, Kosi Milan, Lap Matjašič Milan, Miklavc Zane, Jože, Plestenjak Jože, Dr. Julij, Rotovnik Karel, Rotar Šmuc Ferdinand, Vrbanja Dr. Vidic Fran, Višnar Zupan Leopold.

Pisatelj Tonetu Čufarju, ki je tudi izkravil pod nemškimi Šentvidu pri Ljubljani, so spomenikom in tudi drugače, žile njegove rodne Jesenice.

STANEŽIČE

Zelo viden — tik ob hribovski cesti, v parku skrbno urejenem okoli pomnika NOB imajo v Stanežičah vasi med Šentvidom in Mednim v umetelno oblikovanem obelisku je vkomponirana kamnena plošča z napisom:

Zvesti sinovi naše zemlje,
v boju zanjo ste izkravali,
kakor mati vas v naročje jemla,
večno boste nji in nam živeli.

Slede imena padlih: Viktor, Bergant Ivanka, France, Cirman Marko, Demšar Alojz, Jeras Francka, Kem Kozlakar Anton, Mrak Jože, Franc, Pengov Rajko, Avgust, Rozman Vincenc, Franc, Lončar Franc, Zaleteč Skalar Ivan, Usenik Rozalija, nik Ferdinand, Tome Stanežičer Ljilj, Svajger Ladislav, Zlebnik Marinko Valentin.

Kot je razvidno iz seznama padlih, so izkravale za svobodo movine tudi štiri mlade žene; bilo najbrž bolj prav, v napisu menjati besedico »sinovi« z »otroci«.

obramba

29 Radovan Timotijević

I. DESANT NA DRVAR
ALI SKOK V PRAZNO

V vsakem primeru bo Kirchner krenil v to vasi in se tam osebno prepričal, če je Tito v vasi. Še ponoči mi bo poslal naslednje sporočilo. Ukazal sem mu, naj se dobro prikrije in tam počaka na nadaljnje ukaze. Imamo priložnost, da v Potokih zajemamo Tita in Vrhovni štab. Kolikor mi je znano, tam ni kakih večjih enot,« je pojasnil Rendulic.

»Zagotovo vem, da jih nimajo,« je pritrdil von Leyser.

Toda podatki, ki jih je bil poslal poročnik Kirchner, niso bili točni. Kljub temu je bilo njegovo zadrževanje pri Potokih nevarno, kajti v vasi se je nastanil del Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije. Prav zato so nemški agenti domnevali, da bi tu utegnil biti tudi Tito.

ČETA SS ZA »ZAJETJE«

General von Leyser je Rendulicovo brzojavko prejel ob pol dveh ponoči, dešifrirali pa so jo šele ob štirih zjutraj. Zato je Rendulic sklenil, da ga z njeno vsebino seznanijo tudi ustno, kajti v nasprotnem primeru bi akcija zakasnila.

Prav takrat, ko sta se nemška generala pogovarjala, je bila kolona Vrhovnega štaba

na poti iz Jasikovače proti vasi Potoki. Pot pa je bila zelo slaba, zato se je kolona premikala dokaj počasi. V gozdovih na planini Klekovači je bilo še bolj temno in borci Spremljevalnega bataljona so bili še toliko bolj previdni.

Razgovor obeh nemških generalov pa še ni bil končan.

»Najprej se povežite s Kirchnerjem,« je general Rendulic ukazal von Leyserju, »ki ima radijsko postajo, nato pa v 13. SS-gorskem lovskem polku formirajte posebne pregonjalne čete. Te čete naj bodo brez motorizacije, vendar dobro oborožene in opremljene z radijskimi postajami.«

»Kdo pa bo napisal zapoved zanje?« je spraševal Leyser.

»Moj štab,« je odgovoril Rendulic. Nato je dodal: »Imajo nalogo, da čimprej krenejo v rajon Potoki-Uvala in da skupno z divjimi lovci napadejo Tita in Vrhovni štab. Ne smejo pa se bližati po poteh, temveč samo po gozdovih. Le tako bo doseženo presenečenje.«

»Razumem, gospod general. Takoj sedaj se bom povezal s SS-standartführerjem Deut-schom,« je odgovoril von Leyser.

»Še nekaj, Leyser. Če bi se zgodilo, da bi Tito odšel iz vasi pred prihodom naših komandosov, ali pa da bi se prebil, ko bo napaden, ga

je treba takoj zasledovati in ob prvi priložnosti z naskokom zajeti. Zato v istem polku formirajte tudi posebno četo za zajetje,« je ukazal Rendulic.

Nato je general von Leyser še zahteval, naj mu dajo na voljo še letalstvo, kar je Rendulic takoj odobril. Toda te »priložnosti« ni želel prepustiti generalu von Leyserju, komandantu 15. gorskega armadnega korpusa, in ga je zato na koncu pogovora opozoril:

»Ničesar pa ne storite na svojo roko in brez mojega dovoljenja. Preden se česa lotite, me natančno obvestite, pa tudi Kirchner naj mi osebno dostavlja poročila.«

POLKOVNIK WILLAM ZBEŽI

Na čelu najmočnejše bojne skupine, ki je krenila iz Srba, je bil general Eduard Aldrian, komandant nemške 373. divizije »Tigere«. Njegova naloga je bila, da se približe do padalcev v Drvarju in prevzame »zajeti« Vrhovni štab. Tistega dne, 25. maja, je čelo kolone približno ob petih popoldne prispelo do vasi Vagan pod Trubarjem. To je bilo komaj 15 kilometrov daleč od Srba, kajti kolona je pred seboj imela 2. liško proletarsko brigado, ki jo je uspešno zadrževala.

Nemci so se pri Vagnu ustavili, da bi se oskrbeli z municijo.

»Glejte, do tod sem vas srečno pripeljal,« je dejal general poveljniku te skupine polkovniku Rudolfu Willamu, »Imeli ste priložnost videti, kako sem prebijal sovražnikove položaje. Sedaj pa sami nadaljujte prodor tako, da bi do noči prispeli v Drvar in pomagali padalcem. Letalstvo nam je sporočilo, da jim trda

obramba

prede in da se upirajo le še z najmočnejšimi težavami. Če bodo ostali sami tudi čez jutri, jim ni več rešitve,« ga je opozarjal general.

»Lahko ste mirni, kajti še nocoj bo Drvarju,« mu je zagotovil polkovnik Willam.

General se je vrnil v Srb, Willam pa je devetih zvečer nadaljeval svoj pohod. Njegova kolona je krenila na pot, so na gredi, imenuje Metla, zadonele eksplozije bomb in minometnih min ter zanje mitraljezi proletarcev. Mrtvi in ranjeni so obležali na položaju, vsi drugi pa so paničnem begu ucvrli proti Srbi, odkod so jutranjih urah krenili na pohod proti Drvarju.

Nemški padalci čakajo na pomoč, prvega dne se ni bilo.

Nalezljivo črevesno obolenje – griža

Avgusta je na Gorenjskem poraslo število oseb, ki so zbolele za črevesnimi nalezljivimi obolenji. Povzročitelji teh bolezni so bili najpogostejše šigele – črevesne bakterije, ki povzročajo grižo ali šigelozo

Bakterije, ki povzročajo grižo, žive in se razmnožujejo v bolnikovem ali bacilonoščevem črevesu in se izločajo z blatom. Zdrav človek, bodoči bolnik, se okuži tako, da pridejo te bakterije v njegova usta in od tod naprej v prebavila. Bakterije se z bolnikovega blata v usta zdravega človeka lahko prenašajo direktno preko okuženih rok ali indirektno, če z okuženimi rokami vnesemo bakterije v hrano, vodo ali na razne predmete (dude, jedilni pribor, itd.).

Iz neurejenih greznic ali kanalizacij lahko pronicata stranišnica skupaj s črevesnimi bakterijami v vodna zanjeta ali v cevi za pitno vodo. Če se to zgodi, zbolijo naenkrat veliko število oseb, ki tako vodo uporabljajo. Pri širjenju okužb so pomembne tudi muhe in drugi mrčes. Te lahko prenašajo na svojem telesu črevesne bakterije, če pridejo v stik z iztrebki bolnika ali bacilonosca. To se dogaja predvsem tam, kjer ni higijensko urejenih stranišč ali pa umazanijo perilo ali plenice bolnika ali bacilonosca niso zavarovani pred njimi.

Za bakterije, ki povzročajo grižo, je značilno, da zadostuje za okužbo že majhno število vnešenih bakterij, zato se okužba lahko zelo hitro širi. Čas od okužbe do prvih znakov bolezni je različno dolg in traja od enega do sedem dni. Najpogostejši znaki bolezni so: vročina, slabo počutje, bolečine v trebuhu in driska. Nekateri bolniki so močno prizadeti in oslabele, drugi manj. Ko znaki bolezni minejo in se bolnik počuti zdravega, običajno še en do dva meseca izloča z blatom povzročitelje bolezni. Bacilonosci so še posebej nevarni za svojo okolico, saj se počutijo zdrave, kljub temu pa lahko širijo okužbo, če ne upoštevajo higienskih navodil.

Osnovni in najpomembnejši zaščitni ukrep je umivanje rok po uporabi stranišča, pred pričetkom pripravljanja hrane in pred jedjo. Pri majhnih otrocih moramo umivanje rok nadzorovati. Roke si moramo temeljito umiti z milom

pod toplo tekočo vodo, da speremo kar največ bakterij. Ne glede na to ali je v družini bolnik ali ne, mora imeti vsak član svojo brisačo, te pogosto menjamo. V kolektivih se smejo uporabljati le brisače za enkratno uporabo, papirnate ali iz blaga ali pa sušilniki za roke. Vsaka oseba mora imeti svojo brisačo zato, ker si marsikdo roke bolj splakne kot umije in tako lahko okuži skupno brisačo.

Pozorni moramo biti tudi na higieno stranišč. Stranišče, ki ga uporablja bolnik ali bacilonosec, moramo imeti za okuženo. Ob brisanju po opravljeni potrebi se, če ne uporabimo dovolj papirja, okužijo roke. Zato se lahko bakterije prenesejo na potezno vrstico, škatlo s toaletnim papirjem, kljuko in pipe umivalnikov. Nevarna je tudi naveda v nekaterih vrtcih, kjer se morajo otroci brisati po potrebi le z enim ali dvema lističema toaletnega papirja.

Zaradi možnosti okužbe rok v stranišču je pomembno temeljito umivanje rok po opravljeni potrebi in razkuževanje stranišča, če ga uporablja bolnik ali bacilonosec. Tako stranišče moramo enkrat na dan pomiti s toplo vodo ali detergentom ter razkužiti. Pomiti in razkužiti je treba predvsem sedno desko, potezno vrstico z ročajem, škatlo za toaletni papir, kljuko in pipe umivalnika, torej vse, kar ob uporabi stranišča prijemamo z rokami. Razkužila, ki ubijajo črevesne bakterije so: halamid, hazocid, hibitana, omnisan. Vedno in krpe za čiščenje stranišča ne smemo uporabljati za čiščenje drugih prostorov, še posebej ne kuhinje. Krpe, predpasnike ali halje, ki jih uporabljamo za čiščenje ali ob delu v kuhinji moramo po uporabi prekuhati, ker le visoka temperatura uniči povzročitelje nalezljivih črevesnih obolenj.

Okužba z bakterijo, ki povzroča grižo, se lahko širi tudi preko hrane, če vnesemo v že pripravljeno jed povzročitelje bolezni. Hrano lahko okužimo npr. z okuženimi rokami ali predmeti, ali pa jo okužijo muhe in drugi mrčes. Z vretjem oziroma

kuhanjem bakterije uničimo. Hrana sme pripravljati in deliti le zdrava oseba po predhodnem temeljitem umivanju rok. Z umivanjem spiramo z rok poleg umazanih tudi bakterije, zato se ne smemo umivati v umivalnih koritih za pranje posode, zelenjave ali sadja, ker sicer prenašamo okužbo nanje. Tudi muhe lahko na svojem telesu prenašajo povzročitelje griže in drugih črevesnih nalezljivih bolezni. Zato moramo živila zavarovati pred njimi. Sadje in zelenjavo, ki jo uživamo surovo, moramo pred jedjo temeljito oprati pod tekočo vodo. (To velja tudi za lubenico.) Pokušanje neopranega sadja ob nakupu je lahko nevarno.

Naše zdravje ogrožajo tudi prodajalci, ki ne skrbijo za osebno higieno in nam v umazanih haljah prodajajo živila, ki jih pred jedjo ne prekuhamo. Enako nevarno so tudi tisti, ki živila zavijejo v papir, ki so ga pred tem prišli z oslinjenimi prsti.

Da bi zavarovali prebivalce pred okužbo s črevesnimi nalezljivimi obolenji, ne smejo bolniki in bacilonosci delati v proizvodnji, prometu in prodaji živil. Tudi otroci ne smejo v šolo ali vrtce, dokler z blatom izločajo bakterije, ki povzročajo grižo.

Dr. Alma Vadnjal

Jezersko pričakuje gobarje

Ko smo v Glasu že zapisali, bo gobarji dan na Jezerskem jutri, v soboto, 11. septembra. Organizatorji pa ne obetajo le razstave in pokušinj gob, temveč vabijo na Jezersko vse gobarje Gorenjske, da pridejo sem z najtežjim jurekom, ki ga bodo ubrali te dni. Za tri najtežje jurečke bodo podeljene tudi nagrade. Ves dan bodo tu na voljo tudi kranjski gobarji, pri katerih boste lahko vse potrebno izvedeli o gobah. Gobe, ki jih boste nabrali ta dan ali dan prej, lahko prinesete s seboj, pa vam bodo povedali katere so prave in katere ne. In če boste imeli veliko gob, pa se vam jih ne bo dalo voziti domov, jih boste lahko odprodali hotelski kuhinji. Poskrbljeno pa bo seveda tudi za zabavo.

D. D.

Kuhanje mila

V prejšnji številki smo naše bralce zaprosili, da nam sporoče, kako se doma izdeluje milo iz loja. Prijazno se nam je odzvala Dorca Kralj iz Tržiča. Kar pet receptov za kuhanje mila nam posreduje.

»Bralec vprašuje, kje se dobi lužni kamen. Točno bom prepisala iz knjige »Gospodinjski nasveti« iz leta 1955, izdane v Celju: »Namesto lužnega kamna vzamemo lahko tudi lug iz bukovega pepela. V 10 litrih vode skuhamo 13 litrov bukovega pepela in ga precedimo. V tem primeru moramo pri kuhanju mila dodati nekaj manj vode!« Se je pa včasih lužni kamen dobil v lekarni. Morda se še danes.

Zdaj vam bom nanizala nekaj receptov za kuhanje mila, ki so si bolj ali manj podobni. Med NOB sem milo kuhala tudi sama.

1. Da iz 3 kilogramov maščobe skuhamo 12 do 14 kilogramov dobrega mila, potrebujemo 3 kilograme loja, pol kilograma lužnega kamna, 8 litrov mehke vode (deževnice), 1 liter luga iz bukovega pepela (presejan pepel bukovih drv poparimo in pustimo čez noč), 1/4 kilograma pralnega praška in 1/8 litra terpentina. Loj, lužni kamen, vodo in lug denemo kuhat v velikem loncu. Vre naj nepretrgoma in enakomerno dve do dve uri in pol. Med kuhanjem ves čas pridno mešamo in pazimo, da zmes ne vzkipi. Pol ure pred koncem kuhanja damo prašek in terpenin. Vre naj še četrto do pol ure. Ko se milo od kuhalnice sluzasto vleče, ga nalijemo v pripravljene posode, ki jih prej oplaknemo z mrzlo vodo. Naslednji dan milo razrežemo na primerno velike kose in ga shranimo. Čim bolj se posuši, tem boljše je. Sušimo ga v zračnem prostoru.

2. Kuhaj pol ure 1 kilogram ugašenega apna, 5 litrov vode in 1 kilogram sode. Pusti stati preko noči, potem odlij lug, in usedlino vrzi proč. V lug deni kilogram in pol stopljenega loja in eno žlico soli, žlico mleka in žlico tekoče drevesne smole. Kuhaj tri ure in pol in stalno mešaj. Potem vlij milo v zmehčane pekače, da se strdi in ga razreži. To milo je zelo ostro, kot nalašč za pranje umazanih delovnih oblek.

3. V kotel ali velik lonec vlij 12 litrov vode. Ko je vroča, dodaj 5 kilogramov mastnega loja (če je slabše vrste, daj raje 6 kilogramov). Počakaj da zavre, nato pa počasi dodajaj 1 kilogram lužnega kamna (v presledkih). Kamna ne prijemaj z roko, ker razjeda kožo. Vse to z dolgo močno lesenno kuhalnico stalno mešaj ob zmernem ognju in

pazi, da stalno vre. Ker se iz mila dvigajo pene in hoče od časa do časa skipeti, ga poškopri z mrzlo vodo in malo odmakni od ognja. Kuha naj se dve uri. Potem zmoj nož v mrzli vodi in ga vtakni v lonec: če se pena na nožu strdi, je milo kuhano.

Odmakni lonec z ognjišča, vlij v vročo milnico 1/8 litra terpentina in 2 praška (mišljen je stari modri Radion), premešaj dobro in takoj vlij v zaboj, obložen z mokro ožeto krpo. Zamešaj še večjo pest soli in 1 kilogram zdrobljene kolofonije. Pusti, da se suši nekaj dni, nato razreži na poljubne kose z nožem ali z močnim sukancem ter naj se razreza na dobrodu osuši. Milo je zelo dobro. Po tem in prejšnjem receptu sem kuhala milo tudi sama.

4. Milo skuhamo tudi takole: za 3 kilograme maščobe (loja) vzamemo 1 kilogram lužnega kamna in 9 do 10 litrov vode. Vse skupaj damo v lonec ali kotel in kuhamo 2 uri. Med kuhanjem neprestano mešamo. Ko se tekočina loči od ostalih sestavin, vlijemo vse skupaj v nizke posode, v katerih se milo strdi. Posodo prej zmehčamo ali obložimo z mokrimi krpami. Strjeno milo razrežemo in posušimo.

5. Za 1 kilogram loja pripravimo 20 dkg lužnega kamna, 3 do 4 litre deževnice, 20 dkg kuhinjske soli, nekaj žlic terpentina in 1 ali 2 zavitka dišečega šampona za umivanje las. V velik lonec ali kotel damo maščobo, zalijemo z vodo, pridenemo lužni kamen (ali lug iz bukovega pepela). Kuhamo in mešamo 2 uri. Ker se peni, pene škropimo z deževnico. Po dveh urah dodamo sol, kuhamo še eno uro, nato pa maso zlijemo v mokre podolgovate pekače. Strjenega razrežemo. Milo zložimo na deske in posušimo na zraku.

Srečanja planincev

Planinsko društvo Sovodenj v Poljanski dolini prireja v nedeljo, 12. septembra na Ermanovcu nad Sovodnjem srečanje planincev. Prireditelj se bo začela ob 13. uri s kulturnim programom, v katerem bodo sodelovali člani osnovne organizacije mladine s Sovodnja, folklorna skupina in Miha Dovžan s citrami. Po kulturnem programu bo planinsko rajanje s srečolovom. Za ples bo igral ansambel Mirana Mravlje. Najbolj primerna pes po je iz Sovodnja po novi markirani poti mimo Burjevca do planinske postojanke. Z osebnimi avtomobili je moč pripeljati s Sovodnja, Trebije in Kladja.

L. B.

Zdravo!

Prejšnjo sredo se je začel nov mesec, september, ki je spet prebudil rezež šolski zvonec, na stečaj odprl šolska vrata. Vesel otroški živčav se je z morja, planin, polj, iz gozdov, z ulic in dvorišč preselil v razrede.

Z začetkom vsakega šolskega leta oživi tudi Glasova rubrika za osnovnošolce. Iz šolskih klopi. Letošnja zasnova bo podobna lanskim. Spet boste reševali nagradne uganke, se odzivali na teme, ki vam jih bomo predlagali za pisanje, predstavljali bomo dopisnike ter seveda pogledali, kako delate in živite v šolah in zunaj njih.

Največ prostora v rubriki pa bo spet ostalo vam, dopisnikom. Zato vas vabimo, da se čimprej oglasite s svojimi spisi, pesmimi, poročili, fotografijami, risbami, uganjami, šalami... Medtem ko čakamo na vašo pošto, smo pobrskali po kupu neobjavljenih pisem, ki so nam ostala iz lanskega šolskega leta.

V uredništvu upamo, da bomo še naprej vsaj tako dobro sodelovali kot doslej; z vami, dopisniki, in z vašimi mentorji v novinarskih, literarnih in dopisniških krožkih. Čimprej se oglasite!

Pomagala sem ji

»Dobro jutro,« sem pozdravila, ko sem vstopila, a odgovora nisem dobila. Čudno se mi je zdelo, da je bilo odklenjeno, a doma nikogar, saj je stara gospa vedno zaklepala.

Zaslišala sem ropot v drvarnici pohitelja tja.

»Vam pomagam?« sem vprašala, ko sem videla staro sosedo, nabira drva. Pogledala me je odmrnila: »Prav. Sama težko.« Zela sem košaro, v katero je zložila drva in ji pomagala. »Zakaj torej vleka za seboj. Tudi čisto je imela mokre, ker je stopila v lužo. Že star, zakrpan, prepadan predpasnik je bil oškropen. Čeprav ni bilo mrzlo, je imel rdečo ruto na glavi, da je karivala skoraj vse lase, le nekatere je niso ubogali.

»Je voda topla?« sem vprašala, sva vstopili. »Je. Cunjo ti še prinesem.« V vedro sem nalila

vodo in nasula praška. Začela sem pomivati tla. Starica je stol potegnila v vežo, sedla nanj in brala časopis. Od časa do časa sem jo pogledala. »Tako dobra je ta ženica, tako prijazna, a tako osamljena,« sem premišljevala. Ko je brala, so ji očala čepela na nosu. Spet sem se sklonila in brisala. Predramil me je šum. Pogledala sem nazaj. Časopis je ležal na tleh, starica pa je spala.

Ko sem pomila, sem jo poklicala: »Mama, končala sem!« »Hvala lepa.« Svetle oči so me veselo pogledale. Vedela sem, da je srečna, ker sem ji pomagala in ji krajšala čas. Dvignila se je, odšla v sobo in prinesla čokolado. »Na, to je zate.« Vzela sem jo in se ji zahvalila. »Če me boste še potrebovali, me pokličite.« Pokimala je in se zasmejala.

Še večkrat ji bom pomagala, sem sklenila. Mami pravi, da je osamljenost nalezljiva bolezen, ki jo je težko pozdraviti. Želim, da bi osamljenim ljudem vedno pomagali.

Zlata Štesl,
7. b. r. osn. šole
Komenda-Moste

Šel je popotnik skozi atomski vek

In hodil je tako skozi... in ko je bil utrujen, se je ustavil in se usedel na kocko iz železa. Veke so mu bile težke, padle so čez oči. Noge so ležale na tleh – brez vsake moči, brez vsakega hopenja. Popotnik je bil sključen. Edino, kar se je premikalo, kar je kazalo življenje, je bila ledena solza, ki se je iztisnila izpod težke veke. Po vročem utrujenem licu je spolzela in se izgubila med dvema gubama. In ko je popotnik mogel vstati, je vstal, vzela popotno palico in hodil naprej. Noge so ga skelele. Kje so mehke trave? A hodil je naprej,

še globje v atomski vek in mislil, da gre le skozi. Podplati so se lepili na beton in se trgali od njega. Palica je trkala ob pločevino, ki se je vlekla čez ves atomski vek. Bil je slep – popotnik, ki je hodil skozi ta vek. Skušal je slišati, da ga kdo kliče, da vzleti ptica in zaplava na zelenih valovih vetra, da se ujame med zelene veje drevesa in da zašelesti listje, da prileti čebela, metulj in se zazibljeta na pisnem cvetu rože... A tega ni slišal.

In ko je bil že dovolj daleč, je ugotovil, da gre v globino. Sprizajnil se je s tem, da bo ostal... Kmalu je spregledal. To, kar so sedaj videli njegove oči, si nikdar niso želele. Popotnik si je želel slepote, tiste mirne teme, v kateri si je predstavljal le lepote. Zopet je spolzela po licu solza žalosti v nesreči.

Okoli sebe je videl iznakažene like človeških obrazov in iznakažene like sveta. In ko se je pogledal v ogledalo, je v njem videl prav takšen lik. Ni dalje premišljeval. Dosegel je atomski vek. Kar je, je. Kar je potem, je le boleče izginjanje. Kar je potem, je le pepel bolečine, ki se usede po telesu in čaka, da drobec za drobecm skozi desetletja odpadne mrzla sapa resničnosti.

Tanja Zalašček,
8. a. r. osn. šole
Simon Jenko Kranj

Mlin

Tam, kjer trava zeleni, tam, kjer potok žubori, tam že Jožek naš sedi in mlinček si gradi.

Vija vaja ven, mlin je narejen.

Jožek tam sedi, poslušaj, kako potok žubori in gleda, kako se mlin vrti. Pa Maruška še priteče in se z Jožkom veseli.

Anka Polajnar,
3. r. osn. šole
Peter Kavčič Škofja Loka

Smeh v šolskih klopeh

Tovarišica je poslala učenca Grega iz 2. razreda z obvestilom v šolsko pisarno. Učenca ni in ni bilo nazaj. Končno se prikaže in pravi: »Tovarišica, veste, v naši šoli pa ni nikjer tiskarne!« Fant je namesto pisarne iskal tiskarno.

Zadnje dneve počitnic so tretješolci preživeli v poletni šoli v naravi. Učenci osnovne šole France Prešeren so bili na Stenjaku, kjer so se takole zabavali. Skoraj nobenega ni bilo, ki ob učiteljevi pomoči ne bi osvojil plavalnih veščin.

Foto: Boris Holy

Tovarišica je razdelila liste kratke kontrolke, seveda z oceno ali s pripisom: To ni nič! Pa pride k mizi učenec Tonček in pravi: »Ali moram tole nesti domov?«

Tovarišica je kratko odgovorila: »Jasno!«

Tonček pa: »Ja, ampak kaj pa bodo doma rekli?«

»Po moje te pohvalili ne bodo.«

In Tonček: »Ampak tova... to je grozno!« Zaradi velikih oči, polnih neizrečene bojazni, je tovarišica rekla:

»Prinesi list sem!« Spravila ga je v blok, ki ga uporablja pri govornih urah. Fant se je oddahnil in odbrl skozi vrata.

Trenutek zatem se vrata odpro in glavica je zasoplo vzkliknila: »Tovarišica, hvala!«

»Tovarišica, jaz grem lulat!« je moško povedal Gaber.

Tovarišica pa: »Ne, šel bo kakat!«

Fant se je zasmejal, še trdneje zvil brisačko in odkorakal iz razreda.

Učenci 2. b. r. osnovne šole na Bledu

Srečanje pionirjev dopisnikov bo v Ajdovščini

Srečanje slovenskih pionirjev dopisnikov bo 31. septembra ter 1. in 2. oktobra letos v Ajdovščini. Na srečanja že vrsto let vabi svoje najboljše sodelavce tudi uredništvo Glasu. Žal so nam tokrat organizatorji odobrili le dve mesti; prvič zato, ker bo v Ajdovščino potovalo le 130 pionirjev, torej manj kot prejšnjega leta, drugi pa zato, ker so se v prireditve vključile tudi številne lokalne radijske postaje po Sloveniji, ki so z udeležbo svojih mladih sodelavcev zmanjšale prostor drugim časopisom in revijam.

Odločitev, katerega dopisnika naj Glas nagradi s potovanjem v Ajdovščino, ni bila lahka. Nazadnje smo izbrali Mojco Studen iz osnovne šole Matija Valjavec Predvor, ki se je v lanskem šolskem letu pogosto oglašala z zares dobrimi spisi, in Sandija Bogataja iz osnovne šole Cvetko Golar Škofja Loka. Tudi on je često polnil stolpce v naši rubriki, hkrati pa povabilo njemu velja tudi kot priznanje izredno delavnemu krožku v tej šoli.

Iz šolskih klopi

Mornarji in pomorščaki praznujejo

Danes slavimo 40. obletnico naše vojne mornarice, pomorstva in rečnega brodarstva — Z lastnimi silami smo zgradili močno ladjevje — Vse več pozornosti posvečamo tudi pomorskemu gospodarstvu

Praznik vojne mornarice, pomorstva in rečnega brodarstva Jugoslavije slavimo 10. septembra v čast rojstva partizanske mornarice 1942. leta v Makarskem primorju. Najprej smo ga od 1945. leta praznovali kot dan mornarice, nato od 1962. leta kot dan vojne mornarice in pomorstva ter naposled od 1977. leta kot praznik s sedanjim imenom. To pomeni, da gre za praznik vseh, ki plujejo po naših vodah, gradijo ladje in varujejo plovo.

Ta praznik obenem odslikuje vso pomorsko preteklost naših narodov in kaže na njihovo usodno povezanost z morjem ter notranjimi plovimi potmi. Simbolizira tudi naše svetle pomorske tradicije in stoletno borbo za naše morje.

Jugoslovanski narodi so prvič postali gospodarji vse naše obale in otokov po osvoboditvi domovine od fašističnih okupatorjev. Jugoslovanska obalna linija, od zaliva Sveti Jernej na severu do izliva Bojane na jugu, meri 2092 kilometrov, skupaj z obalo 1233 otokov pa je dolga celo 6116 kilometrov, kar je 78 odstotkov dolžine vseh obal ob Jadranskem morju.

Po vojni se je začela tudi izgradnja našega ladjevja. Od 478 motornih jadrnic, ribiških ladij in raznih motornih čolnov, ki jih je imela ob koncu vojne naša mornarica v svoji sestavi, jih je obdržala 92, preostale ladje pa je predala pomorskemu gospodarstvu. Avgusta 1945. leta so po dolgem pregovarjanju končno vrnilo Jugoslaviji ladje nekdanje kraljevske flote, vojna mornarica pa je organizirala tudi dvigovanje manj poškodovanih ladij od okrog 600 plovil, potopljenih med drugo svetovno vojno v Jadranu.

IZGRADNJA MOČNEGA LADJEVJA

Leta 1948 so v domačih ladjedelnicah zgradili prve minolovce, ki so do 1955. leta potegnili iz našega morja nad 8500 min vseh vrst. V začetku petdesetih let so začeli uresničevati prvi flotni program, katerega težišče predstavlja izgradnja velikega števila torpednih čolnov, patrolnih ladij, minolovcev, desantnih nosilk tankov, topniških ladij, polgalk min, podmornic in drugega ladjevja. Rezultat uresničevanja programa je bila tudi izgradnja ladje Galeb, ki je od 1952. leta odigravala pomembno vlogo na Titovih poteh miru, pa ustanovitev eksadre 1953. leta, ki je ob vrhuncu tržaške krize demonstrirala svojo moč v pristaniščih cone B. Prvi flotni program so izpolnili 1957. leta, ko so dogradili floto 200 različnih bojnih in pomožnih ladij. Tako se je Jugoslavija že leto pozneje prebila v vrh držav, ki imajo majhno, a sodobno ladjevje.

Obdobje tretjega desetletja razvoja naše vojne mornarice je bilo pomembna prelomnica zanjo. Gre za več novosti, ki označujejo ta čas. Prva je prav gotovo dozorevanje zamisli splošnega ljudskega odpora v prakso tudi na Jadranu. Nič manj odločilna ni bila splošna modernizacija pomorskih in obalnih sil mornarice. Ne nazadnje so veliko prispevale k napredku nove in kvalitetnejše operativno-strateške rešitve v pomorski obrambi.

V četrtem desetletju dosedanjega razvoja je mornarica doživela svoj največji vzpon. Danes so pomorske sile organizirane v floto, katere udarna moč so raketne topničarke,

raketni čolni, torpedni čolni, podmornice in letalstvo, sicer pa so v njenem sestavu tudi protipodmornične ladje, minolovci, polgalk min in druge manjše ladje. Njihovo moč dopolnjujejo obalne sile; obalno topništvo in rakete, mornariška pehota in inženirstvo, potapljaške enote, obalna služba za opazovanje in obveščanje ter enote za zveze. Obalna obramba ima v svoji sestavi tudi desantno jurišna, helikopterska, amfibijska in pomorska sredstva, ki so nujna za manevre sil in aktivno delovanje v obrambi.

Seveda, ob dobri tehnični opremljenosti je osnovni nosilec napredka človek in njegova usposobljenost. Vse stopnje in profile kadrov za potrebe naše vojne mornarice izobražuje mornariški šolski center v Splitu, nosilec znanstveno raziskovalne dejavnosti na področju tehnične razvoja je broderski inštitut v Zagrebu, z navigacijo, varnostjo plovbe, geofizičnimi raziskavami in izdelavo pomorskih kart pa se ukvarja hidrogrfski inštitut v Splitu.

NAŠE POMORSTVO IN REČNO BRODARSTVO

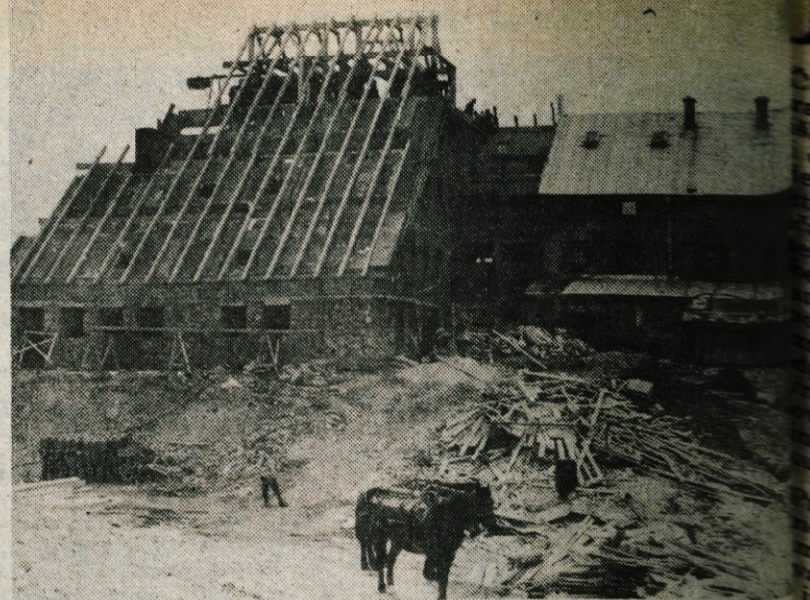
Jadransko morje ima izredno velik pomen v gospodarskem, političnem in družbenem razvoju Jugoslavije kot pomorske dežele. Glede na to posvečamo pri nas veliko pozornosti tako ladjedelništvu kot trgovski mornarici in izgradnji pristanišč.

Naše ladjedelnice, ki izdelujejo morsko in rečno ladjevje, gradijo ladje za domače pomorstvo in mnoge tuje naročnike. Jugoslavija sodi med 11 vodilnih ladjedelniških dežel v svetu. Največje ladjedelnice ima v Splitu, Puli, na Reki, v Kraljevi in Trogiru, manjše pa v Piranu, Raši, Martinšćici, Puntu, Betini, na Lošnju in Korčuli. Najbolj znana rečna ladjedelnica Tito v Beogradu gradi zelo kvalitetne rečne in morske ladje. Največji izdelki naših ladjedelničarjev dosegajo tudi do 300 tisoč ton nosilnosti.

Jugoslovansko trgovsko floto, ki je imela konec 1980. leta 339 ladij s skupno nosilnostjo 3,8 milijona ton, sestavlja ladjevje 13 delovnih organizacij pomorskega brodarstva, od katerih se jih 7 ukvarja izključno z mednarodnim transportom. Mednarodna plovba zaposluje 247. obalna pa 65 ladij. Na ladjah trgovske mornarice pluje okrog 10 tisoč naših mornarjev, znanih v svetu po svojem strokovnem znanju in poslovnih sposobnostih.

Predlani je naše pomorsko brodarstvo gospodarilo zelo uspešno; ustvarilo je za 939 milijonov ameriških dolarjev kosmatega deviznega priliva oziroma za 394 milijonov čiste priliva. Skupni letni promet tovarov v naših pomorskih lukah znaša sedaj okrog 25 milijonov ton na leto, do 1985. leta pa naj bi po načrtih presegel 35 milijonov ton.

S. Saje

Prizidek k Triglavskemu domu bo kmalu pod streho

Pol gradbišče, pol planinska postojanka

Kredarica — Letošnje poletje preseneča obiskovalce na poteh pod Triglavom čuden ropot. Bolj ko prihajajo v bližino Kredarice, bolj jim v ušesih odzvanja brnenje strojev in trušč, ki spominja na gradbeniško delo. Brž ko se povzpno prek 2500 metrov visoko in zagledajo težko pričakovani Triglavski dom, jim postane jasno, odkod taka sprememba v sicer tihih gorah. Saj to ni več stari dom, tod nastaja povsem nova planinska postojanka, hitro ugotovijo z bežnim pogledom že od daleč. Potem se, veseli zaradi uresničitve, že zdavnaj obetane prenove koč, čisto od blizu prepričajo, da je novi prizidek k domu že skoraj dograjen.

»Z deli na Kredarici,« pripoveduje delovodja na tamkajšnjem gradbišču Vinko Lužovec, »smo pričeli 28. junija. Najprej je 8 delavcev iz naše temeljne organizacije kranjskega Gradbinca, Stanovanjske in visoke gradnje z Jesenic v treh dneh porušilo nižji del stare stavbe. To delo je bilo zaradi tehničnih in varnostnih ukrepov nadvse zahtevno. Po tednu dni se nam je pridružil še sedem naših delavcev, vendar smo imeli z izkopom za nov objekt v živi skali veliko opraviti; potrebovali smo celo razstrelivo. Krajšo zamudo pri tem delu smo nadomestili med zidavo stavbe, tako da smo četrto ploščo zalili točno ob roku. V notranjosti smo opravili groba dela pri vodovodni in električni napeljavi, končujemo pa zidavo vmesnih sten. Ostrešje, ki je že postavljeno, bomo pokrili predvidoma do 10. septembra, ob ugodnem vremenu pa bomo med 15. in 20. septembrom končali še zadnja letošnja dela; stavba bo dobila okna in vrata ter fasadno oblogo.«

Da bi pravočasno opravili vse potrebno, delajo Vinkovi fantje vsak dan od 6. pa do 18. ure, včasih celo dalj. Kot jih pohvali gradbeni tehnik Roman Dolar, ki med drugim nadzira uresničevanje načrta, je njihovo delo kvalitetno in prizadevno kljub nekaterim težavam. Letos so namreč v gorah dokaj neugodne vremenske razmere tudi poleti; že tako redek zrak je povrh vsega pogosto nasičen z vlago. Zato se kvarijo stroji in ljudje se slabše počutijo. Vseeno še ni nihče zbolel ali se pri delu pokodoval.

»Najbolj me moti,« potoži železokrivce Ante Krnjajič, ki že 22 let dela pri Gradbinu, »da mi primanjkuje sapa in ponoči niti spati ne morem. Tudi tople vode nimamo vedno, pa gremo kar na pol umiti ležat. Sicer pa se delavci med seboj dobro razumemo in nam je v domu kar prijetno.«

Nekaj, kar delavcem Gradbinca na Kredarici zagotovo ne manjka, je številna družba. Kljub temu, da k Triglavskemu domu gradijo prizidek in je tod pravzaprav gradbišče, se v starem delu stavbe zbirajo mnogi planinci, namenjeni na našo najvišjo

KREDARICA — Za letošnje planinske domače Kredarici so delovni ljudje iz občani kranjske zbrali 14 milijonov dinarskih sredstev, s čimer so krat presegli znesek, ki je bil prvotno določen. Največ so prispevale organizacije IBI, Iskarski, z delom pa tudi nek in z individualnim ranjem Planinskega Kranja. V znak priznanja izjemno angažiranja planincov sredstev za planinski objekt so povabili predstavnike benopolitičnih in organizacij Kranja na tega visokogorskega bišča, kjer so se lahko pričali, da je njihov spevek smotrno naložen.

goro. Posebno ob slabem vremenu ob koncu tedna je v majhni nepopisni gneči. Božo Valjavec, Barbara Klander, ki to delavcem in planincem, imajo vedno polne roke dela.

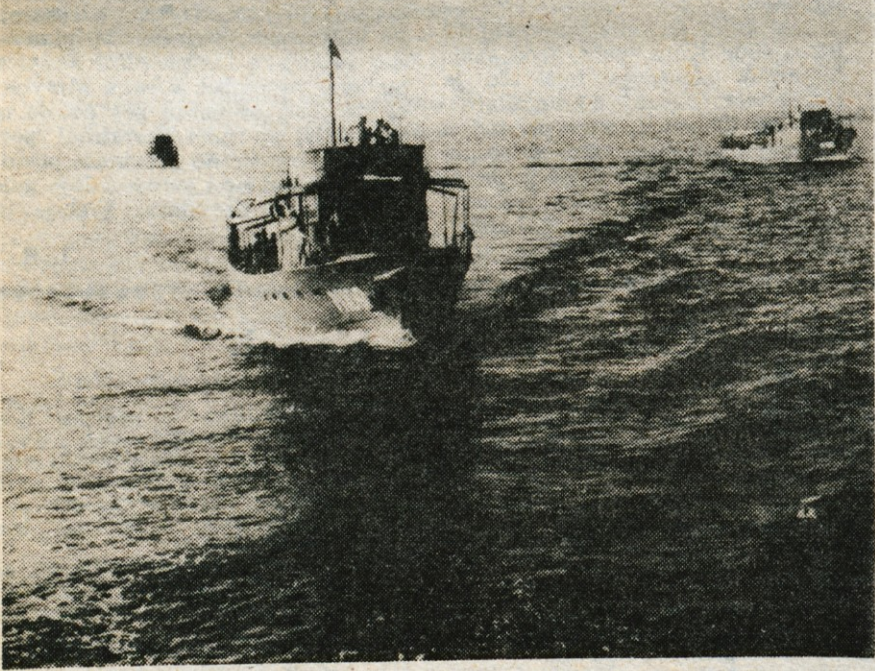

»Čeprav postojanko planincem,« pojasnjuje oskrbnik planinskega doma Rudi Povše, »ga, ki je že peto leto na Kredarici, ne moremo zapreti niti saj poleti planinci množično skujejo Triglav. Lani je bilo okrog 14 tisoč planincev, pa jih bo verjetno približno dvakrat toliko. Tudi denarni bo bistveno manjši, ker zasedajo v glavnem delavci, bomo imeli veliko manj materiala.«

Kljub pomanjkanju prostora in skrbni oskrbi planincev odreče prenočišča, če ga niso vreme zaloti v koči. Kadar pa ni, pripravi zasilna ležišča, ki jih v jedilnici ali celo v Povsem upravičeno pa se zaradi dežja premočeni obiskovalci v sobe ali si zaradi gneče ležišče kar med gradbenim materialom v novi stavbi delajo škodo.

Med vsemi v domu stanujočimi osebami prav gotovo povše in Hilda Mori, ki do večera hitita po kuhinji pripraviti jedi in pijačo. Vse imata s kuho rednih obiskovalcev, za druge obiskovalce jima nikoli ne zmanjka obiskovalnih ali česa drugega. Danes je Triglavski dom gradbišče in na pol planinska postojanka. Zaradi človeškega nujnosti ne moti. Vseeno je želja vseh kar najhitrejša celotne stavbe, kar bo zagotovilo boljše razmere bivanja na Kredarici.

Stojan

Minolovci so bile prve vojne ladje, zgrajene doma po osvoboditvi

Foto: arhiv JLA

Pred češminovkami v gore

Naturizem je moda, gibanje s posebno ideologijo. Nagci so prihodnost našega že rahlo onemoglega turističnega starčka. Kopanje in sončenje »breza« je pomembno za zdravo telo, za lepo kožo in dolgo življenje, v en glas trobijo turistični propagandisti. S tem nas domala vsak dan zasipa: tudi časopisna poročila in poudarjajo, da smo Jugoslovani izumitelji počitniškov v Evini in Adamovem oblaku. In sramota bi bila, da iznajditelj tudi danes ne bi prednjačil pred drugimi v kopanju in sončenju »zgoraj in spodaj breza«. Številke so dovolj prepričljive. Vsak tretji Jugoslovian se v času dopusta namaka v morju in martinčka na soncu brez kopalk, naša obala se po številu najlon plaž uršča med boljše ponudnike na starem kontinentu.

Če ste letos le nekaj dni blodili po jadranski obali, ste verjetno opazili na vseh divjih in legalnih plažah neprekinjene površine gole kože. Statistiki vedo povedati, da je bilo letos tovrstnih kvadratnih centimetrov v primerjavi z lanskimi neprimerljivo več.

Vsako gibanje, sleher na moda pa ima ob številnih privržencih tudi bolj ali manj zagrizene nasprotnike. Verjetno vam je še v spominu pismo ogorčenih Gorenjk, naslovljeno na naše uredništvo, v katerem ostro obsojajo goloto ob našem morju, rekah in jezerih. Že samo zamisel, da bi del Sobčevega bagerja preuredili za nage, so zavrnile z grožnjo, da bodo vse pohujšljivce na sekale s češminovkami v jami. In kdor se le malo razume na ratlinstvo, dobro ve, da šeskanje s češ-

minovkami po nagi zadnjici ni niti malo prijetno. Še večje probleme z goloto imajo v letošnjem poletju župani italijanskih obmorskih letovišč. V enem izmed njih so skušali ustreči tako zagovornikom kot nasprotnikom turizma. Izdali so odlok, po katerem se lahko sončijo »breza le moški in ženske, ki ustrezajo določenim estetskim kriterijem. Seveda je odlok potonil, brž ko ga je bilo treba izpeljati v praksi. Kdo naj bi namreč odločal, katera, kateri sme razkazovati čude- sa dorežljive narave?

Da je naturizem v resnici gibanje, ki se ne omajno širi, se je avtor zapisa prepričal na lastne oči. Nedavno je lazil po pobočjih Zaplate in v bližini Hudičevega boršta zalotil osmero brhkih deklet (mislim, da bi ustrezale tudi strogim

merilom italijanskega župana), ki so »zgoraj in spodaj breza« lovile zadnje sončne žarke letošnje poletja. Vraževerneži bi dejali, da jih je semkaj zavlekel sam hudič, ki je pred davnimi leti skušal okraati boršt, pa so mu ob jutranjem zvonjenju pošle moči. Očividci so bili drugačnega mnenja. Dekleta so se pred češminovkami umaknile v gore, prepričane, da bodo tod imela mir, da ne bodo na očeh pretiranih moralistov. Prav so imele planinske košute sodobnega časa. Nihče jih ni preganjal in obtoževal. Opazovalcem je bilo le žal, da zaradi tehničnih slabosti kamere niso uspeli napraviti »zgodovinskega posnetka« — ko se je naturizem pričel širiti tudi v višino, na prisojna pobočja hribovskega sveta.

C. Zaplotnik

Od kraljevega do svinjskega gobana

bi jih ugledal takole lepo rane okrog mize, bi slučajni nedvomno mislil, da sede čisto navadni seji, dokler ne bi številnih primerkov gob, presenjenih po mizi. To je običajno je kranjske gobarske družine ki se vsak ponedeljek zvečer v svojih prostorih tam pri kranjskem velbu. Gobe prineso s in Franci Vrhovnik, dober mavec gob in trenutno tudi predsednik družine pa član odbora Gobarske zveze Slovenije, jih drugo za drugo detekirajo, kot pravijo v gobarskem je-

prekuhamo... Uf, jih je, da se ti megli. Jaz bom zagotovo ostala pri jurčku, pa naj ima svetel ali temen klobuk. Le da ne bo grenak. Saj ste gotovo že jurajmali grenkega gobana, ki je prav tako kot pravi, le da je grenak in z njim lahko pokvarimo vso bero, če ga skuhamo skupaj s pravimi gobarji. Presneto malo se loči od pravega jurčka, a ko se enkrat z njim opečeš, drugič bolje pogledaš!

Pravi užitek jih je gledati in poslušati. Kaj vse zveš en sam tak večer! Da je mlada kravjača dobra za vlaganje in celo za čevapčiče, da macesnov goban raste le pod macesnom in nikjer drugje, črni pa le pod hrastom, da je kuštravec pri nas tako redka goba, da je zaščiten, da je rumena prašnica, dokler je še mlada, odlična, če jo naredimo kot dunajski zrezek ali pa popečemo s peteršiljem in polijemo s tatarsko omako... In borova griva, ki jo tudi imajo na mizi, je odlična ocvrta pa v golažu. Kot bi vampe jedel, pravijo. Nardoničev Ciril je lani v gozdu našel tako, da je moral po samokolnico, da jo je lahko odpeljal, v avtu pa je moral prednji sedež vzeti ven. Čez osem kilogramov je imela. Največja trofej ljubljanske gobarske razstave je

Gobo za gobo do potankosti pregledajo, opišejo, nato vpišejo v knjigo. Ta ponedeljek so kranjski gobarji v svojo knjigo vpisali pretekletih petdeset vrst gob, kolikor jih ta čas pri nas raste. Koledar gob, ki ga vodijo že vrsto let, je navadno tudi dober kazalec, kdaj se lahko nadejajo dobre gobarske bere. — Foto: D. Dolenc

IZEM KRAŽEM PO SLOVENSKI OBALI

Memembna vloga Izole

kjer se Jadransko morje s Tržaškim najgloblje zajeda v evropsko celino, slovenska obala. Z 41 kilometri dolžine in koprsko, Izola in Piranom predstavlja obala, ki je s svojim zemljepisnim položajem vselej pomenil nepogrešljivo križpotje med slovenski obali živi blizu 70.000 ljudi. Po Sloveniji, ki so se tu začeli naseljevati okrog leta 600. Živi pa tukaj tudi italijanska narodnostna skupnost, ki uživa popolno pravico prebivalstva. Prebivalstvo je zbrano v občinah, katerih središča so stara obalna mesta. Po letu 1954, ko je bila obala končno razpisana socialistični republiki Sloveniji in Jugoslaviji, se je naglo razmahnilo gospodarstvo. Dogovorili so se: naj bi razvijal industrijo s pristaniščem, Izola predstavljala stično točko med turizmom, Piran s Portorožem in turizmom, Koper s Koprom in turizmom. Med obalnimi mesti se je v Kopru pojavil industrijski živelj. Francozi, ki so Avstriji in naposled Italijani koncu 19. stoletja začeli gradnjo tovarnih delavstev, je ob koncu 19. stoletja temelje kulturnoprosvetnemu in turizmu, nato pa v začetku 20. stoletja v turizmu, ki je bil velik prohrambeni kombinat (sedaj TOZD Droge), ki ima v sestavi ribiško floto, opremljeno s turizmom.

Ribiško turistično mesto

Preteklosti je bila Izola, ki leži v Kopru, zalivu med zgodovinskimi Koprom in Piranom, otok. Na prve naseljence je bil otok dobro ohranjeno pristanišče, rimski vojskovanec. V času preseljevanja narodov so ga uporabljali za začetek naseljavanja na otoku, ki ga je prvič omenja leta 973. Izola je doživel ostalih krajev slovenske obale in do konca 2. svetovne vojne pod italijansko upravo. Iz preteklosti je ohranila ribiško. Med obalnimi mesti se je v Kopru pojavil industrijski živelj. Francozi, ki so Avstriji in naposled Italijani koncu 19. stoletja začeli gradnjo tovarnih delavstev, je ob koncu 19. stoletja temelje kulturnoprosvetnemu in turizmu, nato pa v začetku 20. stoletja v turizmu, ki je bil velik prohrambeni kombinat (sedaj TOZD Droge), ki ima v sestavi ribiško floto, opremljeno s turizmom.

je tudi tovarna igrač Mehanotehnika, ki je s peščico ljudi v zapuščenem zalivu, v katerem so se nekoč ukvarjali z konzervami. Danes predstavlja z industrijskimi objekti na Polju v industrijski coni

prekuhamo... Uf, jih je, da se ti megli. Jaz bom zagotovo ostala pri jurčku, pa naj ima svetel ali temen klobuk. Le da ne bo grenak. Saj ste gotovo že jurajmali grenkega gobana, ki je prav tako kot pravi, le da je grenak in z njim lahko pokvarimo vso bero, če ga skuhamo skupaj s pravimi gobarji. Presneto malo se loči od pravega jurčka, a ko se enkrat z njim opečeš, drugič bolje pogledaš!

Pravi užitek jih je gledati in poslušati. Kaj vse zveš en sam tak večer! Da je mlada kravjača dobra za vlaganje in celo za čevapčiče, da macesnov goban raste le pod macesnom in nikjer drugje, črni pa le pod hrastom, da je kuštravec pri nas tako redka goba, da je zaščiten, da je rumena prašnica, dokler je še mlada, odlična, če jo naredimo kot dunajski zrezek ali pa popečemo s peteršiljem in polijemo s tatarsko omako... In borova griva, ki jo tudi imajo na mizi, je odlična ocvrta pa v golažu. Kot bi vampe jedel, pravijo. Nardoničev Ciril je lani v gozdu našel tako, da je moral po samokolnico, da jo je lahko odpeljal, v avtu pa je moral prednji sedež vzeti ven. Čez osem kilogramov je imela. Največja trofej ljubljanske gobarske razstave je

Gobo za gobo do potankosti pregledajo, opišejo, nato vpišejo v knjigo. Ta ponedeljek so kranjski gobarji v svojo knjigo vpisali pretekletih petdeset vrst gob, kolikor jih ta čas pri nas raste. Koledar gob, ki ga vodijo že vrsto let, je navadno tudi dober kazalec, kdaj se lahko nadejajo dobre gobarske bere. — Foto: D. Dolenc

gobana

bila. Neki Italijan je sto petdeset jurjev ponujal zanj. Ampak to je bilo čisto res. Goba ni riba! In kaj vse so ta večer še povedali! Da naj se dobro pazimo pri grivah, kajti tribarvna, tista, ki je spodaj rumenkasta, krempljčke ima rdečkaste, vršičke pa citronaste, je strupena, vse od kraja pa ženejo na vodo. Da je uhelj, čudovita rdečeoranžna goba, ki se skoraj skozi vidi, podobno kot ledenka, odlična za gobovo solato. Surova! In tudi čudovita dekoracija k ledenkam v solati! In žvepleni luknjičar, ki ga spomladi dobimo na hruškinih deblih, je ocvrt boljši kot vsaka riba. Poljska koprenka, tanka oranžna goba, ki je bila med gobarji na mizi, pa je še bolj strupena kot zelena mušnica. Na Poljskem so jo odkrili pred leti, ko je 24 ljudi umrlo zaradi nje. Šele štiri do štiri najstniki po zaužitju se pokažejo zastrupitev in tako ti ni pomoči...

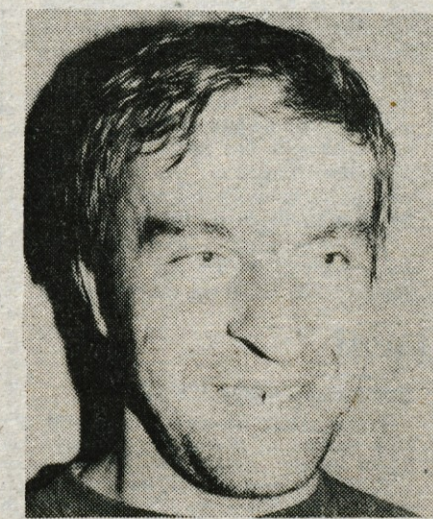
Pa ne le o gobah, tudi o gobarstvu nasploh je tekla beseda. Novica, da je v Avstriji nastala prava gobja vojna, je zbudila veliko zanimanje. Menda pripravljajo zakon, ali pa so ga že izdali, da bo lahko vsak nabral gobe le za svojo uporabo, prodajati pa jih ne bo smel. In tudi to sem prvič slišala, da imajo Italijani omejeno nabiranje gob. Menda le dva kilograma letno in še to z dovolilnico. V Trstu so na primer izdali le 500 dovolilnic. Nič čudnega torej, da je po naših gozdovih vse polno Italijanov in so gobe po Primorskem, okrog Sežane, Gorice in tam okrog že skoraj iztrebljene. Pa tudi cariniki imajo nobenih predpisov, da bi kakorkoli ukrepali, ko pridejo Italijani s polnimi prtljagami gob na carino... Upajmo, da bodo tudi pri nas kaj ukrenili v zvezi z nabiranjem in izvažanjem gob, sicer bo jurček kmalu postal tako redka trofej kot na primer divji petelin...

Ni kaj, zanimiv večer je bil tale s kranjskimi gobarji. Če hočete, lahko pridete. Vsak ponedeljek ob šestih zvečer so tam. In gobe, ki jih ne poznate, lahko prinesete s seboj. O vsem vas bodo do podrobnosti poučili. Brazilčeno!

D. Dolenc

PETKOV PORTRET

Franci Zupančič

čitev svojih hotenj. A naključje je hotelo drugače. »Devet let sem opravljal svoj poklic v jeseniški železarni,« pojasnjuje sogovornik, »ko me je svak, takrat delavec v vremenski postaji, obvestil o prostem delovnem mestu na Kredarici. Ni se mi bilo težko odločiti, da sem se prijavil na razpis. Vlekla me je davna želja, navdušila pa so me tudi spoznanja s pogostih srečanj z vremensoslovci, ko sem kot planinec in alpinist zahajal na Triglav.«

Njegovi prvi vtisi o novem poklicu so bili najlepši, čeprav se je moral sprva še marsikaj naučiti. Udeležba na tečajih pri ljubljanskem hidrometeorološkem zavodu, predvsem pa pomoč sodelavca Janka Rekarja, mu je omogočila, da je kmalu spoznal vse potrebno. Zbiranje in sporočanje številnih podatkov o stanju vremena namreč ni enostavna naloga.

Še bolj zahtevno kot spoznavanje dela meteorološkega opazovalca je bilo privajanje na poseben način življenja. Razen poleti, ko je dom na Kredarici oskrbovan in odprt, si opazovalci sami kuhajo in skrbijo za svoje potrebe. Prosti čas v dolgem delovnem dnevu, od polčetrte do devete ure zvečer, si pozimi izpolnjujejo s čiščenjem snega, branjem knjig in izdelovanjem ročnih del. Vsakih 14 dni odhajajo v dolino; zadnji dve leti jih vozi helikopter, prej pa so hodili peš.

»Dolga odsotnost od doma,« prizna Frenk, ki ga v dolini čaka žena z dvema otrokoma, »ni lahka. Prenašam jo tako, da pri delu ne mislim na dolino, doma pa pozabljam na delo. Sicer pa človek povsod doživlja prijetne in manj prijetne trenutke. Tod, na Kredarici, se srečujem z mnogimi ljudmi; najlepše je, da sem med njimi našel veliko prijateljev.«

Mnogi ga imajo radi, ker ni vesten le pri svojem delu. Po potrebi rad priskoči na pomoč osebjem pri oskrbovanju doma, planincem ob nesreči ali pa se pridruži naključni družbi v razvedrilo. Zato, ker v sebi nosi veselje do planin in življenja v njih, je zadovoljen z zahtevno službo pod Triglavom, od koder ni doslej odšel niti en sam dan zaradi bolezni. Vseeno pa bo Franciju in drugim meteorološkim opazovalcem veliko pomenilo večje udobje v novih prostorih Triglavskega doma. S. Saje

obali. Prednostno vlogo pa so namenili obnovi ribiške flote, saj brez bogatega ulova ne bo rezultatov na še tako sodobnih proizvodnih linijah v Delamarisu in Argu. Tako so nabavili nove ladje iz Italije in domače ladjedelnice Greben Velika Luka. V Živilih, ki so v HP Droga najmanjša, so v coni mestne industrije končali prvo fazo izgradnje skladišča, v končni fazi pa bo tam zrasel oskrbovalni center, ki bo z zelenjavo in sadjem oskrboval hotele in trgovine od Kopra do Pulja.

Mehanotehnika, dobra izbira igrač

Ni ga otroka doma in v tujini, ki ne bi rastle ob igračah izolske Mehanotehnike. Otroštvo se začne z ropotuljico in konča pri tehnično dovršenih igračah, po katerih posegajo tudi starejši. Malokateri proizvajalec igrač se lahko pohvali s tolikšno izbiro proizvodov kot Mehanotehnika. Njen proizvodni program je namenjen predšolskim in šolskim otrokom ter obsega široko vrsto izdelkov, od najpreprostejših ropotuljic in zloženkov do zahtevnejših konstrukcijskih in vzgojnih igrač. Da so to delavci Mehanotehnike dosegli, so se morali več let boriti s številnimi težavami. Danes Mehanotehnika Izola velja za vzor dobrega poslovanja in pravilne usmeritve na domačem in tujem trgu. Ker mora slediti potrebam in muham tujega trga, to pomeni, da mora nenehno izpopolnjevati tehnologijo dela, jo prilagajati novim oblikam in surovinskih oblikam. V načrtu razvoja Mehanotehnike je predvideno vlaganje v novo tehnologijo in večjo proizvodnjo ter prostorske zmogljivosti. Zgradili so novo halo za proizvodnjo pisarniških potrebščin, orodjarno tehničnih igrač, skladišča ter skladišča vnetljivih snovi, nakupili nove stroje. S temi naložbami si obetajo večjih delovnih uspehov.

Prednost turizmu

Gostinstvo in turizem si morata v Izoli kljub ugodnim naravnim pogojem krčevito in vztrajno utirati pot do uveljavljanja. Bistveni premik naj bi na področju turizma prinesla izgradnja marine in nekaterih sodobnih turističnih objektov. Na Izolo odpade okrog deset odstotkov obalnega turističnega prometa. V hotelih Marina, Riviera — gostinski šolski center, Belveder, Simonov zaliv in Počitniške-mu domu upokojevec Slovenije imajo 1750 ležišč in prek petsto pri zasebnikih. V počitniških domovih slovenskih delovnih organizacij Zveze slepih SRS, Počitniškemu domu Domžale in Elektro Gorenjska je 190 ležišč, v naselju Jagodje pa so mladinska letovišča mladih iz Slovenskih Konjic in Zalca. Na voljo sta tudi dva avtokampa za šeststo oseb v Jadranki in Belvederu. Izolsko turistično gospodarstvo ustvari letno okoli štiri odstotke celotnega prihodka v občini. Ti na videz skromni podatki pa ne pomenijo, da v Izoli ne obstajajo velike možnosti za razvoj turizma, samo izkoristiti jih je treba. Zgradili bodo pristanišče za jahte, marine in s tem pridobili okoli 1400 privezov za jahte in čolne. Razvija se navični turizem, saj ima Izola kar štiri urejena kopališča: Belvedere, Simonov zaliv, Pri svetilniku, Jadranka, svoje mesto pa bodo na Belih skalah dobili tudi naturisti. Delavci TOZD Hotel Belvedere nameravajo zgraditi nov hotel, razširiti plažo in dograditi nekaj bungalovov, delavci TOZD Hotel Belvedere predvidevajo razširiti sedanji hotel Marino, adaptirati restavracijo Turist... Te naložbe bodo počasi spremenile gospodarski značaj industrijske Izole. Zaradi hitrejšega in skladnejšega razvoja turizma v Izoli nameravajo iz ožjega pasu Izole sčasoma prestaviti vse industrijske objekte v zaledje, obala pa bi bila namenjena le turizmu.

DRAGO PAPLER

V Naklem tek Od spomenika do spomenika

NAKLO — Telovadno društvo Partizan Naklo bo v soboto organizator že tretjega teka Od spomenika do spomenika. Letošnji bo dobil še posebno obeležje, saj je ob štiridesetletnici legendarnega boja drugega Kokrškega odreda. Novost letošnje prireditve je, da bo prvič organiziran tudi pohod po Udinem borštu, svoje obeležje bo dobil tudi s poimenovanjem dom DPO v Naklem v Dom kokrškega odreda.

Nakelski tek Od spomenika do spomenika je z dosedanjima

dvema tekoma dobil že pravo tradicijo, saj na njem tečejo udeleženci iz Maribora, z Jesenic, iz Ljubljane, Kamnika, Kranja, Smlednika, Gorij in drugih krajev cele Slovenije. Letos so uvedli še eno novost. Praktične nagrade bodo dobili najstarejši, najmlajši in najhitrejši ter najhitrejša tekmovalca. Nagradjeni pa bodo tudi vsi tekmovalci in tekmovalke od tretjega do desetega mesta.

Tek v Naklem »Od spomenika do spomenika« bo to soboto s startom ob 16.30 na nogometnem

igrišču. Tekmovalci in tekmovalke bodo razdeljeni v šestnajst starostnih skupin. Mlajši pionirji in pionirke od 6 do 10 let bodo tekli na 1000 metrov. Starejši pionirji in pionirke od 11 do 14 let bodo morali preteči 2500 metrov, mlajše mladinke in mladinci od 15 do 16 let pa 5 kilometrov. Enako dolgo progo bodo imeli tudi starejši mladinci in mladinke od 17 do 18 let in članice ter člani od 19 do 30 ter od 31 do 35 let. Veteranke od 31 do 35 let in nad 35 let ter veterani od 35 do 45 in nad 46 do 50 let ter nad petdeset let bodo teki petkilometrsko progo, ki je enako dolga tudi za pripadnike JLA. V tej kategoriji bodo nastopili tudi pripadniki milice in tekmovalci teritorialne obrambe.

V soboto ob 16.30 naprej bo na nogometnem igrišču res živahno, saj prireditelj pričakuje rekordno udeležbo. Na prvem teku leta 1980 je bilo na startu 358 tekmovalcev, lani 257, letos pa jih pričakujejo še večje število. Kot smo že zapisali, je tek letos posvečen štirideseti obletnici legendarnega boja drugega Kokrškega odreda. —dh

Radovljjske športne vesti

RADOVLJICA — Zveza telesnokulturnih organizacij občine Radovljica organizira tri atletska tekmovanja v septembru in začetku oktobra. Na atletskem stadionu na Bledu bo 11. septembra ob 9. uri občinsko prvenstvo v atletskem troboju. Člani, mladinci in pionirji telesnokulturnih organizacij iz radovljjske občine se bodo pomerili v sprintu, skoku v višino in metu krogla. 17. in 18. septembra s pričetkom ob 15. in 8. uri pa bo občinsko prvenstvo v atletiki za mlajše in starejše mladince ter člane. Prvi dan bodo na sporedu meti, drugi dan pa teki in skoki.

2. oktobra s pričetkom ob 16. uri bo v Mošnjah občinsko prvenstvo v jesenskem krosu za člane telesnokulturnih organizacij, mladinskih organizacij in JLA iz radovljjske občine. Za vsa navedena tekmovanja sprejema prijave ZTKO Radovljica. Prijave sprejema organizator tudi pol ure pred pričetkom tekmovanja.

MALI NOGOMET

Nogometaši v radovljjski občini so pričeli z jesenskimi delom tekmovanja v občinski ligi v malem nogometu. 48 ekip je razdeljenih v 5 skupin na osnovi rezultatov lanskega tekmovanja. V najboljši skupini vodi po pomladanskem delu tekmovanja prva ekipa Stola s 14 točkami, pred blejsko ekipo Grad 1004 s 14, Mošnjami I z 12, Plamenom 11 in Donatom z 10 točkami. Sledijo Elan, Mladina Bled, Vrhnje, Merkur in Elmont.

Jutri Jelovica : Split

Kranj — Jutri in v nedeljo bodo pričeli s tekmovanjem tudi rokometiški v novoustanovljeni medrepubliški rokometni ligi. V bivši drugi zvezni rokometni ligi — sever. V ligi bodo nastopale ekipe iz Slovenije in Hrvaške. Iz Slovenije bodo sodelovali rokometiški Jadrana iz Hrpej, Soštanja, Inlesa, Lipe in Jelovice, med ženskami ekipami pa Predvor, Novo mesto, Mlinotest in Branik. Edini gorenjski predstavnik v moški konkurenci, ekipa Jelovice iz Škofje Loke se bo v prvem kolu pomerila z rokometiški iz Splita. Tekma bo jutri ob 19. uri v športni dvorani na Podnu v Škofji Loki. V ženski medrepubliški ligi bodo rokometiške Predvora gostovale v Čakovcu pri ekipi Zrinskega.

Minuli konec tedna so pričeli tekmovanje tudi rokometiški republiških lig. Prvo kolo v moški konkurenci je minilo v znamenju domačih ekip. Peko iz Trčica je gostoval v Mariboru, kjer je moral priznati premoč domači ekipi (31:23). V drugem kolu gostujejo rokometiški iz Trčica pri novincu v ligi, ekipi Krškega. V ženski republiški ligi je bil že v prvem kolu na sporedu gorenjski derbi — Peko : Duplje. Po enakovredni igri sta si ekipi razdelili točke. Trčičanke so nastopile oslabilne brez Srečnikove, Boričeve in Gradišarjeve. Za letošnje tekmovanje so dobre

26. športno srečanje delavcev elektrogospodarstva Slovenije

Po sedmih letih zopet v Kranju

Kranj — Jutri, v soboto, 11. septembra bo v Kranju potekalo 26. športno športno srečanje delavcev SOZD Elektrogospodarstva Slovenije. Srečanje bo po sedmih letih zopet pripravila delovna organizacija Elektro Gorenjska. Po tehnični plati bodo tekmovanja izvedli športni delavci ZTKO Kranj.

Poleg preverjanja športnih sposobnosti ima srečanje namen, da se delavci elektrogospodarstva medsebojno spoznajo in še utrdijo prijateljske vezi s prejšnjih srečanj. Elektrogospodarstvo je s številnimi elektrarnami, daljinovodi, transformatorskimi postajami in razvejanim omrežjem »tovarna«, ki nima skupne strehe, ampak se razprostira po vsej Sloveniji. Srečanja delavcev, ki se zberejo na enem mestu, imajo zato še toliko večji pomen.

Borut Petrič prvak v maratonu

STARI GRAD — Član kranjskega plavalnega kluba Triglav Borut Petrič je tudi letos zmagal na sedmem prvenstvu Jugoslavije v plavalnem maratonu. Stezo, dolgo 15.670 metrov, je preplaval v času 3:31,28. To je že tretji uspeh Boruta Petriča na tej starogradske progi. Prvi je bil leta 1977 in 1978.

Tako je Borut Petrič še z enim uspehom zaključil letošnje poletno plavalno sezono. Na tem maratonu je premagal sedemintrideset plavalcev iz štirinajstih držav Afrike, Amerike, Azije in Evrope. —dh

ŠPORTNI TABOR V FAŽANI

Zveza telesokulturnih organizacij občine Radovljica je tudi letos organizirala konec avgusta desetdnevni športni tabor v Fažani pri Puli. Tabor, letos že peti po vrsti, je bil namenjen pripravi mladih športnikov za novo tekmovalno sezono. Letos je v taboru bivalo okrog 140 mladih športnikov. Med njimi so bili košarkarji iz Radovljice, odbojkarji z Bleda, iz Radovljice, Bohinja in Dobrače, alpski smučarji z Bleda in iz Radovljice, plavalci iz Radovljice ter karateisti iz Bohinja.

M. Faganel

Kolesarji za pokal Kokrice

Kokrica — Kolesarska sekcija športnega društva Kokrica prireja v nedeljo, 12. septembra, kolesarsko dirko pionirk, pionirjev, mladink, mladincev, članic, članov-rekreativcev in veteranov za osmi pokal Kokrice.

Tekmovanje se bo začelo ob 7.30 pred gostilno Lakner, kjer bo tudi cilj, s pionirsko dirko. Ta bo veljala za občinsko prvenstvo, zato prireditelji še posebej vabijo vse osnovne šole, da nanjo pošljejo čim več svojih učencev.

Dirka v mladinski, članski in veteranski konkurenci pa bo štela za

priljubljena in od njih lahko pričakujemo še ugodne rezultate. V drugem kolu obe gorenjski ekipi gostujeta: Trčičanke v Kočevju in Dupljanke v Škofljah.

V drugi moški republiški ligi — zahod obe gorenjski ekipi v drugem kolu nastopata pred domačim občinstvom. Rokometiški Predvora so v prvem letošnjem nastopu v gosteh ne pričakovano ugnali ekipo Črnomlja, v drugem kolu pa gostijo rokometiške Grosuplje. Tekma bo jutri ob 17.340 na igrišču pri osnovni šoli v Predvoru. Rokometiški iz Zabnice igrajo v drugem kolu proti gostom iz Črnomlja. V drugi ženski republiški ligi — zahod bo zanimivo prvenstveno srečanje v Selcah, ko se bodo domačinke pomerile z ekipo Zagorja. Tekma bo jutri ob 16.15. Kamničanke gostujejo v Hrpej.

Prvo kolo bo na sporedu tudi v republiški mladinski rokometni ligi — center. V Stražišču bo jutri ob 16.30 srečanje Sava : Sentvid, Kamničani pa igrajo ob 18. uri z rokometiški Peka iz Trčica. Najzanimivejše srečanje prvega kola v republiški ligi za mladinke bo jutri ob 16.30 na igrišču osnovne šole Heroja Bračiča v Trčici, ko bo na sporedu gorenjski derbi Peko : Predvor. Jutri ob 16.30 bo še srečanje Duplje : Sentvid, medtem ko so mladinke Alpele proste.

J. Kuhar

slovensko prvenstvo. Najboljši trije v vsaki skupini bodo prejeli medalje, ekipni zmagovalci pa bodo kolesarji kluba, ki bo zbral največ točk. Zmagovalna ekipa bo dobila prehodni pokal Kokrice, ekipa z največ prijavljenimi tekmovalci, brez pionirk in pionirjev, pa poseben pokal v trajno last.

Proga bo krožna. Začela se bo pri gostilni Lakner, zavila na cesto na Rupo, cesto Kokrškega odreda, ulico 31. divizije, cesto JLA, cilj pa bo prav tako pri gostilni. Krog bo dolg 4,5 kilometra.

Pionirke in pionirji A bodo vozili tri kroge, B dva kroga, C en krog, mladinke, članice, veterani E in F tri kroge, člani-rekreativci, veterani A in B deset krogov, veterani C in D pa šest krogov. Prireditev bo v vsakem vremenu. Prijave s 50 dinarji štartnine, razen za pionirke in pionirje, bodo sprejemali organizatorji najkasneje uro pred začetkom tekmovanja na vrtu gostilne Lakner, kjer bo uro po zaključku dirke tudi razglasitev rezultatov. —H. J.

Zmagoslavje Leščanov

Celovec — Na petem mednarodnem tekmovanju padalcev v skokih na cilj, ki je bilo v Celovcu, so med 60 tekmovalci nastopili tudi padalci Alpejskega letalskega centra iz Lesc. Njihov nastop se je končal s popolnim zmagoslavjem, saj so zmagali tako v posamični kot ekipni konkurenci. Med Leščani ni bilo slabega moža. Vse skoke so padalcem merili elektronsko, kar pomeni, da je imel vsak tekmovalc možnost doseči ničlo. Centimetre so jim odnašali le slabi doskoki.

Zmagal je Branko Mirt, ki je v desetih skokih zgrešil cilj le za 15 centimetrov. Drugi je bil Avstrijec Bruckel (26 centimetrov) in tretji Dušan Intihar (27 centimetrov). Četrto mesto je pripadlo Darku Svetini, ki po devetem skoku še vodil s komaj 12 centimetri, vendar je izgubil dobro uvrstitev zaradi zadnjega ponesrečenega skoka. Ostali leški padalci so se zvrstili takole: Bogdan Jug je bil osmi, Janez Safarič 13 in Janez Fajfar 22. Ekipno je zmagala prva ekipa Alpejskega letalskega centra (Safarič, Svetina in Intihar), ki je v 30 skokih zgrešila cilj za 1,07 metra. Druga je bila druga ekipa leških padalcev (B. Jug, Mirt in Fajfar) z 1,47 metra in tretja ekipa domačinov.

Padalci iz Lesc bodo letošnjo bogato sezono sklenili prihodnji mesec.

Matija Hudovernik

Balinarjem Borca prvo mesto

KRANJ — Na baliniščih na Hujah, v Čircah in na Planini je bil balinarski klub Hujah organizator že šestega balinarskega turnirja za Roossov memorial. Na letošnjem šestem spominskem tekmovanju je nastopil dvanajst četverci iz vse Slovenije.

V borbi za prvo mesto so balinarji kranjskega Borca v izredno zanimivem srečanju premagali četverko balinarskega kluba Angel Besednjak iz Maribora. Balinarji Huj pa so bili v borbi za tretje mesto boljši od balinarjev Alpetourja.

Izida — za prvo mesto — Borec : Angel Besednjak 13:7, za tretje mesto — Huj : Alpetour 13:8.

Vrstni red — 1. Borec (Kranj), 2. Angel Besednjak (Maribor), 3. Huj, 4. Alpetour, 5. Huj (mladinci). —dh

Turnir desnega brega Save

Breg ob Savi — Štiri ekipe z desnega brega Save so se v nedeljo pomerile med seboj na nogometnem igrišču na Bregu ob Savi. Prehodni pokal je osvojila ekipa Oreška-Drulovke, ki je v finalu po streljanju enajstmetrovke ugnala nogometaše ekipe Praše-Jama. Tretja je bila ekipa Podreče-Mavčiče in četrti domačini. Turnir je zbudil veliko zanimanja pri ljubiteljih športa, obenem je bila to dobra priprava za ustanovitev športnega društva v krajevni skupnosti Mavčiče. —fr

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

- BOSNA IN SAMOSTANI SRBIJE, 9 dni — 25. 9., avtobus
- KRAVJI BAL V BOHINJU, 1 dan — 12. 9., avtobus
- PO KOROŠKEM — 1 dan, 25. 9., 9. 10., avtobus
- BEOGRAD — 1 dan, 30. 9. in 7. 10., letalo
- SOVJETSKA ZVEZA — 15 dni, 30. 9., 11 dni in 8. 10., 16. 11.
- BEOGRAD — SEJEM MODE 82 — 2 dni, 13. 10., letalo
- GRAZ — mednarodni velesojem — 1 dan, 2. 10., 4. 10.
- KOLN — PHOTOKINA — 4 dni, 5. 10.
- BOLOGNA — SAIE '82 — gradbeništvo, 2 dni 22. 10.
- OKTOBERFEST München — 3 dni, 26. 9.

Veterinarji na kongres v Skopje

Kompas prireja v sodelovanju s poslovnimi skupnostjo za veterinarstvo Slovenije in z veterinarskim društvom Gorenjske skupno potovanje delegatov na 5. kongres veterinarjev in veterinarskih tehnikov Jugoslavije, ki bo od 12. do 17. oktobra v Skopju.

Prijave sprejemajo vse poslovalnice Kompara do 20. septembra. Cena potovanja znaša za osebo v enoposteljni sobi 11.500 dinarjev, v dvoposteljni 10.900 dinarjev.

Potniki se bodo zbrali 12. oktobra ob 5.45 na letališču Brnik, od koder bodo ob 6.30 poleteli proti Mariboru in od tam ob 6.55 naprej proti Skopju. Prvi dan je namenjen ogledu znamenitosti mesta ob Vardaru. Naslednji trije dnevi bodo zapolnjeni s strokovnim programom, za 16. oktober pa je predviden izlet ob reki Vardar skozi Titov Veles, Negotin, Demir Kapijo do obmejnega prehoda pri Gvangelji. Popotniki se bodo nato ustavili v grškem Solunu, polnem znamenitosti. Za izlet v Solun bo potrebno doplačati 400 dinarjev.

Sejem mode v Beogradu

Od 11. do 15. oktobra bo v Beogradu vsakoletni sejem mode. Za vse, ki bi ga želeli videti, prireja Kompas 13. in 14. oktobra dvodnevno potovanje z letalom. Prvi dan bo namenjen strokovnemu ogledu sejma, drugi pa obisku Hiše cvetja, muzeja 25. maj ter spominskega parka Josip Broz Tito.

Cena potovanja je 4900 dinarjev. Vanjo je vključen letalski prevoz z Brnika do Beograda in nazaj, avtobusni prevozi po Beogradu, gostinske storitve, vstopnine in ogledi ter organizacija in vodstvo potovanja. Le-to bo, če se bo prijavilo najmanj štirideset ljudi. Prijave sprejemajo vse poslovalnice Kompara do zasedbe mest, najkasneje pa do 5. oktobra.

Z Alpetourom po poteh Avnoja

Kozara, Bihač, Jajce; to so kraji, ki spominjajo na junaški boj naših narodov proti okupatorju in na graditev temeljev naše nove državne ureditve. Spomeniki, dela priznanih umetnikov, spominski parki in muzeji so danes neme in dostikrat le blede priče trpljenja in junaštva preteklosti.

V Alpetourom programu izletov po domovini in zamejstvu, ki so primerni predvsem za delovne kolektive in druge zaključene skupine, ima potovanje po poteh Avnoja še posebno mesto.

Traja dva dneva. Prvi se začne z zgodnjim jutranjim odhodom. Vožnja po avtomobilski cesti do Zagreba in naprej do Jasenovca, kjer je več sto tisoč rodoljubov izgubilo življenje, ponuja tui obilo paše za oči. V Jasenovcu si potniki ogledajo muzej, ki je posvečen žrtvam tretjega največjega taborišča iz druge svetovne vojne. Dokumentarni filmski posnetki o grozodejstvih nacističnih oku-

patorjev presunejo še tako neobčutljivo dušo.

Iz Jasenovca vodi Alpetourom po legendarno Knežpolje do Mrakovca Kozari, ki je med vojno veljala za tizansko trdnjavo. Ogled muzeja, spomenika. Kosilo.

Popoldne pa naprej do Banja gospodarskega in kulturnega spomenika Bosanske krajine. Časa za ogled muzeja džamije Ferhadije iz 1583. leta je premalo, kajti proti Jajcu, kjer se večerjajo in prenočijo, je še kos poti.

Naslednji dan je namenjen ogledu turnozgodovinskih znamenitosti enega najbolj slikovitih jugoslovanskih mest s spomeniki iz različnih obdobjev. Alpetourom avtobus nato iz Jajca skozi Ključ in mimo Bosanskega trovca v Bihač, znani po prvem zasledu Avnoja. Tu je kosilo, po njem pa potniki povratek skozi Karlovac in Gorjancev proti Gorenjski.

Izlet po poteh Avnoja stane za 2450 dinarjev. V ceno je všteti avtobusni prevoz, vstopnine, gostinske storitve, stroški organizacije in vodstva izleta.

12 IZLETOV — 12 DOŽIVETIJ, jesenski enodnevni sobotni izleti (Grossglockner, Plitvice, Benetke, Slovenska Istra, Koroška, ...), Krk, Salzburg, Bela Krajina, ...)
OTOK KRK, 26. 9. en dan ali dva dni
OKTOBERFEST v Münchnu, 17. in 24. 9. ter 1. 10. zvečer
UGODNA CENA
ASSISI — RIM, 24. 9.
DUNAJ — GRADIŠČANSKO, 8. in 15. 10. zvečer, UGODNA CENA
MILANO, razstava orodnih in plastičnih strojev, 8. 10.

Kolektivi in zaključene skupine — v naših poslovalnicah vam je na voljo poseben program s 40 izleti po domovini in zamejstvu!

Informacije in prijave v vseh Alpetourovih turističnih poslovalnicah.

Brezje pri Trziču, 8. septembra 1982

TELEVIZIJSKI SPORED

SOBOTA, 11. 9.

8.00 Poročila - 8.05 ZBIS - S. Makarovič: Vrček se razbije - 8.20 Ciciban, dober dan: Klovni piše cibabanom - 8.35 Pisani svet: Tralala predstava - 9.05 Gusarji kapitana Gancha, brazilska nadaljevanka - 9.30 Dediščina za prihodnost: Uničenje in obnavljanje - 10.30 Pred izbiro poklica: Poklici v geologiji in rudarstvu - 11.00 Včeraj... za jutri: Trenutki svobode, ponovitev - dokumentarne serije - 11.35 Ljudje in zemlja - ponovitev - 12.40 Poročila - 14.55 Atene: EP v atletiki - prenos (do 17.30/18.30) - 18.30 Muppet show: Diana Ross - 18.50 Naš kraj: Luče - 19.05 Zlata ptica - 19.15 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 TV križanka - 21.30 Zrcalo tedna - 21.45 Človekova glasba: Znanost in neznano - 22.40 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

14.10 Test - 14.25 Nogomet Dinamo (Vinkovci) - Dinamo (Zagreb) - prenos (slovenski komentar) - 17.05 Test - 17.20 Festival otroka Šibenik 82 - posnetek predstave - 18.00 Kapelski kresovi, ponovitev - 19.15 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Glasbeni oder: Cvetanka Laskova - 20.30 Poezija - 21.05 Poročila - 21.10 Feljton - 21.35 Športna sobota - 21.55 Svet okoli nas, dokumentarni film (do 22.55)

TV Zagreb - I. program:

14.25 Nogomet Dinamo (Vinkovci) - Dinamo (Zagreb) - prenos - 16.15 Poročila - 16.20 TV koledar - 17.00 Rokomet Metaloplastika - Medveščak - prenos - 18.20 Operna glasba - 18.30 Živeti z naravo, dokumentarna serija - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Igrani film - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Polnočna promenade - 23.30 Poročila

NEDELJA, 12. 9.

9.30 - Poročila - 9.35 Živ žav, otroška matineja - 10.30 B. Čopić-A. Diklić: Osmo ofenziva, nadaljevanka TV Sarajevo - 11.25 TV kašipot - 11.45 Domači ansambli: Ansambel Nika Zajca - 12.15 Kmetijska oddaja - 13.15 Poročila - 15.00 Titovi mornarji,

glasbena oddaja ob Dnevu jugoslovanske vojne mornarice - 15.45 Poročila - 15.50 Quentin Durward, ameriški film - 17.40 Športna poročila - 1.55 625 - 18.25 J. Pejaković: Človeški faktor, drama TV Sarajevo - 19.15 Risanka - 19.23 TV in RA nocoj - 19.25 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 V. Ljubić: Ključna delatstva, nadaljevanje in konec - 20.50 Športni pregled - 21.20 Človek brez meja: Ob vodi mlin, dokumentarna serija - 21.55 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

9.55 Test - 10.10 Nogomet Galenika: Partizan, prenos - v odmoru... - 14.15 Monza: Avtomobilске dirke za VN Italije - 15.00 Atene: EP v atletiki, prenos - 15.30 Monza: Avtomobilске dirke za VN Italije - 16.30 Atene: EP v atletiki - 18.30 Glasbena oddaja - 19.05 Velike razstave, kulturno dokumentarni film - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Čas jazz - 20.45 Poročila - 20.55 Alpska saga, avstrijska nadaljevanka (do 22.35)

TV Zagreb - I. program:

10.10 Nogomet Galenika: Partizan, prenos - 12.00 TV dnevnik - 12.15 Kmetijska oddaja (do 13.15) - 14.15 Palčica, japonski risani film - 15.15 Risanka - 15.25 Gledalci in TV - 15.55 Tam kjer prebiva som, zahodno nemška dok. oddaja - 16.40 Bokeljska mornarica - 17.10 Telesni stražar, japonski film - 18.55 Risanka - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Ključna delatstva - 20.50 Športni pregled - 21.20 Slike o ljudih: Kamen, drevo, ljubezen - 21.50 TV dnevnik

PONEDELJEK, 13. 9.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Kultura pisanja in govora, Odmor, Povej mi, povej - 10.00 Poročila - 10.05 Pokupsko-posavska arhitektura v lesu - 10.35 TV v šoli (do 12.05) - 16.55 Poročila - 17.00 Novo vznemirja, poljudno znanstvena serija - 18.00 Muzeji Makedonije: Naravoslovni muzej Makedonije v Skopju - 18.30 Obzorik - 18.45 Kontra ritem - 19.15 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 35 mm - filmska delavnica - 21.30 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.15 Test - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Pet petelinčkov, lutkovna serija - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Premor - 19.00 Športna oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Znanost - 20.45 Zagrebška panorama - 21.05 Večer z Ladom Leskovarjem, ponovitev zabavno glasbene oddaje (do 21.50)

TV Zagreb - I. program:

16.40 Videostrani - 16.50 TV v šoli: Etnografski muzej v Zagrebu, Dalmacija v NOB - 17.40 Poročila - 17.45 Pet petelinčkov - 18.00 Pravljica - 18.15 TV koledar - 18.25 Kronika občine Gospić - 18.45 Kontra ritem - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Z. Bajsić: Glej kako lepo se dan začne, drama 21.05 Izbrani trenutki - 21.10 Argumenti, zunanje-politična oddaja - 21.40 TV dnevnik

TOREK, 14. 9.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Jugoslavija, Indija, Odmor, Dnevnik 10 - 10.00 Poročila - 10.05 Dalmacija v NOB - 10.35 TV v šoli (do 12.05) - 15.50 Poročila - 15.55 Sofija: Nogomet Slavija: Sarajevo, prenos - v odmoru... - 17.45 Mali pingvin, danska otroška serija - 18.00 Pustolovščina, otroška serija TV Beograd - 18.30 Obzorik - 18.45 Mostovi - Hidak, odd. za madžarsko narodnostno skupnost - 19.00 Knjiga - 19.15 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Skupno, oddaja TV Sarajevo in drugih jugoslov. studiev - 20.50 A. Döblin: Berlin - Alexanderplatz, 1. del zahodno-nem. nadalj. - 22.10 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.30 Test - 17.45 Palčki nimajo pojma, otroška oddaja - 18.15 Čas knjige - 18.45 Zabavna medigra - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabava vas Cleo Laine - 20.50 Liki revolucije: Fruška gora 42 - 21.40 Zagrebška panorama - 21.55 En avtor en film: B. Žičić: Stiskalnica, (do 22.20)

TV Zagreb - I. program:

14.50 Videostrani - 15.00 TV v šoli: Jugoslavija, Od Dvigrada do Rovinja - 15.50 Poročila - 15.55 Nogomet Slavija: Sarajevo - 17.45 Palčki nimajo pojma - 18.15 TV ko-

ledar - 18.25 Kronika občine Osijek - 18.45 Zabavna medigra - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Skupno, notranjepolitična oddaja - 20.50 Igrani film - 22.20 TV dnevnik

SREDA, 15. 9.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Zastava in grb, Po Franciji, Odmor, Čuvarji našega morja - 10.00 Poročila - 10.05 Moje mesto Blato - 10.35 TV v šoli (do 12.05) - 17.30 Poročila - 17.35 Ciciban, dober dan: V jesenskem gozdu - 17.50 Gusarji kapitana Gancha, brazilska nadaljevanka - 18.15 Okrogli svet - 18.30 Obzorik - 18.45 Za pesmijo v spodnje Medijumure, oddaja TV Zagreb - 19.05 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Rocco in njegovi bratje, italijansko-francoski film - 22.50 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

17.15 Test - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Padla z neba, otroška serija - 18.15 Družbene teme - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna sreda - 21.15 Beseda o svetlobi, glasbena oddaja - 21.45 TV dnevnik (do 22.05)

TV Zagreb - I. program:

17.30 Videostrani - 17.40 Poročila - 17.45 Padla z neba - 18.15 TV koledar - 18.25 Kronika občine Varaždin - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 isto kot na oddajnikih II. TV mreže

OPOMBA: 16.55 ali 18.55

Nogomet Dinamo (Zagreb) : Sporting (Lizbona)

ČETRTEK, 16. 9.

8.35 TV v šoli: TV koledar, Fizika v ladjedelnici, Prasičereja, Odmor, Matematika - 10.00 Poročila - 10.05 Človekovo telo - 10.35 TV v šoli - 17.05 Poročila - 17.10 ZBIS: I. Tomažič - Steklarska pravljica - 17.25 Zapis za mlade: Radovan Gobec - 18.00 Mozaik kratkega filma: Triptih, Transatlantik, jugoslovanska kratka filma - 18.30 Obzorik - 18.45 Čeprav je včasih težko, reportaža - 19.15 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Mednarodna obzorja - 21.30 Milko Šparenblek: Dragi Miha, balet - 21.55 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.15 Test - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Jole, Jole, otroška oddaja - 18.15 Znanost - 18.45 Golji z evropskih nogometnih igrišč - 19.30 TV dnevnik -

20.00 Obarvana svetloba (do 22.00)

PETEK, 17. 9.

8.55 TV v šoli: TV koledar, Ruščina, Odmor, Čuvarji našega morja - 10.00 Poročila - 10.05 TV gledalci - I. Cankar: Kralj na Betajnovi - 10.35 TV v šoli (do 12.05) - 17.30 Poročila - 17.35 Begunec, otroška serija TV Priština - 18.05 Čez tri gore: Srečanja okteta - 18.30 Obzorik - 18.45 Otrok in promet: Čas razvoja in vaj - 19.05 Ekonomska terminologija: Značilnosti mednarodnih odnosov - 19.15 Risanka - 19.24

TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Fantje s Hill streets, ameriška nadaljevanka - 20.55 Ne prezrite - 21.10 Zgodbe iz delavnice, humoristična serija TV Beograd - 22.00 Spremljajmo - sodelujmo - 22.10 Nočni kino: Lenny, ameriški film - 23.55 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

17.15 Test - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Mali svet, otroška oddaja - 18.15 Beseda mladim - 18.45 Glasba, čas, ljudje, zabavno glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00

Slavosni koncert ob letnici mesta Hercega Novca - 21.10 Zagrebška panorama - 21.25 Vidiki, dokumentarna oddaja - 22.15 Nočni kino: Odsevi v zlatem očesu, risni film

TV Zagreb - I. program: 16.30 Videostrani - 16.40 TV v šoli: TV gledališče - I. Cankar: Kralj na Betajnovi - 16.55 Ruščina - 17.40 Poročila - 17.45 Mali svet - 18.15 TV dnevnik - 18.25 Kronika občine Bled - 18.45 Glasba, čas, ljudje - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Fantje s Hill streets - 20.55 Zabava vas Beba Seimova

HOTELSKO TURISTIČNO PODJETJE BLED
TOZD Igralnica-Casino Bled

Delavski svet ponovno razpisuje prosta dela in naloge
VODJE OPERATIVE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o družbenim dogovorom, izpolnjevati še naslednje:

- srednja strokovna izobrazba,
- vsaj 5 let delovnih izkušenj pri prirejanju posebnih iger na srečo in vsaj 3 leta na vodstvenem delu,
- organizacijske in strokovne sposobnosti,
- obvladanje dela organizacije in problematike igralnic,
- pasivno znanje italijanskega in nemškega jezika,
- moralno politična neoporečnost.

Kandidat bo izbran za štiri leta.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Hotelско turistično podjetje Bled, Cesta svobode 28, z oznako »za razpisno komisijo TOZD Igralnica-Casino«, v 15 dneh po objavi.

O rezultatih razpisa bodo kandidati obveščeni v 10 dneh po sprejetem sklepu o izbiri.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta, tasta in brata

VALENTINA BOHINCA
p. d. Matjaškovega iz Ljubnega

se iskreno zahvaljujemo za pomoč sosedom, sorodnikom in vsem, ki ste ga v njegovi težki bolezni obiskovali, ga pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Lepa hvala osebu Zdravstvenega doma Radovljica za zdravniško pomoč. Posebna hvala LIP Bled in KS Ljubno za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu in za igrane žalostinke. Hvala g. župniku za lepo opravljeni pogrebni obred in pevcem za sodelovanje ob lepem cerkvenem obredu.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ, ŠE ENKRAT HVALA!

ŽALUJOČI: žena Zalka, sinova Peter in Pavel, snaha Andreja in sestre Ana, Katra in Milka

Ljubno, Posavec, Brezje, München

NOVO V KINU

Navadno se človek odloči za policista po srcu. Michel pa mora postati, ker je tako želel njegov oče, inšpektor Jules Clément, na smrtni postelji. Kljub vsemu se je tudi Michel zastrupil z občutkom napetosti in zmaganosti, ki ga ponuja ta poklic. Nekega dne mu v službi zaupajo eno najtežjih nalog: ujeti naj bi zloglasnega javnega sovražnika Morzinija. Da bo stvar še bolj pomembna, mu za družbo naprtijo hčerko premožnega tiskovnega magnata, ki naj bi o njegovih podvigih sproti obveščala bralce... V francoski komediji Inšpektor Néroda nastopa Michel Coluche.

Ameriški film Ulice nasilja je označen za grozljivko. Prikaže mladega lopova, ki v štirih letih »delal« v Chicagu zbere pravo bogastvo. Vedno vlamlja sam, k akciji v Los Angelesu pa pritegne še nekaj nepridipravov. Uspeh jih spodbudi in od njega zahtevajo vedno nove naloge. Fant se jim upre, oni zagrozijo njegovi družini in krvavi obračun je tu.

Skupina študentov se za denar zabava s starejšimi damami. Dekleta se čutijo zapostavljena in se zaposlijo v Kliniki za seks, da bi se česa novega naučile in spet pritegnile fante. Policija kliniko zapre, stare dame razumejo ljubezen in primaknejo celo denar za skupni izlet mladih. Seksi komedijo so posneli Zahodni Nemci.

KINO

KRANJ CENTER

10. septembra amer. barv. akcij. drama GLORIJA ob 16., 18. in 20. uri
11. septembra amer. barv. akcij. drama GLORIJA ob 16., 18. in 20. uri, premiera amer. barv. filma ULICE NASILJA ob 22. uri
12. septembra amer. barv. risani film KJE STA TOM IN JERRY ob 10. uri, ital. barv. akcij. film PAR - NEPAR ob 15. in 17. uri, amer. barv. akcij. film GLORIJA ob 19. uri, premiera nem. barv. erot. komedije KLINIKA ZA SEKS ob 21. uri
13. in 14. septembra amer. barv. film ULICE NASILJA ob 16., 18. in 20. uri
15. in 16. septembra franc. barv. komedija INŠPEKTOR NERODA ob 16., 18. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ

10. septembra amer. barv. krim. film CHARLYJEVO MASKEVANJE ob 15.30 uri, amer. barv. vojni film NOČ GENERALOV ob 17.30 uri in 20. uri
11. septembra amer. barv. akcij. film KASKADERJI ob 16., 18. in 20. uri
12. septembra hong. barv. film MEČ ob 14. uri, franc. barv. komedija MLADOST - NOROST ob 16. in 18. uri, premiera hong. barv. filma KRALJ BOKSARJEV ob 20. uri
13. septembra amer. barv. akcij. film FANTJE IZ BRAZILJE ob 16., 18. in 20. uri
14. septembra amer. west. film KO SO DALTONI JEZDILI ob 16., 18. in 20. uri
15. in 16. septembra hong. barv. film KRALJ BOKSARJEV ob 16., 18. in 20. uri

TRŽIČ

11. septembra ital. barv. akcij. film PAR - NEPAR ob 16. uri, hong. barv. film VELIČASTNI ob 18. in 20. uri, premiera nem. barv. erot. filma KLINIKA ZA SEKS ob 22. uri
12. septembra amer. barv. risani film KJE STA TOM IN JERRY ob 15. uri, premiera amer. barv. komedije PREPOVEDANA LJUBIMCA ob 17. in 19. uri, premiera amer. barv. filma ULICE NASILJA ob 21. uri
13. septembra hong. barv. film MEČ ob 18. in 20. uri
14. septembra amer. barv. akcij. film KASKADERJI ob 18. in 20. uri
15. septembra franc. barv. komedija MLADOST - NOROST ob 18. in 20. uri
16. septembra amer. west. film KO SO DALTONI JEZDILI ob 18. in 20. uri, amer. barv. akcij. film FANTJE IZ BRAZILJE ob 20. uri

KAMNIK DOM

11. septembra slov. barv. mlad. film SREČA NA VRVICI ob 16. uri, amer. barv. komedija JERRY ISČE DELO ob 18. in 20. uri, premiera hong. barv. filma KRALJ BOKSARJEV ob 22. uri
12. septembra amer. barv. komedija JERRY ISČE DELO ob 15. in 17. uri, amer. barv. vojni film NOČ GENERALOV ob 19. uri

uri, premiera franc. barv. komedije TOPLA BRATCA ob 21.30 uri
13. septembra amer. barv. film KASKADERJI ob 18. in 20. uri
14. septembra ital. barv. film PAR - NEPAR ob 18. in 20. uri
15. septembra amer. barv. west. film KO SO DALTONI JEZDILI ob 18. uri, amer. barv. akcij. film FANTJE IZ BRAZILJE ob 20. uri
16. septembra hong. barv. film MEČ ob 18. in 20. uri

DUPLICA

11. septembra hong. barv. film MEČ ob 20. uri
12. septembra slov. barv. mlad. film SREČA NA VRVICI ob 15. uri, amer. barv. film KASKADERJI ob 17. in 19. uri
15. septembra amer. barv. film ULICE NASILJA ob 20. uri
16. septembra nem. barv. erot. film KLINIKA ZA SEKS ob 20. uri

KOMENDA

10. septembra nem. barv. erot. film KLINIKA ZA SEKS ob 20. uri
11. septembra amer. barv. srhljivka DO-MINIKA - DUH, KI UBLJA ob 20. uri

ČEŠNJICA

10. septembra amer. barv. film ULICE NASILJA ob 20. uri

ŠKOFJA LOKA SORA

10. septembra amer. drama FURIJA ob 18. in 20. uri
11. in 12. septembra hong. karate film ZLATI ZMAJ IN SREBRNA PUŠČICA ob 18. in 20. uri

ŽELEZNIKI OBZORJE

10. septembra hong. barv. film ZLATI ZMAJ IN SREBRNA PUŠČICA ob 20. uri
11. septembra domača drama SE SPO-MINJAS DOLLY BELL ob 20. uri
12. septembra amer. drama FURIJA ob 18. in 20. uri

POLJANE

10. septembra jugosl. drama SE SPOMINJAS DOLLY BELL ob 20. uri
12. septembra nem. grozljivka LADY DRACULA ob 18.30 uri

JESENICE RADIO

10. septembra jugosl. krim. film DRUGA ŽENSKA ob 17. in 19. uri
11. in 12. septembra angl. akcij. film PRE-VARANT, HITREJSI OD POLICIJE ob 17. in 19. uri
13. in 14. septembra amer. ljub. drama SLADKE PUSTOLOVŠČINE ob 17. in 19. uri
15. septembra ital. satira GINEKOLOG SOCIALNEGA ZAVAROVANJA ob 17. in 19. uri

JESENICE PLAVZ

10. septembra slov. barv. film MORAM VPRASATI MAMO ob 18. in 20. uri

11. in 12. septembra amer. barv. SLADKE PUSTOLOVŠČINE ob 18. uri
13. in 14. septembra angl. barv. film VARANT, HITREJSI OD POLICIJE ob 17. in 19. uri
16. septembra ital. barv. film GIN-LOG SOCIALNEGA ZAVAROVANJA ob 18. in 20. uri

KRANJSKA GORA

11. septembra amer. barv. film VOJNE ob 20. uri
15. septembra amer. barv. film SLADKE PUSTOLOVŠČINE ob 20. uri

DOVJE

11. septembra nem. barv. film SVOJIM MORILEM ob 19.30 uri
12. septembra amer. barv. film VOJNE ob 19.30 uri

Vsak oglaš
v Glasu —
zanesljiv uspeh!

RADOVLJICA

10. septembra nem. barv. erot. film NIČNE ZGODBE 4. del ob 20. uri
11. septembra amer. barv. film LAGUNA ob 18. uri, jap. barv. film VIRUS ob 20. uri
12. septembra jap. barv. film VIRUS ob 20. uri
18. uri, amer. barv. pust. film VELIKI RAZ-VA LAGUNA ob 20. uri
13. in 15. septembra amer. barv. film ZGODBE IV. del ob 20. uri
14. septembra nem. barv. film RESNA-VA ob 20. uri
15. septembra amer. barv. film BLA-TRAVI ob 20. uri

BLED

10. septembra slov. barv. film MORAM VPRASATI MAMO ob 20. uri
11. septembra amer. barv. film XAN-AL ob 18. uri, ital. barv. erot. film PAMAN-SADEZ LJUBEZNI ob 20. uri
12. septembra slov. barv. film MORAM VPRASATI MAMO ob 18. uri, amer. barv. film STALNO DEKLE ob 20. uri
13. septembra amer. barv. film VE-RIK ob 20. uri
14. septembra jap. barv. film VIRUS ob 20. uri
15. septembra nem. barv. film RESNA-VA ob 20. uri
16. septembra amer. barv. film PAMAN-LAGUNA ob 20. uri

BOHINJ BOH. BISTRICA

10. septembra ital. barv. film PAMAN-LAGUNA ob 20. uri
11. septembra slov. barv. film MORAM VPRASATI MAMO ob 20. uri
12. septembra amer. barv. film XAN-AL ob 18. in 20. uri
16. septembra nem. barv. film RESNA-VA ob 20. uri

Kovinotehna
Blagovnica Fužinar Jesenice
etažni štedilniki za
centralno ogrevanje
kovinotehna

metalka

Tovarna montažnega pribora in ročnega orodja
TOZD TRIGLAV TRŽIČ n. sol. o.

razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODENJE RAČUNOVODSTVA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- VSI, SSI ekonomske smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- organizacijske sposobnosti,
- moralno-politična neoporečnost,
- sposobnost sodelovanja

Kandidat bo izbran za 4-letni mandat.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa priporočeno v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo« na naslov: Metalka TOZD Triglav Tržič, Bistrica 132, Tržič 64290. O izidu izbire bodo kandidati obveščeni najkasneje v 15 dneh po izbiri.

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE KRANJ

Komisija za delovna razmerja

oglašja prosta dela oziroma naloge

1. KURIRJA – 4 ure dnevno
2. KV TESARJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu za nedoločen čas s polnim delovnim časom izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1.
- končana osemletka,
 - poskusno delo 1 mesec,
- pod 2.
- poklicna šola tesarske stroke,
 - poskusno delo 1 mesec

Kandidati naj pošljejo prijave s priloženim življenjepisom in dokazili o strokovnosti ter potrdilom o stalnem bivališču na naslov najkasneje v 15 dneh po objavi. Prošenj brez dokazila o strokovnosti komisija za delovna razmerja ne bo obravnavala. Po poteku objavnega roka bodo kandidati pismeno obveščeni o izbiri najkasneje v roku 40 dni.

OBRTNA ZADRUGA ZA PREVOZNE IN STROJNOGRADBENE STORITVE PREVOZNIK GORENJSKE p. o. Naklo 198

Po sklepu združnega sveta, v skladu s 129. in 131. členom Statuta razpisuje dela in naloge

1. DIREKTORJA ZADRUGE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje posebne pogoje:

- da ima višješolsko izobrazbo ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj,
- da ima srednješolsko izobrazbo ustrezne smeri in 8 let delovnih izkušenj,
- ter da poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjuje še naslednje pogoje:
 - da ni bil kaznovan zoper državo in ljudstvo,
 - da mu ni bilo prepovedano opravljanje takega dela,
 - da ni v kazenskem postopku

2. ADMINISTRATORJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima srednješolsko izobrazbo ekonomske, administrativne ali druge ustrezne smeri in eno leto delovnih izkušenj,
- da ima dvoletno administrativno šolo in dve leti delovnih izkušenj,
- da obvlada strojepisje

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev roku 15 dni po razpisu, pod točko 1. na naslov: Obrtna zadruga Prevoznik Gorenjske, Naklo 198, razpisna komisija; pod točko 2. na naslov: Obrtna zadruga Prevoznik Gorenjske, Naklo 198 – kadrovska komisija.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po poteku objave. Stanovanj ni na razpolago.

Osnovna šola JOSIP BROZ TITO Predoslje

Komisija za delovna razmerja razpisuje dela in naloge

1. SNAŽILKE za nedoločen čas (nastop dela takoj)
2. KUCHARICE za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom) nastop dela 15. 10. 82
3. POMOČNICE V KUHINJI za določen čas (nadomeščanje delavke v bolniškem staležu) nastop dela takoj.

Prijave oddajte 15 dni po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Josip Broz Tito, Predoslje, 64000 Kranj.

Klimatično zdravišče TONE ČUFAR Dvorska vas pri Begunjah

Na osnovi sklepa zbora delovnih ljudi objavlja razpisna komisija za imenovanje individualnega poslovnega organa razpis za imenovanje

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA s 4-urnim delovnim časom

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da ima srednjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 4 leta prakse na vodilnih mestih,
- da ima aktiven in pozitiven odnos do socialistične revolucije, samoupravljanja, do sodelovanja in povezovanja združenega dela in do družbenih interesov nasploh ter interesov do družbene samozasčite, vse ljudske obrambe in do bratstva in enotnosti naših narodov,
- stanovanja ni na voljo, osebni dohodek po merilih splošnih aktov.

Rok za vložitev prijave je 15 dni od objave razpisa.

Prijave s potrebnimi dokazi je treba poslati na naslov Klimatično zdravišče Tone Čufar Dvorska vas, 64275 Begunje, z oznako »razpis za individualnega poslovnega organa«.

etiketa žiri

Odbor za delovna razmerja razpisuje naslednja dela in naloge:

1. ORGANIZIRANJE POSLOVANJA IN VODENJA DELA V KOMERCIALI
2. OBRATNI ELEKTRIKAR ZA JAKI TOK
3. VZDRŽEVANJE OBJEKTOV IN OKOLICE
4. IZDELAVA DELOVNIH NAPRAV PO PREDLOGAH
5. VODENJE KUHINJE

pod 1.: – za dela in naloge organiziranje poslovanja in vodenja dela v komerciali se zahtevajo naslednji pogoji:

- ekonomist – komercialist,
- poznavanje poslovanja delovne organizacije, znanje tujega jezika (nemščine ali angleščine),
- 4 leta delovnih izkušenj v komercialnem poslovanju

Poleg zgoraj navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- splošne pogoje določene z zakonom,
- da imajo družbeno-politične in moralno-politične vrline v skladu z družbenimi dogovori o kadrovske politiki ter pravičen odnos do samoupravljanja,
- da imajo sposobnost vodenja in organiziranja delovnega procesa in drugih aktivnosti v skladu s samoupravnimi splošnimi akti

Imenovanje velja za dobo 4 let.

pod 2.: – za delovne naloge obratni elektrikaar za jaki tok, se zahteva izobrazba obratnega elektrikaarja in 2 leti delovnih izkušenj. Poskusna doba traja 3 mesece.

pod 3.: – za dela in naloge vzdrževanje objektov in okolice se zahteva poklicna izobrazba (mizar, zidar, ključavničar), odslužen vojaški rok, poskusna doba traja 3 mesece

pod 4.: – za dela in naloge izdelovanje delovnih naprav po danih predlogah se zahteva izobrazba strojnega ključavničarja ali orodjarja, eno leto delovnih izkušenj in odslužen vojaški rok. Poskusna doba traja 3 mesece.

pod 5.: – za dela in naloge vodenje kuhinje se zahteva poklic kuhar – kuharica, dve leti delovnih izkušenj v gostinstvu ali v obratu družbene prehrane, odslužen vojaški rok. Poskusna doba traja 3 mesece.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev morajo kandidati poslati v zaprti ovojnici najkasneje v 15 dneh od objave razpisa na naslov: DO Etiketa žiri, Odbor za delovna razmerja, Industrijska ulica 6, 64226 Žiri.

Nepopolnih in zamujenih vlog Odbor za delovna razmerja ne bo upošteval. Sklep o imenovanju bodo kandidati sprejeli v roku 30 dni po preteku roka za prijavo. Stanovanj DO nima na razpolago.

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA TZO NAKLO o. sub. o.

Komisija za medsebojna delovna razmerja pri GKZ Temeljni združni organizaciji Naklo objavlja prosta dela in naloge:

1. BLAGAJNIKA IN SALDAKONTISTA KOOPERANTOV
2. ČISTILKE

Pogoji:

pod 1.

- srednja ekonomska ali administrativna šola ali poklicna administrativna šola,
- samostojnost dela, sposobnost komuniciranja z ljudmi,
- 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca

pod 2.

- osnovna šola, smisel za red in čistočo,
- poskusno delo 1 mesec

Za prosta dela in naloge pod 1. se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom, pod 2. za nedoločen čas s skrajšanim delovnim časom – 5 ur.

Kandidati naj oddajo pismene ponudbe komisiji za delovna razmerja v 15 dneh po objavi. O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Svet Krajevne skupnosti VISOKO

razpisuje prosto mesto

HIŠNIKA

za združni dom, za opravljanje hišniških del, ki se opravljajo kot protiusluga za stanovanje.

Stanovanje je zagotovljeno z dnem prevzema dolžnosti, ki naj bi se pričela 1. 11. 1982.

Prijave s kratkim življenjepisom in navedbo poklica pošljite na Svet Krajevne skupnosti Visoko do 15. 9. 1982.

ŽIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE KRANJ

DEŽURNI VETERINARJI

od 10. 9. do 17. 9. 82

za občini Kranj in Tržič
TERAN JANEZ, dipl. vet., Kranj, Vrečkova 5, telefon 26-357 ali 21-798
VEHOVEC SREČKO, dipl. vet., Kranj, Stošičeva 3, telefon 22-405

za občino Škofja Loka
HABJAN JANKO, dipl. vet., Žiri 130, tel. 69-280
KRIŽNAR MIRO, dipl. vet., Godešič 134, tel.: 62-130

za občini Radovljica in Jesenice

GLOBOČNIK ANTON, dipl. vet., Lesce, Poljska pot 3/a, tel.: 74-629

Dežurna služba pri Živinorejsko veterinarskem zavodu Gorenjske v Kranju, Iva Slavca 1, tel.: 25-779 ali 22-781 pa deluje neprekinjeno.

SAVSKE ELEKTRARNE Hajdrihova 2 Ljubljana

Delovna organizacija za proizvodnjo in prenos električne energije

razpisuje za potrebe TOZD HE Moste naslednjo kadrovske štipendijo za šolsko leto 1982/1983:

1 ŠTIPENDIJA ZA POKLIC KLJUČAVNIČARJA – II. letnik

Prijave sprejema na predpisanim obrazcu (DZS obr. 8,40) kadrovska služba Savskih elektrarn Ljubljana, Hajdrihova 2, v 15 dneh po objavi.

ŠOLSKI CENTER ZA KOVINARSKO IN AVTOMEHANIŠKO STROKO Škofja Loka

VPISUJE V ŠOLO ZA VOZNIKE

- izobraževanje ob delu
- pouk je 4-krat tedensko v popoldanskem času

Pogoji za vključitev v program:

- končana osnovnošolska obveznost,
- zdravniško spričevalo za opravljanje vozil C kategorije.

Izobraževanje traja 18 mesecev.

Prijavite se lahko vsak dan od 7. do 14. ure, v ponedeljkih tudi od 14. do 17. ure v pisarni šole.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše še ne 24-letne ljubljene hčerke, sestre in vnukinje

SONJE ŠULIGOJ

roj. BREZAR, medicinske sestre

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena ustna in pismena sožalja, za podarjene vence in cvetje ter za spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni predsedniku KK SZDL Britof za lepe poslovnice besede, pevcem za žalostinke in g. župniku Petriču za opravljeni pogrebni obred ter za ganljive poslovnice besede.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ, ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

ŽALUJOČI: mami in ati, sestra, stara mama in drugo sorodstvo

Brnik, 8. septembra 1982

Sporočamo žalostno vest, da je v 71. letu preminil dolgoletni sodelavec

BLAŽ POTOČNIK

PTT upokojenec

Od njega se bomo poslovili v petek, 10. septembra 1982, ob 16. uri izpred mrliške vežice na Bledu.

VESTNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI
V TRAJNEM SPOMINU!

KOLEKTIV TOZD ZA PTT PROMET
RADOVLJICA

MALI
OGLASI

telefon
27-960

nasproti porodnišnice

C. JLA 16

— uprava
— komerciala
— ekonomska
propaganda 28-463

PRODAM

Poceni prodam globok žametni VOZIČEK. Hafnarjevo naselje 1. Telefon 064-60-457. 9122

Prodaj KAVČ in dva FOTELJA, dobro ohranjeno, ter vzmetnico za francosko posteljo. Ogled od 12. ure dalje. Štular, Solrijeva 18, Kranj. Tel. 28-427. 9123

Prodaj električno KITARO masima, ojačevalec čajevca 50 W. Marjan Kralj, Puštal 26, Škofja Loka. 9124

Prodaj otroški VOZIČEK triburja — prenosna košara. Poljanska 33, Škofja Loka. 9125

Prodaj termoakumulacijsko PEČ, STEDILNIK (2 plin, 2 elektrika) v kuppersbusch. Informacije po telefonu 064-60-262. 9126

Prodaj dobro ohranjeno 3 KW termoakumulacijsko PEČ. Informacije po telefonu 064-62-329 od 14. do 14.30 ure. 9127

Prodaj nov OVRATNIK iz polarne lisice. Telefon 21-659 od 18. do 20. ure. 9128

Prodaj silažno KORUZO. Sp. Brnik št. 57, Cerklje. 9129

Prodaj osem tednov stare PRASIČKE. Praše 15, Mavčiče. 9130

Prodaj večjo količino CEMENTA. Sp. Brnik 11, Cerklje. 9131

Prodaj večjo količino hrastovih PLOHOV in DESK po ugodni ceni, najprimernejše za obrtnike. Cerklje 55. 9132

Prodaj sedem tednov staro SIMEN-TALKO. Zg. Brnik 52, Cerklje. 9133

Prodaj betonsko ŽELEZO premera 10, po ugodni ceni, AKUMULATOR 97 A in etažno PEČ za centralno, 2000 cc. Cerklje 26. 9134

Prodaj mlado KRAVO s TELETOM. Glinje 1, Cerklje. 9135

Poceni prodam črno-bel TELEVIZOR EI, v dobrem stanju. Informacije po telefonu 28-883. 9136

Ugodno prodam dve vezani OKNI 180x140: eno z roletto, vezano OKNO 80x80 in vezana VRATA z roletto 220x80. Erlih, Tržič, Podljudelj 31. Telefon 50-532 od 15. do 18. ure. 9137

Prodaj KRAVO s teletom ali brez. Praše 24, Mavčiče. 9138

Prodaj popolnoma nov barvni TELEVIZOR Iskra. Naslov v oglašnem oddelku. 9102

Prodaj suha bukova DRVA. Telefon 45-368. 9103

Prodaj 70 kv. m rabic MREŽE 12x12. Luže 71, Senčur. 9104

Prodaj skoraj novo FILMSKO KAMERA in PROJEKTOR EUMIG. Telefon: 60-726. 9105

Prodaj rabljeno strešno OPEKO in KRAVO za v skrinjo. Pivk — Tavčar, Sopotnica 13, Škofja Loka. 9106

Prodaj zgodnja JABOLKA. Jože Rozman, Sp. Duplje 29. 9107

Prodaj TELIČKO, staro 5 tednov. Predoslje 21, Kranj. 9108

Prodaj 2 BIKČA, stara po teden dni. Cesta na Klanec 9, Kranj. 9109

Prodaj SLAMOREZNICO SPEISER z dodatnim puhalnikom in elektro-motorjem. Tenetiše 1, Golnik. 9110

Prodaj nakladalno PRIKOLICO Mengele, 17-kubično. Milan Fende, Goriče 11, Golnik. 9111

Prodaj betonske prane PLOŠČE in ročno vrtno KOSILNICO — novo. Telefon 064-21-628. 9112

Prodaj novo OKNO z roletto 150x120. Senk, Golniška 71, Kranj, Kokrica. 9113

Prodaj PGP KABEL (2x1,5 in 2x2,5). Telefon 50-292 popoldan. 9114

Ugodno prodam globok OTROŠKI VOZIČEK. Kordić, Rudija Papeža 3, Kranj, Planina II. 9115

Prodaj KRAVO črno-belo. Valjavec, Zvirče 19, Tržič. 9116

Prodaj 32 pr. bukovič DRV. Senturška gora 21, Cerklje. 9117

Prodaj 14 kv. m bukovega PARKE-TA, po 400 din. Eberl, Ljubljino 125. 9118

Prodaj zidan STEDILNIK na trda goriva, s kotličkom za vodo, dve pečici, zelo dobro ohranjen. Ljubica Šušteršič, Kopališka 5, Radovljica — zvečer, ali po telefonu 26-361, int. 25, dopoldan. 9119

Prodaj PEČ za centralno kurjavo, 35.000 cc. in betonske KVADRE, format 30x40 in 25x40. Jama 20, Kranj. 9120

Prodaj nov FOTOAPARAT Polaroid. Telefon 064-24-473 popoldan. 9121

Prodaj glasbeni STOLP grundig 4x60 W z dvema ZVOČNIKOMA. Ogled pri Karamet, Cankarjeva 22, Tržič. 8949

Prodaj 3801 ZAMRZOVALNO SKRINJO z garancijo. Kosi, Jenkova 10, Kranj, tel. 21-090. 8950

Prodaj KOSTIM modre barve in roza BLUZO za deklico staro od 12. do 14. let. Primerno za razne prireditve. Simona Kosi, Jenkova 10, Kranj. 8951

Prodaj suhe smrekove in hrastove DESKE in PLOHE. Goriče 20, Golnik. 8952

Prodaj nove planinske ČEVLJE — Alpina, št. 42. Tel.: 064-24-903. 8953

Prodaj KRAVO frizjiko, ki bo oktobra četrtič telila. Visoko 29, Senčur. 8954

Prodaj majhno stiskalnico za mošt. Sirc, Trstenik 18. 8955

Prodaj 2 breji OVCI, Tavčar, Begunje 34. 8956

Prodaj več malo rabljenih VRAT. Voglje 83. 8957

Prodaj KRAVO s tretjim BIKCEM. Sidraž 2, Cerklje. 8958

Prodaj obdelan smrekov OPAŽ za stene ali strop. Basaj, Suha 40, Kranj. 8959

Prodaj popolnoma novo kuhinjsko POHIŠTVO »Marles«, primerno za stanovanje na Planini. Tel.: 064-27-588 popoldan. 8960

Prodaj BETONSKO ŽELEZO Ø 6,9 in 12 mm, 240 BETONSKIH ZIDAKOV 40x20x20, Janez Gradišar, Sp. Duplje 67. 8961

Prodaj rabljene salonitne STRES-NIKE. Šulc, Kuratova 27, Kokrica. 8962

Prodaj lepe vrtno KLOPI. Informacije po 19. uri po tel.: 41-021. 8963

Poceni prodam sobno POHIŠTVO z vložki in žimnicami ter ŠIVALNI stroj singer. Ogled v Struževem 37 popoldan po 14. uri. 8964

Prodaj nove SMUČI MD, velikost 180, okovje 2.60 Tirolja, palice in »pancerje« kronos št. 41, za 1 Sr. Valentin Delovec, Koroška 49. 8965

Prodaj nove ROLETE 140x140. Cesta na Klanec 5, Kranj. 8966

Ugodno prodam belo POMIVALNO KORITO 60x100, Lojzeta Hrovata 7, stanovanje 31 popoldan. 8967

Prodaj suhe bukove DRVA. Studen, C. talcev 49, Kranj. 8968

Ugodno prodam sedežno GARNITURO za v dnevno sobo. Tel: 27-441. 8969

Ugodno prodam trodelno OMARO, KAVČ, 2 STEDILNIKA (električni; 2 elektrika, 2 plin), OBEŠALNIK za v predsobo. Stane Šorli, Tončka Dežmanova 2, Kranj. 8970

Ugodno prodam dobro ohranjen TRAJNOZAREČO PEČ. Trilar, savska 44, Orehek, tel.: 27-696. 9101

Prodaj etažno PEČ za centralno ogrevanje, central 15. Štefka Zorman, senice, Tavčarjeva 1/b, tel.: 82-025. 9102

Prodaj 70 kv. m. gredbenih MENTOV. Informacije po tel.: 9103

Prodaj MLADIČE — SKOTSKE OVČARJEVE, odličnih staršev. Zornica, pač, St. vas 257, Ziri, tel.: 064-24-903. 9104

Prodaj globok in športni OTROŠKI VOZIČEK. Jožica Mohorič, Log 2, lezniki. 9105

Prodaj 1000 kosov OPEKE 29x19-14 in manjšo količino STRES-KOV trajanka, cementne barve s pom. Franc Uršič, Luznarjeva 26, 9106

Prodaj ISKRA HI-FI 2030 (35 W) z zvočniki omarami. Ogled popoldan C. na Brdo 39, Kranj—Kokrica. 9107

Prodaj termoakumulacijsko PEČ KW. Zajc, Prešernova 14, Radovljica. 9108

Prodaj športni OTROŠKI VOZIČEK. Dragica Jenko, Gubčeva 1, Kranj. 26-750. 9109

Prodaj OTROŠKO STAJALICO na Hribar, Vidmarjeva 2/a, Kranj. 9110

TOMOS 18, kratka os, prodan v soboto in nedeljo. P. Vrbnje 30, Radovljica. 9111

Prodaj STEREO GLASBENI CENTER z dvema zvočnikoma »Gorenje«. Ludvik Zupančič, Ledine 9, Kranj. 9112

Prodaj SKOBELJNI STROJ širine 40 cm, poravnalka, delni suport. Pintar, Gorenje brdo 4, Planina nad Škofjo Loko. 9113

Ljubitelji živali poceni prodaj sece staro NEMSKO OVČARKO vsake hrane. Bakovnik 2, Kranj. 9114

Poceni prodam globok VOZIČEK HLADILNIK in POLKAVČ. Tel.: 064-28-311. 9115

Prodaj STEDILNIK »Gorenje« trda goriva, 50-litrski električni BOJLER na olje in kuhinjsko Jelenčeva 36, Kranj, tel.: 22-247 od 18. ure. 9116

Prodaj PGP KABEL 4x4 kv. KABEL za ožemilje 6 kv. mm. Na oglašnem oddelku. 9117

Prodaj 4 visoke BARSKE primerne za k šanku in skom. KOTNO BRUSILKO (fleksibilno) slov v oglašnem oddelku. 9118

Ugodno prodam stereo RADIO-KOTON z digitalno quartz uro. Tel.: 28-436. 9119

Prodaj starejšo vrečkovo PEČ centralno, 25.000 cc. in 8-litrski LER. Telefon 41-053. 9120

Prodaj TRAKTOR gutbrod, 55 vsemi priključki. Vili Klanšek, 76/A. 9121

Prodaj SILOKOMBajn fah. dve leti in KOMBajn za grimme. Anton Zajc, Valburga 15, 9122

Prodaj 3 VEZNA OKNA 100x100 in dvojna BALKONSKA VRATA 100x100 z omarami za roletto in vgrajeni tesnili, novo, ročno izdelano. Stane Radovljica, Gorenjska c. 33/A, tel. od 6. do 8. in od 14. ure dalje. 9123

Prodaj nov vezan KOZOLEC okni, 7x5 m, cena 4000 din. Rajko, Planina nad Hrušulom 19, 9124

Prodaj več PRASIČEV, težki do 120 kg. Posavec 16, Podnart. 9125

Razprodajamo eno leto stare KOKOSICE in KOKOSI za zakol. Cegelnik. 9126

Ugodno prodam POHIŠTVO dnevni prostor z dvema foteljema zico, lahko je tudi za samsko KUHNJSKE ELEMENTE »zele« hidae«. Vombergar, Britof 180. 9127

Prodaj SPALNICO in DNEVNO SOBO. Tekstilna 8, Kranj, tel. 27-441. 9128

Prodaj 7 dni staro TELIČKO vas 13, Radovljica. 9129

Osnovna šola F. S. Finžgarja Lesce p. o.

Komisija za delovna razpisa objavlja prosta dela in naloge.

SNAŽILKE za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Poskusno delo traja 6 tednov. Razpisni rok velja 15 dni objavi.

Ob kruti izgubi, da ni več med nami našega zlatega sina

BOŠTJANA ŠTERNA

se iskreno zahvalujemo vsem, ki so nam na kakršenkoli način lajšali težke trenutke. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Miheliču za prvo pomoč, Kliničnemu centru Ljubljana, postaji LM Cerklje, požrtvovalnim sosedom, sorodnikom, lahovskim mladincem, Košarkaškemu klubu Lahovče, vsem vaščanom Lahovč, Osnovni šoli Davorin Jenko Cerklje-Zalog, njegovim sošolcem in učencem 6. d. razreda, sošolcu Simonu za zadnje besede ob odprtju grobu, delovni organizaciji in sodelavcem IBI Kranj, delavcem in organizaciji Tekstilindus — Obrat I. Kranj, pevskeemu zboru Lek — Mengeš, pevcem cerkvenega zbora iz Lahovč, zvonarjem, g. župniku iz Lahovč za opravljen obred in g. kaplanu iz Cerklj. Vsem, ki ste nam izrekli iskreno sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, iskrena hvala.

ŽALUJOČI: mamica, očka, bratec Gregor, stari mami, stari oče, stric Nande z družino, stric Janez z družino in Sršenov Janez

Lahovče, Šmartno, 6. septembra 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA LIKOZARJA

upokojenca

se iskreno zahvalujemo vsem, ki ste nam stali ob strani in nesebično pomagali v najtežjih trenutkih, ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izrazili sožalje. Posebno se zahvalujemo sosedom, gasilcem za častno spremstvo, pevcem za žalostinke, g. župniku za lepo opravljeni obred in govornikom.

VSEM ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

ŽALUJOČI DOMAČI IN DRUGI

Britof, Dvorje, Sp. Senica, Trstenik, Primskovo, Predoslje, 6. septembra 1982

ZAHVALA

Ob smrti naše dobre mame, sestre, tete, nečakinje, sestrične in stare mame

PAVLE OSTERMAN

se iskreno zahvalujemo vsem, ki ste jo imeli radi. Posebej se zahvalujemo sosedom, Andrejčevi mami, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Zahvalujemo se dr. Belehariju in sestri Ančki iz Cerklj, dr. Krečevi iz Kranja, zdravstvenemu osebju Dermatološke klinike iz Ljubljane in Bolnišnice Golnik. Iskreno smo hvaležni sodelavcem tovarne Iskra — Telematika TOZD ATC in TEA ter sodelavkam tovarne Planika — Šivalnica 01-131 za podarjene vence. Posebno zahvalo smo dolžni g. župniku iz Cerklj in pevcem iz Domžal za poslednje slovo.

HVALA VSEM, KI STE JO SPREMILI NA ZADNJI POTI!

ŽALUJOČI: otroci v imenu vsega sorodstva

Cešnjevek, 4. septembra 1982

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 76. letu starosti za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, prababica sestra in teta

MARIJA ŠTER

Mežnarjeva mama iz Vogelj

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 11. septembra 1982, ob 15. uri izpred hiše žalosti — Voglje št. 92, na pokopališču v Senčur.

ŽALUJOČI: hčerke in sinovi z družinami

Voglje, Voklo, Hrastje, Čirče, Smlednik, Hraše, Zg. Brnik, Dvorje, Primskovo, 9. septembra 1982

Urška se vrača v Crngrob

KRANJ — Gost, ki je 20. avgusta »občudoval« umetnine v znameniti podružnični cerkvi v Crngrobu pri Škofji Loki, se je mežnarici zdel nekoliko čuden. Ko ga je okrog 12. ure opazila v cerkvi, se je namreč karseda hitro umaknil. Pri-sebna ženska je zapisala registrsko številko njegovega mercedesa in obvestila postajo milice v Škofji Loki.

Obiskovalec večine nakradenih predmetov ni uspel odnesti. V cerkvi je pustil dva stoječa svečnika iz glavnega oltarja, tri baročne anjele iz stranskega oltarja, stare okrog 500 let, dve lončeni posodi in kovinski svednik iz prostora zvonika. Odnese pa je dragocen baročni kip svete Urške.

Axela Ulfa Sehnerta, državljana Zvezne republike Nemčije, rojenega 1959. leta, iz Bonna, so prijeli že uro kasneje delavci postaje milice Jesenice na Javorniku. Krajo kipa, ki ga je skrtil približno petsto metrov od cerkve v gozdu, je na osnovi neizpodbitnih dokazov, ki so jih zbrali delavci uprave za notranje zadeve iz Kranja, priznal šele večeraj. Slavna Urška se torej spet vrača v Crngrob. H. J.

Partizansko srečanje v Podnartu

PODNART — V soboto, 18. septembra, ob 16. uri se bodo v domu kulture v Podnartu že sedmič srečali partizani in aktivisti, ki so med in pred vojno živeli in delali na območju krajevnih skupnosti Podnart. Krajevni odbor ZZZ NOV Podnart bo za uvod pripravil tudi kulturni program. Ker krajevni odbor ZZZ NOV Podnart nima vseh naslovov nekdanjih borcev in aktivistov, ki so delovali tod, naj to obvestilo pomeni tudi vabilo na to srečanje.

C. Rozman

Izlet na Škrlatico

Na Škrlatico, goro, ki je dobila svoje ime po škrlatni barvi v zgorjem delu in je posebno lepa, kadar jo obsije večerno sonce, organizirana PD Kranj planinski izlet izlet in to v nedeljo, 19. septembra.

Tura na Škrlatico je atraktivna, gora je do danes ohranila sloves težke in naporene poti. Za obiskovalce z vrtočlavo ni priporočljiva, zahteva tudi dobro telesno pripravljenost, saj je naporene hoje za okoli 10 ur ali celo nekaj več. Škrlatica je naša druga najvišja gora in se ponaša z 2738 metri nadmorske višine. Planinska pot nanjo je drzno speljana in zavarovana. Vedno napravi na obiskovalca enkratni vtis, še posebno ob lepem vremenu. Dostopi so možni od Pogačnikovega doma, iz Krnice in iz Vrat od Aljažvega doma. Najkrajša in morda najpriporočljivejša je pot od Pogačnikovega doma, a najdaljša iz Krnice, najbližje zavetišče — bivak 4 na Rušu pa je oddaljen slabe 3 ure od vrha in približno toliko iz doline.

Če vas ta nekoliko redkeje obiskovana gora zanima in privlači, se prijavite v pisarni PD Kranj na Koroški 27, kjer dobite tudi nekaj več podatkov. Udeleženci bodo krenili ob 5. uri s posebnim avtobusom izpred hotela Creina. Vračali se bodo isti dan zvečer. P. Leban

Jutri otroški Živ-žav

Kranj — Travniki pod Šmarjetno goro v Stražišču bodo jutri spet ozivel od radostnega pričakanja otrok. Živ-žav 82, ki je zadnji soboto v avgustu zaradi dežja nesrečno izpadel, se bo začel nekako ob devetih dopoldne. Če bo seveda vreme tokrat bolj naklonjeno. Če ne, živ-

žava letos ne bo ne pod Šmarjetno, ne kjerkoli drugje. Na žalost prirediteljev in še bolj otrok.

Program za jutri ostaja kot je bil. Nastopili bodo številni izvajalci iz vseh plasti zabavnega življenja. Džorde Belasovič je obljubil, da bo prišel, če bo le utegnil, tu bo Mar-

jan Smode pa Oto Pestner z New swing kvartetom in številni drugi bolj ali manj znani pevci, manjkalo pa menda ne bo niti Vinka Šimeka in njegovih žgečljivih zgodbic. Glavni bo seveda spet domačin Andrej Sifer, ki je k nastopu pritegnil kopico malčkov.

Na vsak način bo pod Šmarjetno goro zares živahno. Odrasli bodo smeli priti le v spremstvu otrok, ki bodo na Živ-žavu najpomembnejši gostje. Naročilnica za lepo vreme je oddana. Upajmo, da bo tudi kaj zalega. H. J.

Pričala tudi Trobčeva mati

Trobčeva mati je tako kot na prejšnji sodni obravnavi pričala o sinu, ki naj bi se vedel drugače kot drugi zdravi otroci — V naslednjih dneh bo sodišče zaslišalo sodne izvedence

Kranj — Sodna obravnava zoper Metoda Trobca se je večeraj, četrty dan razprave nadaljevala za zaprtimi vrati. Kot priča je namreč stopila pred sodni senat Štefka Kvas, nekdanja prva Trobčeva žena, ki naj bi tako kot na prejšnji sodni obravnavi pred dvema letoma pojasnila obnašanje Trobca v zakonu. Sodišče je vabilo tudi drugo bivšo Trobčevo ženo kot pričo, vendar pa se ta ni pojavila na sodišču.

Sicer pa je ta teden sodišče skušalo razjasnjevati nekatere premalo pojasnjene okoliščine izginotja Urške Brečko, ki je 20. marca 1978 odpotovala s Črnivca domov na Okroglico in se ni več vrnila. Njene nekdanje sodelavke so kot priče pojasnjevale sodišču, kaj je delala Urška, ki je bila zaposlena v kuhinji gostilne Mrak, kako je bila oblečena tisti ponedeljek itd. Zvečer so jo čakali, njena mati ji je šla celo naproti do Podvina, ker je z avtobusom na Črnivec ni bilo, kasneje pa so jo iskali tudi doma na Okroglici. Priči Vida Glas in Stanislava Pirc sta tudi povedali, da se Urška ni družila z moškimi, imela je celo odpor do njih, kar naj bi izviralo še iz zgodnje mladosti, niti ni imela fanta. Podrobno je bilo tudi pojasnjeno, koliko in katere ključke je imela Urška pri sebi, ki je zjutraj odhajala. Ključki, ki so jih kasneje našli pri Trobci, so namreč odpirali zadnja vhodna vrata gostilne, eden od ključev pa tudi vrata na hodniku. Kako so napravili poizkus s ključki, je pred sodiščem kot priča pojasnila kriminalistka, delavka UNZ Kranj.

V torek je pričala tudi Trobčeva mati, ki je tako kot na prejšnji sodni obravnavi podrobno opisala zgodnje sinovo otroštvo. Razložila je, da je Metod v razvoju zaostal za vrstniki, saj je shodil šele s petimi leti, pa tudi kasneje pri sedemnajstih letih je

opažala, da ni tak kot drugi fantje, razporežen, vesel itd. Na vprašanje predsednika senata, kako se je obnašal, je povedala, da je bil otožen, da je sameval, da se ji je skratka zdel bolan, vendar pa ga ni nikoli peljala k zdravniku. Bala se je namreč, da bi ji zdravnik potrdil, da ima njen sin podobno bolezen, kot nekateri drugi v družini. Pogosto ga je bolela glava, kasneje, ko se je že zaposlil, pa je vedela, da je bil pri zdravniku, in da jemlje zdravila. Taka stanja so se sicer pri sinu menjavala, včasih je bil bolj razporežen, potem pa se ji je zdelo, da je spet slabše. O tem naj bi se pogovarjala tudi s prvo snaho, ki je tašči tudi govorila, da je Trobec gotovo bolan. Sodišče bo seveda tako materino pričanje presojo, ko bo zaslišalo tudi sodne izvedence — psihiatre in si ogledalo vso medicinsko dokumentacijo o desedanjem zdravljenju Metoda Trobca v bolnišnicah za psihiatrijo. L. M.

NESREČE

NEPREVIDNO S PARKIRIŠČA NA CESTO

Naklo — V ponedeljek, 6. septembra, se je nekaj pred eno uro popoldne na magistralni cesti v Naklem zgodila nesreča, ker je voznik osebnega avtomobila, 54-letni Mihael Jerič iz Tatince pri Kranju nenadoma s parkirišča pred gostilno Marink zapeljal na cesto. Iz smeri Potabore je tedaj pripeljal drugo vozilo — vozil ga je 41-letni Štefan Adolf Boh iz Ljubljane. V trčenju sta bila ranjena oba voznika, gmotna škoda na vozilih pa tudi ni bila majhna, 180.000 dinarjev. D. Z.

Požar pri varjenju

Naklo — V hiši Janeza Vidica iz Naklega je v torek, 7. septembra, obrtnik Dolenšek iz Britofa napeljeval centralno kurjavo. V njegovi odsotnosti so trije Dolenškovi delavci, Jože in Lojze Eržen ter Marjan Muhar, z avtogrenim varilnim aparatom varili glavno dovodno cev. Ena izmed vrtin na stropnem tramu, koder so napeljevali cev, se je zaradi vročine začela smoditi. Po končanem delu so jo sicer ohladili z vodo, toda vseeno je prišlo do požara. Cev prehaja skozi tram na podstreho, tu se je širil požar in uničil vse ostreže. Gmotna škoda znaša 600.000 dinarjev.

Nova žrtev gora

Na poti od planine Lopušnice proti koči pri Sedmerih jezerih se je v torek, 7. septembra, smrtno ponesrečil planinec Jože Dolničar, star 71 let iz Ljubljane. S prijateljem Janezom Pislickom sta šla od koč na Komni prek Razora in Lopušnice proti koči na Sedmerih jezerih. Na strmem vzponu pred kočo mu je nenadoma na spolzki, od dežja razmočeni poti spodrsnilo, padel je in z glavo udaril ob kamen. V koči so mu sicer nudili pomoč, vendar je Dolničar kmalu pa padcu podlegel hudim poškodbam.

GLASOVA ANKETA

Kruh je iz pšenice

Čeprav je lansko jesen marsikdo zmajeval z glavo ob podpisovanju samoupravnega sporazuma o tržnem pridelovanju pšenice in dvomil o dogovorjeni količini, številke o doslej odkupljenih tonah zlato rumenega zrnja govorijo o upravičenosti in nujnosti vsakoletnega dogovarjanja. Postavke lanskega sporazuma med slovenskimi kmetovalci in zadrugami se uresničujejo. Slovenski zasebni in družbeni pridelovalci bodo prav kmalu zbrali načrtovanih 46 tisoč ton pridelka. Lanskoljetna jesenska »papirnata vojna« torej le ni bila zaman.

Že zdaj pa so pogledi pridelovalcev pšenice usmerjeni v novi setveni načrt, ki naj bi v pogodbeno pridelavo zajel 20 tisoč hektarov polj članov in kooperantov zadrug. Gorenjski kmetovalci, večinoma usmerjeni v pridelovanje krompirja in prirejo mesa in mleka, sejejo pšenice le toliko, kolikor jim je potrebna za vsakoletno kolobarjenje. Pri tem nekateri celotni pridelek obdržijo za lastne potrebe, za peko kruha in del kljub prepovedi še vedno za krmiljenje, presežek pridelka prodajo zadrugi ali ga zamenjajo za koruzo.

Janez Ovsenik iz Predoselj:

»Lansko jesen sem s kranjsko Slogo podpisal pogodbo o oddaji treh ton pšenice, vendar obveznosti nisem mogel uresničiti zaradi višje sile. Toča, ki je tod divjala 29. junija, je uničila domala tri četrtine načrtovanega pridelka. Resda sem dobil odškodnino od zavarovalne skupnosti, toda človeku je kljub temu težko, ko opazuje svojo nemoč ob naravnih ujmah. S poldrugega hektarja površine je kombajn naluščil le tri tone zrnja, od tega sem jo v zadrugi za koruzo zamenjal 2400 kilogramov. Enako površino kot lani jo bomo posejali tudi letos. Za naročeno pridelavo ni težav s semenom, gnojili in škropivi. Zadruga nam vse to pravočasno preskrbi.«

Ciril Globočnik iz Vokla: »Petnajst let že žanjem po voklanskih poljih, vendar tako dobre letine, kot je bila letošnja, še ni bilo. Nemalo kmetov iz naše vasi je na hektarju površine pridelalo

več kot 50 metrskih stotov. To je hektarski pridelek, o katerem so pred leti govorili le družbeni pridelovalci. Vreme je bilo upno, toda to danes ni dovolj. Štiri hektare sem lansko zmetal dve toni gnojil; spomladi ko sem dvakrat dognojil, nadaljnjih 1800 kilogramov kje so škropiva, poraba gnojil obraba strojev...? Zato sedanja odkupna cena ni spodbudna, če jo primerjamo s koruze ali potem s ceno kruha trgovinah. Da, dražji so trgovini pšenični otrobi, odkupna cena pšenice. Kobilnemu letošnjemu pridelku na štirih hektarih sem jo našel ton — jo bom doslej sejal kot lani in leta nazaj. Le tolikor zahteva kolobar.«

Jernej Oselj iz Vogelj: »Deset mernikov sem jo imel, tolikšno površino bom s sejo zasejal tudi letos. S kmeti v lani smo se že večkrat pogovarjali, da bi zopet sejali več pšenice, če bi se splačalo. Tako pa krompirja še vedno več hektar pšenice. Že res, da pšenico manj dela, jeseni in pognojiš, spomladi dognoji in škropiš, toda razlika zaenkrat še prevelike. V naši pridelki, blizu tri tone, če bi se splačalo. Tako pa bilo, smo zadržali za domačo rabo. Kruh pečemo doma, leta vsepovsod veliko govorijo o pšenici. Mislim, da pri tem lajo na drugo plat medalje, bolj človeški odnos do kruha, tem pogledu smo še zelo razcejeni. In vsi vemo, da je kruh iz pšenice.« C. Zaplotnik

Dan planincev na Lisci

Letošnja osrednja proslava ob dnevu slovenskih planincev v nedeljo na Lisci — Slavje povezano tudi z 90. obletnico rojstva Tita, ki je ta kraj večkrat obiskal — Mnogi prireditelji

Ljubljana — Glavni odbor Planinske zveze Slovenije je zaupal organizacijo in izvedbo osrednje proslave ob letošnjem dnevu planincev Planinskemu društvu Liscia iz Sevnice oziroma Krškega. Sevnški in posavski planinci bodo posvetili to pomembno srečanje svojim jubilejem in obletnicam Liscice; praznovali bodo 80. obletnico Jurkove koč, 50. obletnico novega planinskega doma na Lisci in 30. obletnico obnove sedanjega Tončkovega doma na Lisci. Slavje, ki bo v nedeljo, 12. septembra, pri domu na Lisci, bodo planinci povezali tudi s praznovanjem 90. obletnice rojstva Tita, saj je večkrat obiskal ta planinski kraj. Tod je namreč že marca 1938. leta vodil prvi sestanek politbiroja centralnega komiteja KPJ, na Liscu pa se je rad vračal tudi po osvoboditvi domovine.

Proslava na Lisci se bo pričela ob 10. uri. Slavnostni govor bo imel sekretar republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Zdravko Krivina. Kulturni spored bodo pripravili domači pevci, godba na pihala in folklorna skupina. Svečanost se bo nadaljevala z družabnim srečanjem planincev.

Čeprav mnoga planinska društva po Sloveniji pripravljajo svoje akcije, organizatorji pričakujejo na osrednjem slovenskem planinskem srečanju množično udeležbo. Precej

društev načrtuje posebne proslave proti kraju proslave; iz Ljubljane v nedeljo ob 6. uri 25 minut tudi posebni vlak, ki bo četrt pristal na postaji Breg, bodo domači vodniki posprejali obiskovalce na dve uri in pol do Liscice, sicer pa so dostope na Liscu iz okoliških krajev na novo mapirali. Tiste, ki teže hodijo, bo na prijeljal avtobus. V neposredni bližini doma bo prostora za avtobuse in več kot 100 osebnih avtomobilov. Parkirišče za avtobuse bo na Liscu v vasi Razbor, od koč slaba ura hoda do planinskega doma.

In še to! Liscia kljub komu metrom nadmorske višine slovi izredno lepem razgledu daleč v krog. Ker so v njeni bližini Bohor, Veliko Kozje, Trojica, bodo po proslavi domači tudi proti njim popeljali ne planincev, željne dalje hode.

Nov gasilski dom

V nedeljo ob 14. uri bodo v Senčurju odprli prizidani gasilskemu domu in praznovali namenu nov gasilski dom. Obe pridobitvi sta veliki pomena za krajanje.